

Yang IPINAGUBLIGAR Ni Jesu-Cristo Tung Ni Juan

Patkaw Ang Pasanag Tung Kumpurming Magbasa

Atiing uras ang ipinagsulat ni Juan yang sulat ang naa, ya ray uras ang yang kadaklan ang mga tumatalig nagadeeg-deegan da yang gubirnu yang mga taga Roma natetenged tung pagtaraligen nira tung ni Ginuung Jesu-Cristo. Ay ya pa agari, tung uras ang atii, nagkalalangan da yang gubirnu ang yang tanan ang mga kinasakpan dapat mamagtuu tung bultu ni Adi Cesar. May mga tumatalig ang inimatay ra nganing natetenged indi ra magtuu kipurki agaaning tanira ang sam bilug ilem yang nagatingara nirang may kalalangan tung nira, ultimu ilem ti Ginuung Jesu-Cristo. Piru may dumang mga tumatalig ang nagaisip dang mamalpas tung ni Ginuung Jesus ay tung masyadung eled nira ang muya pati tanira imatayen da ka kung indi magtuu tung bultu ni Adi Cesar. Kapurisu gustu ni Juan ang magpaktel tung mga isip nira ang para indi ra mamalpas, kung indi, magpadayun da ka engaged tung pagpakigkapulit nira tung ni Ginuung Jesus maskin imatayen pa.

Yang kamtangan yang sulat ang naa, pinabilugan ni Ginuung Jesu-Cristo tung sasang inaning na tung ni Juan: "Juan, isulat mu ra kanay yang kumpurming nagipadakat tung paneleng mu bilang yang pagkarainabu

simanyan asta yang dapat ang magkarainabu tung panalungaan.” (1:19). Bilang yang nagkarainabu tung uras ang atii natetenged tung mga tumatalig tung pitu nga pundaanan (kapitulu 2 may 3). Yang magkarainabu tung panalungaan, magimpisa tung kapitulu 4 ang asta patumbung yang sulat.

Kung basaen ta ta diritsyu yang sulat ang naa, durung lumirung 7 ang mapanawan ta: pitung pundaan yang mga tumatalig (1:11 ig kapitulu 2 may 3); pitu kang ikinula tung kasulatan ang yag lululun ang ya agukaway yang paganingen ang karniru bilang ti Ginuung Jesus (kapitulu 6-7); pitu ka nga budyungan ang ereyepan ta pitu ka ngangilan (kapitulu 8-11); pitu ka nga pruibaan ang nagkaralua (kapitulu 12-15); pitu ka nga mangkukan ang yang pakled nira nagkarabukbuk da tung kaliwatan yang pitu ka ngangilan (16-18); pitu ka nga bagayan ang magkarainabu tung uri (19-22). Atii kanay, tung pagirintindien yang mga tau, yang lumirung atiang pitu may linegdangan nang kumplitung pisan ang anday kakulangan na.

Tung pagurubligaren ni Ginuung Jesus tung ni Juan, duun da ipapanaway na tung pagpadakat na tung paneleng na kung unu pay gustu nang iubligar tung anya. Yang tanan ang ipinadakat na tung paneleng na midyu tung mga pananglit. Piru maskin pang mga pananglit, pulus may nagadapatan na ig belagan maliwag ang maintindian da ta kadaklan yang mga tumatalig tung uras ang atii. Piru indi maintindian yang belagan mga tumatalig. Ugaring ilem ta yaten

simanyan, kumus subra ra tung duruang liwung takun ang nagkarataklib, midyu malawuk-lawuk da yang duma tung pagirintindien ta. Pati yang pagirintindien tang mga tumatalig belagan pariu-pariu kung kaisan. Piru maskin pang maning tia, yang linegdangan yang dumang mga pananglit ang isinulat ni Juan, maintindian ta ka kung pagaralan ta. Yang mga pinakaimpur-tanting dapat ang intindien ta tung sulat ang naa belagan malawuk. Kipurki mintras taawita pa tung kaliwatan ang naa, puiding mainabu ang pati ita simanyan, madeeg-deeganita ra ka. Piru indiita ra enged mamalpas tung ni Ginuung Jesus kipurki tung uri ta kaldaw, mandeeg da ka enged tanya tung tanan ang pagpakigkuntra tung anya ig maggaraemen dang asta tung sampa ang kasiraanita ra ka (1:6; 5:10; 20:6). Dispuis pa, may durug tnlung ibles ni Ginuung Jesus tung yaten kung magpadayunita tung pagtaraligen ta tung anya (14:12-13; 22:12).

Yang Nagadapatan Yang Isinulat Ni Juan (1:1-3)

¹ Yang kamtangan yang kasulatan ang atia ya ra yang ipinagubligar ni Jesu-Cristo. Itinalig yang Dios tung anya ang para ipasanag na tung mga tauan nang pamagpaturuwulun tung anya kung unu pay dapat ang magkarainabu tung indi ilem buay. Yang papanaw nang nagubligar natetenged tung mga bagay ang atia, yuung ti Juan ang sasa kang turuwulun na, pinatuwulanaw anya tung sasang angil nang

magpadagen-dagen tung yeen ugud maintindianu.

² Pagkatapus yang kumpurming unu pay ipinadakat tung panelengu, atia ra, luwus dang isinulatu ang para ya ray ipagpaingmatuuru tung numyu ang talagang ya ray sasang bitalang liit tung Dios ang ya ra ka man ay ipinagpaingmatuud ni Jesu-Cristo tung yeen.

³ Kung tinu pay magbasang magpagngel yang mga bitalang atiang isinulatu natetenged tung pagkarainabu simanyan may yang magkarainabu tung uras ang panalungaan, talagang may ikasadya yang isip nang liit tung Dios. Pati yang kumpurming magpamati kag mananged, ya ka. Kaministiran ang ya ray panangeren nira ay natetenged alenget da ilem yang uras ang ipinagtipu yang Dios ang magkarainabu ra ka man yang mga bagay ang atiang nagkarasambit asan.

Yang Intrada Yang Isinulat Na Tung Pitung Pundaan Yang Mga Tumatalig (1:4-8)

⁴⁻⁵ Yang may sulat taa yuung ti Juan. Ipinakelu ra tung numyung pitung pundaan yang mga tumatalig tung ni Jesu-Cristo asan tung sinakepan yang Asia. Tukaw-tukaw nagipagampuamu ra yeen ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman yang Dios ang pagpadagen-dagen tung numyu, kasiraan da ka tanira yang Espiritu Santo may ti Jesu-Cristo, ig mas pang pasadyaenamu ka nira ekel tung kaampiran mi tung nirang naang baklu. Yang Ampuan tang Dios, asan da kang lagi disti pa tung katebtewan ang asta ra ilem

simanyan ig idayun na ka engaged agyapun yang pagtarawangen na tung yaten ang mga tauan na ang asta matapus yang tanan ang pinagplanu na*. Yang Espiritu Santong may kaya nang anda engaged ang pisan ay kakulangan na†, yag tatalungang pirmi tung siang bulawan ang pagkarungan yang Dios. Ti Jesu-Cristo tanya yay mataligan tang magdiklara yang kamatuuran ang liit tung Dios. Yay pinakatukaw tung tanan ang binui si kang uman yang Dios ang pinaliit tung mga minatay ang ya ra kay sugtun ta tung anya. Tanya kay may kagaeman ang magsintinsia tung tanan ang may mga katengdanan tung bilug ang kaliwatan‡.

Bagay ang pisan ang yay dayawen tang pirmi natetenged tung gegma nang durung pisan agkalutuk tung yaten. Pinaluasita ra nganing anya tung pagkakirepen ta tung pagpakasalak ta ekel tung pagpaturuk na yang dugu nang nagpakug-

* **1:4-5 1:4-5a** Inulit ka ni Juan tung 1:8, 4:8, 11:17, 16:5. Magkapariu ka tung isinulat ni Isaias tung 41:4. † **1:4-5 1:4-5b** “Yang Espiritu Santong may kaya nang anda engaged ang pisan ay pagkakulang na,” tung bitalang Giniriego, maning taa: “pitu ngaispirituan.” Piru tung pagkamatuud yang puntus yang inaning ni Juan ay natetenged tung Espiritu Santong sam bilug ilem. Ugaring naaning na ilem ang pitu ay atii kanay basta pitung bilug yang maskin unu pa, yang ilyag nang ianing kumplitung pisan ang anday kulang. Pariu asan tung pagirimuen yang Dios tung tanan ang bagay, pitung kaldaw yang ipinagimu na ig muya-muyang sinambit tung kasulatan ang katulad tung Genesis 4:15, 24; Levitico 26:18, 21, 24, 28; 2 Cronica 29:21; Mga Kanta 79:12. Yang pitung bilug ang atia sinambit ka ni Juan tung 4:5 may tung 5:6. ‡ **1:4-5 1:4-5k** Ikumpalar tung nasambit tung 17:14 may tung 19:16.

matay.

⁶ Dispuis, katulad tung nasyun ang Israel atiating tukaw, ta yaten, ya ka, binuatita ra ka anyang mga tauan nang sadili ang lugud da tung paggaraemen na. Katulad tung mga paring mga Judio atii kanay ang pirmi ra ilem ang namagpalenget tung Dios, ta yaten ya ka, may kalelengten ta ra ka tung Dios ang yay paganingen ni Ginuung Jesus ang Ama na, ugud manirbianitang pirmi tung anya, belagan ilem numanyan, kung indi, ang asta ra ilem tung sampa[§]. Purisu yang gustu ta ang yang kadengegan ni Jesu-Cristo may yang kagaeman na dumayun ang asta tung sampang anda enged ang pisan ay katapus-tapusan na. Magkamaningan da ka man tia.

⁷ Teed mi yang kabaliskad yang pagkabetang ni Jesu-Cristo kung maglekat da nganing. Imbis araneke pa, unawis ya rag sasaay tung mga panganud*. Maita yang tanan ang mga tau kapin da enged yang namagpaimatay tung anya ang ya ra tulbungay ta bangkaw[†]. Maskin unu pang nasyunay ta tau tung bilug ang kaliwatan ang kumpurming indi ra nagsuku tung anyang nagpatapnay, kung maita ra nganing nira ang ya ray magsintinsia tung nira, mirisyakan da tanirang tanan[‡]. Talagang magkamatuud da ka man tia.

⁸ May inaning yang Dios ang ya ray

§ **1:6 1:6** Pinisik ni Juan tung Exodo 19:6 ang pagkatapus inulit na ka tung 5:10 ig 20:6. Ya kay sinambit ni Pedro tung 1 Pedro 2:5, 9. * **1:7 1:7a** Daniel 7:13; 1 Tesalonica 4:17; Mateo 24:30

† **1:7 1:7b** Zacarias 12:10; Juan 19:34, 37 ‡ **1:7 1:7k** Mateo 24:30

nagipagpaugtun na tung isinulatung atia tung numyu ang maning taa: “Magimpisa tung primiru ang asta tung katapusan, andang pisan ay nagainabu tung bilug ang kaliwutan ang lua pa tung kagaemanu\$. Asanaw kang lagi disti pa tung katebtewan ang asta ra ilem simanyan ig ang asta tung sampa. Yuu makagagaem tung tanan,” agaaning*.

Yang Naita Ni Juan Tung Paganingen Ang Maninga Tau (1:9-20)

⁹ Anday dumang may sulat taa, kung indi, yuung ti Juan ang sasang putul ming pagtuman ka yang kalelyagan ni Ginuu tang Jesus. Kumus parariuita rang pagpakbat tung anyang magpalua yang paggaraemen nang baklu ugud mapalguran ta, parariuita ra kang pagagwanta tung mga pinitinsiang pagipakdul yang duma tung yaten. Yuu nganing dineepaw rang ipinaelak tani tung pulung naang nagaguguuyan ang

§ **1:8 1:8a** “Magimpisa tung primiru ang asta tung katapusan, andang pisan ay nagainabu tung bilug ang kaliwutan ang lua pa tung kagaemanu” Kung getesen ang ilakted, maning taa: “Yuu yang Alpha may yang Omega.” Tung abakada yang bitalang Giniriego, yang pangguuy tung primirung litra ay ‘Alpha ig’ yang pangguuy tung uring litra ay ‘Omega’. Ig disir naa sasang kapananglitan ang kung pasadsaran ta, yang gustu nang ianing, maning taa. Katulad tung abakada ang kung sambiten yang pinakaprimirung litra pati yang pinakauri, ekel da yang tanan ang mga litra tung elaan nira, yay kaalimbawaan yang kagaeman yang Dios durua ni Ginuung Jesus. Kipurki disti pa tung primiru ang asta ra ilem tung uri, andang pisan ay nagainabu tung kaliwutan ang lua pa tung kagaeman nira. * **1:8 1:8b** Sinambit ni Isaias tung 41:4 ig inulit ka ni Juan tung 4:8.

Patmos natetenged pagparakawutunaw yang bitala yang Dios ig pagubligaraw ka ang ultimu ilem ti Jesus yang nagatingaraung Ginuuung pagatuuanu.

¹⁰ Simanyan kinawut da yang kaldaw ang ya enged ay kaldaw ang nagipagdayaw tang mga tumatalig tung ni Ginuu tang Jesus ang kada kawutun tung seled san linggu. Tung uras ang atii ginaemanaw ra yang Espiritu Santo ang pagkatapus may busis ang dakulu ang nagngelu tung pinanambukuanu ang kung pamatianu, maning pa tung tunul ta sasang budyung.

¹¹ Agaaning tung yeen, “Kumpurming unu pay maita mu, isulat mu. Pagkatapus ipaekel mu ra tung pitung pundaan yang mga tumatalig tung yeen duun tung Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, asta tung Laodicea,” agaaning.

¹² Pagkagngelu tii, dayunaw rang nagbira ugud matelanganu kung tinu pa atiang nagbitala tung yeen. Unu pay maitaw, kung indi, pitung bilug ang parabdungan ta kaas ang pulus bulawan.

¹³ Tung kakngaan nira may maninga tau ang yag kekdeng. Yang lambung na langkuy, sadsad da tung kakay na ig may awel ang bulawan yang kulay na ang yag bawanda tung tinanguni na.

¹⁴ Yang bua na durung pisan agkakulit ang maninga sipsak. Dispuis yang mata nang temeleng durug katedek ang midyu tung apuy ang madkal.

¹⁵ Dispuis kung telanganu yang kakay na midyu tung saway ang pinabalaan tung apuy ang

pagkatapus pinakintab ta maayen†. Yang busis na durug tunul ang midyu tung dinagunu yang lakun ang pamamuka.

¹⁶ Dispuis tung kalima nang tuu may pitung bilug ang dumakel ang nagatapnay na. Tung nganga na may pagluang maninga isi ta ispadang durug tarem yang lantip nang magtimbang‡. Yang ityura na durung pisan agkasulaw ang maning pa tung kasusulawen yang kaldaw kung kereng da.

¹⁷ Atiing pagkaitaw tung anya, dayunaw ra ilem ang tuminumba tung pinagtalungaan yamen ang midyu tung patayaw ra. Atii dayunaw rang dineenan na yang kalima nang tuu ang inaning, “India ra meled. Yuu makagagaem tung tanan. Disti pa tung primiru ang asta tung kauri-urion, andang pisan ay nagainabu tung bilug ang kaliwatan ang lua pa tung kagaemanu.

¹⁸ Yuu may kabuii kang laging unaynay ang pagkatapus napatayaw. Piru numanyan, buiaw ang asta tung sampang anday katapus-tapusan. Purisu may kagaemanung magabri tung lugar ang paganingen ang Hades ang yay pagatiniran yang mga minatay ugud ya ray pampaluaenung pamuien si kang uman§.

¹⁹ Kapurisu ta nuyu, Juan, isulat mu ra kanay yang kumpurming nagipadakat tung paneleng

† **1:15 1:15** Daniel 10:6; Ezequiel 1:27 ‡ **1:16 1:16** Sinambit ka ni Juan tung 2:12, 16; 19:15. § **1:18 1:18** “may kagaemanung magabri tung lugar ang paganingen ang Hades ang pagatiniran yang mga minatay ugud ya ray pampaluaenung pamuien si kang uman.” Tung bitalang Giniriego, maning taa: “Yuu may liabi tung kamatayen may tung Hades.”

mu, bilang yang pagkarainabu simanyan asta yang dapat ang magkarainabu tung panalun-
gaan.

²⁰ Numaan ipaintindiu ra tung nuyu kung unu pay nagadapatan yang pitung bilug ang dumakel ang naang nagaita mung nagatapnayu tung kali-
maung naang tuu pati yang nagadapatan yang pitung parabdungan ta kaas ang naang pulus bulawan. Naang pitung bilug ang dumakel ya ra yang pitu nga tauan ang pinagpilik da yang mga kaarumanan nirang mangerengan tung pitung pundaan yang mga tumatalig tung yeen ang pagkatapus ipakawut da ka nira tung mga kaarumanan nira yang sulat ang italig mu tung nira sasa may sasa*. Naang pitung parabdungan ta kaas, ya ra yang pitung pundaan mismu," agaaning duun tung yeen.

2

Yang Sulat Ang Nagipaekel Ni Ginuung Jesus Tung Sam Pundaan Yang Mga Tumatalig Duun Tung Efeso (2:1-7)

¹ Pagkatapus inaningaw si anyang "Buinu, Juan, magsulata ra kanay ta italig mu tung pan-
gerengan tung sam pundaan yang mga tumatalig

* **1:20 1:20** "pitu nga tauan ang pinagpilik da yang mga kaarumanan nirang mangerengan tung pitung pundaan." Tung bitalang Giniriego, maning taa: "pitu ngangilan yang pitung pundaan." Piru tung bitalang Giniriego, yang bitalang angil, duruay kinaulugan na. Yang sam bilug angil ka ig yang sam bilug "sasang taraligan ang magpakawut ta bitala."

duun tung Efeso. Maning taa yang ipabetang-betang mu asan:

¹ Yang may bitala taa ya ra yuung ti Jesus ang pagtapnay tung pitung bilug ang dumakel tung kalimaung naang tuu kag pagpanaw-panawaw tung kakngaan yang pitung parabdungan ta kaas ang purus bulawan.

² Nagaskeanu yang tanan ang pagabuat mi asan, yang pagpakabedlay mi may yang pagaragwantaen mi tung mga kaliwagan ang nagapasaran mi. Nagaskeanu ka ang indiamung pisan pagkusintir tung mga taung mga malain. Ay tinuung mi ra nganing yang дума ang nagambu ang tanira unu mga taraliganu bilang mga apustulu buat.

³ Nagaskeanu ka ang yamu mainagwantaen. Ay maski may mga kaliwagan ang nagapasaran mi arangan da ilem tung yeen ang nagakegngan mi, piru indiamu ka engaged pagpaluway.

⁴ Ugaring ilem, ya taa yang indi engaged nagaayunanu tung numyu. Nanrusaw ra yang paggeregmaen mi tung yeen. Belag dang pariu atiing bakluamu pa ka ilem nagtalig tung yeen*.

⁵ Pademdeman ming pademdeman kung ya pa agarig katinlu yang paggeregmaen mi tung yeen atii kanay ang ya ray nalagpakan mi. Ya ra kay dayun ay panlignaan mi yang pagkalagpak ming atia ang pagkatapus yang mga buat-buat ming atiing primiru, ya si ay pakatuan ming usuyun. Ay kung indiamu manligna, pamirisiaanamu ra yeen ay kuatenu ra yang

* 2:4 2:4 Simpri pati yang paggeregmaan nirang magpurutul damay ra kang nanrusaw.

parabdungan yang kaas tung kindengan na asan tung numyu.

⁶ Piru maskin nagapagbitalaw ta maning tia, may sasa kang dayawenu tung numyu. Aglalawayanamu ka tung ubra-ubra yang pamagusuy tung ni Nicolaus[†] ang ya kang pisan ay nagalawayanu.

⁷ Purisu kung nainu pay pamamati, kamin-istiran intindien da nira ta mupia kung unu pay nagianing yang Espiritu Santo tung mga tumatalig ang pamagsaragpun-sagpun ang kada sam pundaan. Kung tinu pay magprusigir ka enged ang magpakatu tung primirung paggeregmaen na tung yeen ang durug kinit pati tung mga kaputulan na, yay tugtanung mamangan yang burak yang ayung pagpangabuian ta unaynay ang duun agbebtang tung kaismayaan tung katalungan yang Dios[‡].

Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu.’ ”

Yang Sulat Ang Nagipaekel Ni Ginuung Jesus Tung Sam Pundaan Duun Tung Esmirna (2:8-11)

⁸ Utru si, maganing si ti Jesus tung yeen, “Buinu, Juan, magsulata si kanay ta italog mu tung pangerengan tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Esmirna. Ya taa yang ipabetang-betang mu asan:

[†] **2:6 2:6** Yang nagapapaktelan ni Nicolaus, maskin tumatalig unu, anday bali ang magpapsaw tung tanan ang kalelyagan na.

[‡] **2:7 2:7** Yang pananglit ang atia pinisik ni Juan tung Genesis 2:9; 3:22, 24 ig inulit na ka tung 22:2, 14.

‘Yang may bitala taa ya ra yuung ti Jesus ang makagagaem tung tanan ang disti pa tung katebtewan ang asta ra ilem tung kauri-urian, andang pisan ay nagainabu tung bilug ang kaliwatan ang lua pa tung kagaemanu. Napatayaw ang pagkatapus nabuiaw si kang uman.

⁹ Nagaskeanu yang mga pinitinsiang nagapasaran mi. Nagaskeanu ka ang maskin maliliwagemamu ka man, piru manggaranenamu tung nagauyunan yang Dios. Nagaskeanu ka yang nagipagbangdan tung numyu yang mga Judio asan ang para ya ray paglainan ta isip yang gubirnu tung numyu. Kumus tanira mga Judio ka man, pamansianing ang ultimu ilem unu tanira ay matuud ang mga tauan yang Dios ang pagkatapus belag ka. Kung indi, yang pagpaturuwulunan nirang sam pundaan belag yang Dios ang katulad tung nagalaum nira, kung indi, ya ra ti Satanas mismu.

¹⁰ Indiamu enged mageled tung maskin unu pang mga pinitinsiaay ang dapat magdarangat tung numyu ang indi ilem buay. Patentenen mi yang mga isip ming magagwanta ay indi ra ilem buay, paisegen da ni Satanas yang may mga katengdanan asan ang yang duma tung numyu ipakalabus da nira ugud asanamu ra nga tagamay nira ta reges ang para mamal-pasamu ra tung yeen. Magkatiniramu ra ta mga pinitinsia tung seled sam puluk ilem ang kaldaw. Purisu magpadayunamu ra ka enged ta ustung pagtaraligen mi tung yeen, maskin

yay magakdan mi ta kamatayen mi. Siguradung pakdulanamu ra yeen yang maning pa tung sasang primyung nagipagpadengeg tung sasang nandeeg tung karira. Anday duma, ipagpasape-namu ra yeen tung Dios ang asta tung sampang anda enged ang pisan ay katapus-tapusan na.

¹¹ Purisu kung nainu pay pamamati, kamini-stiran intindien da nira ta mupia kung unu pay nagianing yang Espiritu Santo tung mga tumatalig ang pamagsaragpun-sagpun ang kada sam pundaan. Kung tinu pay magprusigir ang asta masalapayan na ka enged yang mga kaliwagan ang atia, indi ra enged sakpen yang sintinsiang atiang paganingen ang yadwang kamatayen.

Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu.' "

Yang Sulat Ang Nagipaekel Tung Sam Pundaan Duun Tung Pergamo (2:12-17)

¹² Utru si maganing si ti Jesus tung yeen, "Buinu, Juan, magsulata si kanay ta italig mu tung pangerengan tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Pergamo. Ya taa yang ipabetang-betang mu asan:

'Yang may bitala taa ya ra yuung ti Jesus ang may maninga isi ta ispadang paglua tung ngangaw ang durug tarem yang lantip nang magtimbang.

¹³ Nagaskeanu ang asanamu pagtinir tung lansangan ang atia ang yang kadaklan ang mga masigkabanwa mi nagakemkem ta mupia ni

Satanas§. Nagaskeanu ka ang mapeget yang pamges mi tung yeen. Ay indiamu ka engaged nagingwara tung yeen ang maning indiamu ra magpadayun tung pagtaraligen mi tung yeen agad inimatay pa yang aruman ming ti Antipas asan tung pagatiniran engaged ni Satanas natetenged ilem tung pagtaraligen na tung yeen. Tanya sasang durug kapiadur ang nagpaingmatuud tung mga kaarumanan mi asan natetenged tung yeen.

¹⁴ Piru may mga bagay ang pira pang bilug ang indi engaged nagauyunanu tung numyu. May mga kaarumanan ming duma asan ang pamagusuy tung magkapariu tung ikinunsiu ni maepet ang Balaam tung ni Adi Balak atiang tukaw kung ya pa agari yang pagsunlug na tung mga Israel ang para mamamlipat da tung Dios ang mamagtuu tung belagan Dios. Ay yang ikinunsiu na tung anya ang maayen pang pangimbitaren na yang mga Israel ang mamagpasakep tung pista nirang mamagpakisaru tung nagisagud nira tung belagan matuud ang Dios ang nunut da ka ta pagpakidalan nira tung maskin ninu pang bawayay*.

¹⁵ Yang pagpakigsaru yang mga Israel ang atii, anggig-anggig da tung mga ubra-ubra yang

§ 2:13 2:13 “lansangan ang atia ang yang kadaklan ang mga masigkabanwa mi nagakemkem ta mupia ni Satanas.” Tung bitalang Giniriego “lansangan ang pagkarungan ni Satanas ang paggaem.” Nagaguuyan ni Juan ta maning tia ay natetenged yang lansangan ang atii yay pinakasintru yang pagturuuen yang mga tau tung bultu ni Adi Caesar tung uras ang atii. * 2:14 2:14 2:20; Mga Bilang 22:1-5; 25:1-2; 31:16; Judas 11

mga kaarumanan ming duma asan ang pamagusuy tung nagitulduk ni Nicolaus†.

¹⁶ Purisu magpamanmanamu ra yang mga isip mi. Ustu ra tiang pagkusintir mi tung mga kaarumanan ming atia. Ay kung indiamu magpamanman, angayenamu ra yeen tung makali ang para silutanu ra yang mga kaarumanan ming atia. Anday dumang ipagdaliu tung nira, ya ra yang ibitalaw tung nira ang yay maning pa tung isi ta ispadang paglua tung ngangaw.

¹⁷ Purisu kung nainu pay pamamati, kamini-stiran intindien nira ta mupia kung unu pay nagianing yang Espiritu Santo tung mga tumatalig ang pamagsaragpun-sagpun ang kada sam pundaan. Kung tinu pay indi magpadeeg tung sistimang atiang pangkaliwutan, yay pakdulanu yang paganingen ang manang

† **2:15 2:15** Yang mga taung atii durung pagtagam nira ta sunlug tung mga tumatalig ang basi pa ra ilem maguyuran da nirang mamagtuu ka tung bultu ni Adi Caesar ang nunut da ka ta pagsagud tung bultung atii ang duun da natenakan yang paggeregmaen nirang bugus pa rin tung ni Ginuung Jesus.

itinaluk‡. Dispuis pakdulanu ka ta maning pa tung batung kulit ang may aran ang baklu ang isinulat asan ang inding pisan nagaske-askean ta tau, kung indi, suluminting makdek asan, ultimu ilem yang pakdulanu§.

Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu.’ ”

‡ **2:17 2:17a** ‘manang itinaluk’ Atiing tukaw ang atiing alang-alang da yang pagkabetang yang mga Israel duun tung banwang kapas, inildawan yang Dios ang pinakdulan ta sasang pamangan ang ginuuyan nirang ‘mana’. Pagkatapus atiing anda ray kaministiran nira, nagkalalangan da yang Dios ang yang sa nga mangkukan yang mana ipabtang da nira tung sasang baul ang ya ray ipabtang nira tung pagtuuan nira tung anya duun tung kuartung pinakasagradu (Exodo 16:33-34). Pagkatapus tung kauri-urian da, yang pagtuuan nirang atii tung Dios diniadu yang mga kuntrariu nira. Pagkatapus tung kauri-urian da, may ibinalita yang mga pamagpakigmaepet ang yang mangkuk unung atii, ingkelan da unu ni Jeremias ang itinaluk tung sasang leyang duun tung bukid ang atiing paganingen ang Sinai. Dispuis, kung magkawut da unu yang paganingen ang Cristong pinilik yang Dios ang maggaraemen, yang mana unung atii, ya si unu ay ipapaan yang Dios tung mga tau. Purisu kung pasadsaran ta yang linegdangan yang inaning ni Ginuung Jesus ang naa natetenged tung paganingen ang mana ang atiing itinaluk, ya ra yang tanan ang kaayenan ig kasadyaan ang nagibaratu na tung mga tauan na duun tung baklung kaliwutan. § **2:17 2:17b** Yang ipinagsakuy ni Ginuung Jesus tung batung atia ay nagaskean na ang yang kadaklan ang mga tau duun, pamagekel-ekel ta mga panangga ang yang дума mga batu kang pariu ka tung sinambit na. Yang ilyag nang inaning ang anda rang pisan ay kaministiran yang mga tumatalig tung mga pananggung atiang dati gated tanya mismung pagपालंदंगन nira yay magsirbing pangultimung panangga nira.

Yang Sulat Ang Nagipaekel Ni Jesus Tung Sam Pundaan Duun Tung Tiatira (2:18-29)

¹⁸ Utru si, maganing si ti Jesus tung yeen, “Buinu, Juan, magsulata si kanay ta itilig mu tung pangerengan tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Tiatira. Ya taa yang ipabetang-betang mu asan:

‘Yang may bitala taa ya ra yuung ti Jesus ang yay paganingen ang Ana Yang Dios ig yang mataung temeleng durug kadekdek ang midyu tung apuy ang madkal, ig yang kakayu midyu tung saway ang pinabalaan tung apuy ang pagkatapus pinakintab ta maayen.

¹⁹ Nagaskeanu yang tanan ang pagabuat mi asan, yang paggeregmaan ming magpurutul ang nunut ta pagarasikasuan mi sasa may sasa may yang pagtaraligen mi tung yeen ang mabaked may yang pagaragwantaen mi tung mga kaliwagan. Dispuis, nagaskeanu ka ang mas nganing nagtinlu yang mga ubra-ubra mi kay tung atiang primiru ang bakluamu pa ilem nagtalig tung yeen.

²⁰ Ugaring may sasang indi engaged nagauyunanu tung numyu. Pagkusintiramu tung sasang baway asan tung grupu mi ang pagkapariung pisan ta ubra-ubra yang sasang raynang tukaw ang nagaranan tung ni Jezebel*.

* **2:20 2:20a** Ti Jezebel ang atiang nasambit, yay kasawa ni Adi Ahab atiang tukaw duun tung banwang Israel. Ya kay nangguyud tung mga Israel ang para papaglaket-laketen da ilem nira yang pagturuuen nira tung ni Yawi may yang pagturuuen nira tung ni Baal. Kung gustu tang pasadsaran, duun ta nga basaay tung 1 Mga Adi 16:31-33; 18:4, 13; 19:1-2; 21:25.

Pagambu ang tanya unu sasang pagataligan yang Dios ang magpalatay yang bitala na buat. Ekel tung nagitulduk na tung mga turuwulunu asan, nagadayaan nang magpakisadu tung nagisagud tung belagan matuud ang Dios ang nunut da ka ta pagpakidalan nira tung maskin tinu pang bawayay†.

²¹ Tung bagay, pinakdulanu ra ta lugar nang manligna, piru indi ka enged malelyag ang mamutwan tung pagturuldukan nang atia.

²² Iugtulu tung numyu, masapuan na ra ilem, pinadalpetanu ra ta laru nang matigbak. Pati yang mga katabyang nang pamagtulduk da ka ta pariu ka tung nagitulduk na, ya ka, damayenu ra kang padalpetan kung indi ra mamanligna tung mga ubra-ubra nirang atiang uyun tung nagitulduk na.

† **2:20 2:20b** Atii kanay duun tung Tiatira, may mga grupu yang mga manigubra ang kada sang klasing pagurubraen. Kaminitiran ang yang tanan ang mga lalii, luwus mamagpasakep tung grupu na kung unu pang ubraay. Kung indi magpasakep, asan da nga plekay ta ipagpangabui na. Dispuis kada grupu may nira-nirang ginuu-ginuung pagatuuan nira bilang patrun nira ang pagpistaan nira. Ubligadu yang tanan ang kinasakpan yang kada grupung mamagpasakep tung pista. Kapurisu kung may sasang tumatalig ang sakep yang sasang grupu, nagaregsanan ta mupiang magpasakep tung pistang magpakisadu tung nagisagud tung patrun yang grupu na. Kung indi magpasakep, paliwagan da ta duru. Purisu ang kaisan may mga tumatalig duun ang nampauyun da ilem ang nagpasakep ang yang nagitulduk yang baway ang atii, yay nagapatielan nira ta katadlengan nira. Pagkatapus asan da ka tung pista nga bagasay nira yang maktel ang tuksung magpakituu tung belagan Dios ang nunut da ka ta pagpakidalan nira tung maskin tinu pang bawayay asan.

²³ Asta yang kadaklan ang pamagusuy ra tung nagitulduk nang atia, supukunu ra ilem. Duun da ngaintindiy yang tanan ang mga tumatalig ang kada sam pundaan ang yuuy pagbilid tung mga kinaisipan nirang tanan kung unu pa engaged ay pagasikad nira. Purisu sasa may sasa tung numyu, kumpurming unu pay mga buat-buat mi ya ra kay paatuanu ta iblesu tung numyu.

²⁴⁻²⁵ Piru ta yamung kadaklan asan tung Tiatira, nagaskeanu ang indiamu ra nagpasanyug tung nagitulduk yang baway ang atia. Indiamu ra ka nagpakled tung paganingen yang дума ang mga sikritung adaralem ang ya unu ay nagipabunayag yang Dios tung nira buat ang pagkatapus anday dumang pagpabunayag tung nira, kung indi, ya ra ti Satanas mismu‡! Purisu ya ra ilem taa yang nagaingaluku tung numyu. Kung unu pay nagabuat ming nagauyunanu ya ray prusigiran mi ta ustung ang asta maglekataw ra.

²⁶⁻²⁸ Kumpurming tinu pay indi magpadeeg tung akles ni Satanas ang pagkatapus yang nagipatumanu tung anya yay nagapadanayan nang asta tapusun da yang Dios yang kaliwatan ang naa, yay pakdulanu ta katengdanan nang maggaraemen tung дума-rumang mga nasyun ang katulad ka tung ipinakdul ni Ama tung yeen ugud kasiraanami ra kang maggaraemen tung

‡ **2:24-25 2:24-25** Yang katadlengan yang mga taung atii maning taa: kung pasubuan da unu nira yang mga ubra-ubrang makiklep, asan da unu magdulang yang pagkamataku nirang mas pa.

nira. Durug kaigpit yang paggaraemen yamen tung mga taung atia ay tanira ipabtang da ilem yamen ang midyu tung mga urun ang panemek-temeken da ilem[§]. Dispuis, partianu ra ka yang kadengeganu ang kung telengan maning pa tung Kalamraganen ang madeet yang bananag na.

²⁹ Kapurisu kung nainu pay pamamati, kaministiran intindien nira ta mupia kung unu pay nagianing yang Espiritu Santo tung mga tumatalig ang pamagsaragpun-sagpun ang kada sam pundaan.

Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu.’ ”

3

Yang Sulat Ang Nagipaekel Ni Jesus Tung Sam Pundaan Duun Tung Sardis (3:1-6)

¹ Utru si, maganing si ti Jesus tung yeen, “Buinu, Juan, magsulata si ta italig mu tung pangerengan tung sam pundaan yang mga tumatalig tung yeen duun tung Sardis. Ya taa yang ipabetang-betang mu asan:

‘Yang may bitala taa ya ra yuung ti Jesus ang pagsinasaayami ta maayen yang Espiritu Santo ang yay may kaya nang anda enged ang pisan ay pagkakulang na ig may pitung bilug ang dumakel ang nagatapnayu. Nagaskeanu yang mga buat-buat mi asan. Kung telenganamu ta kadaklan, midyu tung duruamug kabiwung panirbian tung yeen. Piru tung pagkamatuud panalugpatayamu ra ilem tung yeen.

§ 2:26-28 2:26-28 Mga Karantaen 2:8-9

² Purisu kung tung pagereleken pa, ma-puawamu ra! Paktelen mi ra yang pagurusuyun mi tung nagauyunanung midyu may nagaeped pa, baklu madayunan ang mawarang pisan. Sanu pang indiamu aningenu ay kipurki tung pagkainsapuu tung mga buat-buat mi, talagang belag pang pulidu tung pagterelengen yang Dios ang pagpaturuwulunanu.

³ Purisu pademdeman mi kung unu pay itinulduk tung numyung atiang primiru ang ya ra ka rin ay pinauyunan mi. Ya si kay pakatuan ming usuyun ang nunut da ka ta panligna mi tung mga kasalanan mi. Ay kung indiamu ka engaged magpamanman, parusaanamu ra yeen ta inali ang katulad ka tung panaw yang sasang takawan ang indi mi pa ka man maskean kung unu pang urasay ang magkawut.

⁴ Maayen ilem may pira pang bilug asan tung numyu tung Sardis ang yang mga sadili nira, ya ray inamligan nira ta mupia ang para indi ilem mamansaan ta kasalanan ang katulad ka tung awal ang ya ka agamligay ang para indi mabulingan. Purisu, pagkawut yang uras, magkaranunutanami ra tung kaliwutan ang baklu ang yang suut nira makukulit. Kipurki yay magkabagay ang pisan tung nirang indi ra ka engaged nagpadeeg tung sistimang pangkaliwutan.

⁵ Kumpurming tinu pay indi ka magpadeeg, ya ra kay paablanu ta awal ang makukulit ig indi ra engaged punasenu yang aran nang isinulat tung listaan yang tanan ang pinaeyanganu ta pagpangabui nirang baklu ang anday pagtapu-

san na*. Kung indi, ipailalaw ra enged tung ni Ama may tung mga angil ang pagapanuwul na ang atia yay sasang tauanu.

⁶ Kapurisu kung nainu pay pamamati, kaministiran intindien nira ta mupia kung unu pay nagianing yang Espiritu Santo tung mga tumatalig ang pamagsaragpun-sagpun ang kada sam pundaan.

Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu.' "

Yang Sulat Ang Nagipaekel Ni Jesus Tung Sam Pundaan Duun Tung Filadelfia (3:7-13)

⁷ Utru si, maganing si ti Jesus tung yeen, "Buinu, Juan, magsulata si kanay ta italig mu tung pangerengan tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Filadelfia. Ya taa yang ipabetang-betang mu asan:

'Yang may bitala taa ya ra yuung ti Jesus ang yay ultimung pinilik yang Dios ang maggaraemen tung uri. Bilang yuu yang kanubli ni Adi David ang naulang magpapanaw tung paggaraemen yang Dios ang baklu ang anday katapusan na. Kung tinu pay nagalelyaganung

* **3:5 3:5** Yang listaan ang atia sinambit si ka ni Juan tung 13:8, 17:8, 20:12, 15, may 21:27 ig sinambit ka ni Jesus tung Lucas 10:20 may ni Pablo tung Filipos 4:3. Atiing tukaw pa ang may mga adi pa, yang sasang adi pagepet ta listaan yang tanan ang mga sakep na. Kung may sakep nang magbatuk tung anya, punasen na ra ilem yang aran na. Purisu kung nasulat da yang aran yang sasang tau tung listaan ang pagaepitan yang Dios, yang ilyag nang ianing, tanya nagabilang da tung mga kinasakpan yang Dios ang yay pampalgurun na tung baklung kaliwutan.

palgurun tung paggaraemenung atia, anday maampalar. Kung tinu pay nagalelyaganung ipaawig, anda kay mapagsuspindi.

⁸ Nagaskeanu yang pagabuat mi. Maskin malakaamu ilem ig arane kamu ka man tung pagterelengen yang mga kaarumanan mi asan, piru pinaderepan mi ka engaged yang bitalaw ang inusuy ig indiwaw ka iningwara mi. Purisu indi mi paglipatan yang pangakuung naa tung numyu. Siguradumu rang malgud tung paggaraemenung atia tung uri ay maning pa inabrianamu ra yeen yang purta na ang anda engaged ang pisan ay masarang ang magsuspindi tung numyung magpalgud.

⁹ May mga tau asan ang kumus mga Judio, pamansianing ang ultimu ilem unu tanira ay matuud ang mga tauan yang Dios ang pagkatapus belag ka ay pamagbukli ra ilem. Yang pagpaturuwulunan nirang sam pundaan belag da yang Dios ang katulad tung nagalaum nira, kung indi, ya ra ti Satanas mismu. Purisu pampatalungaenu ra tanira tung numyung pampaluurun ang para mamagilala ra ka engaged tung numyu ang yamu ka man yang nagagegmaanu natetenged yamu yang matuud ang mga tauan yang Dios.

¹⁰ Natetenged tinuman mi yang itinuwulu tung numyung magagwanta tung mga kaliwagan, purisu ta yeen, dipindiranamu ra yeen tung uras ang ipagkawut yang mga kaliwagan ang durug lebat tung bilug ang kaliwatan ang ya ray ipagingawus yang Dios tung mga taung pamagtinir tung kaliwatan ang kumpurming

pagpasuag tung kalelyagan na†.

¹¹ Makaliaw rang maglekat. Purisu prusigiran mi enged ta mupia yang pagabuat ming nagauyunanu ugud indiamu mawaraan yang maning pa tung primyung gustuung ipag-padengeg tung numyu.

¹² Kung tinu pay magprusigir ka enged tung nagipatumanu tung anya, padengeganu ta mupiang pabakeren enged yang pagkabetang na tung katalungaan yang Dios. Buatenung maning pa tung sasang adiling ganeran tung pagtuuan tung Dios ang pagpaturuwulunanu ang para duun da tanya magpakeen. Dispuis, yay sulatanu yang aran yang Dios ang pagpaturuwulunanu ang para bistung pisan ang yay may anya tung taung atia. Pati yang aran yang siudad ang tiniran yang Dios tung uri ang yay paganingen ang Baklung Jerusalem ang duun manliit tung anya tung langit ang magparanek‡, ya ra kay isulatu tung anya ang para bistu ka ang tanya sasang kinasakpan yang siudad ang atia. Asta yang aranu kang baklu ang ya ray magpailala tung pagkabetangung baklu tung uri, ya ka, isulatu ra ka tung anya ang para maintindian da ang yay sasang tauanu.

¹³ Purisu kung nainu pay pamamati, kaministiran ang intindien nira ta mupia kung unu pay nagianing yang Espiritu Santo tung mga tumatalig tung yeen ang pamagsaragpun-

† **3:10 3:10** Mateo 24:15-28; Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24; 2 Tesalonica 2:1-10 ‡ **3:12 3:12** Ang para maintindian ta yang pagkarabetangen yang Baklung Jerusalem, duun da nga basaay ta tung 21:2.

sagpun ang kada sam pundaan.

Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu.’ ”

Yang Sulat Ang Nagipaekel Ni Jesus Tung Sam Pundaan Duun Tung Laodicea (3:14-22)

¹⁴ Utru si maganing si ti Jesus tung yeen, “Buinu, Juan, magsulata si kanay ta italig mu tung pangerengan tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Laodicea. Ya taa yang ipabetang-betang mu asan:

‘Yang may bitala taa ya ra yuung ti Jesus ang pagkereng tung tanan ang pinangakuan yang Dios ang para magkamatuud da. Yuu kay mataligan ming talagang matuud yang nagipagdiklaraw tung numyu natetenged tung planu na. Dispuis, ekel tung yeen inimu na yang tanan.

¹⁵ Nagaskeanu yang mga ubra-ubra mi. Maskin indiamu ka man panalyud tung yeen, piru belaganamu ra ka maderep tung pagurusuyun mi tung mga kalelyaganu. Kisira manalyuramu ra ilem, u kung indi, magpaderepamu ra ilem ta ustus, atii ra rin.

¹⁶ Piru naang pamatuy-patuyamu ra ilem tung yeen, belaganamu ra maderep, indiamu ka panalyud, puis yamu maning pa tung pamangan ang belag dang makinit belag da kang malamig ang pisan, kung indi, nangalawab da ilem ang asan da naging malasay ra. Purisu nagaisipanamu ra yeen ang iplek ang maning pa tung yamu agibulaayu, yang kalalasyen ming atia tung yeen.

17 Aywa indiamu aningenu, kipurki paganingamu ang yamu manggaranen da, maayen da yang pagkarabetangen mi§. Anda ray mga kaministiran mi. Piru naa pala andang pisan ay kaliwutan mi ang tung pagterelengen yang Dios, duruamug kaalang-alang ig makakaildawamung pisan! Yang kaalimbawaan mi yamu maning pa tung sasang naputu ra, maning pa tung sasang naburayan da, maning pa tung sasang luas.

18 Purisu ya taa yang ikunsiuu tung numyu. Tung yeenamu mangalang ta bulawan ang pina-pagas tung apuy ugud may kamanggaran ming matuud. Pati awel ang makulit ang puiding masuut mi tung mga tinanguni ming luas, alangen mi ka tung yeen ugud matabunan da yang kaeyakan mi. Pati bulung ang mapiid mi tung mga mata ming naburayan, alangen mi ka tung yeen ugud maulikan da yang paneleng mi.

19 Ta yeen, tanya, kumpurming tinu pay nagagegmaanu, ya ray nagapatigbak-tigbakanu ta bitala ang para disiplinaenung tادلengen. Purisu magpaderepamu ra ta ustung manligna tung pamatuy-patuy ming atia tung yeen.

20 Naa wa ya ray dapat ang pamaridengdeng mi ta mupia. Katulad tung sasang taung panagbalay ra ang yay pagelat tung may balay ang patakwalen, yuu ya ka. Pagelataw ka tung numyung pagatagamanu ta tandeg yang mga isip mi kung imbitarenaw ra numyung magmangulu

§ 3:17 3:17 Yang inaning yang mga taga Laodiceang atia, anggid da tung pagpaambug yang mga Israel atiang tukaw ang napabtang tung Oseas 12:8.

tung numyu u kung indi. Katulad ka tung may balay ang magimbitar tung panagbalay ang magtakwal da ig magpakled da ka dayun tung balay na, kung tinu pay magimbitar tung yeen ang magmangulu tung anya, magpakibingkitaw rang pisan tung anya ang pariu tung durua nga tauan ang pirming pagsaduan tung pamangan.

²¹ Puis kung tinu pay masalapay tung gustuung ipasalapayu tung anya, yay pakarungunu tung teparu tung uri ugud kasiraanami ra kang maggaraemen. Bilang mambung da tung yeen ang nasalapay ra ka tung ipinasalapay ni Ama tung yeen, ang pagkatapus pinakarungaw ra ka anya tung tepad na ugud kasiraanami ra kang maggaraemen.

²² Purisu kung nainu pay pamamati, kamin-istiran ang intindien nira ta mupia kung unu pay nagianing yang Espiritu Santo tung mga tumatalig ang pamagsaragpun-sagpun ang kada sam pundaan.

Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu.' "

4

Natetenged Tung Pagturuuen Tung Dios Duun Tung Langit Kung Unu Pay Palaksu Na (4:1-11)

¹ Pagkatapus tia, may ipinadakat si tung pane-lengu. Unu pay maitaw, kung indi, may sasang purtang abirtu ra tung langit. Pagkatapus yang busis ang atiing primirung nagngelu ang midyu tung tunul ta sasang budyung*, nagngelu sing

* 4:1 4:1 1:10

pagbitala tung yeen ang maganing, “Tania tung abwat. Ipaitaw ra tung nuyu kung unu pay dapat ang magkarainabu tung uri,” agaaning.

² Atii lagi-laging ginaemanaw ra yang Espiritu Santo. Unu pay maitaw, kung indi, may sasang siang bulawan ang may pagkarung asan.

³ Atiing pagtelengu tung pagkabetang na, durung pisan agkabanang ang yang kulay na birdi may apuy-apuyan ang katulad ka tung kulay ta mga batung mamaalen. Dispuis may buluntun pang naliwut tung sia na ang yang kulay na birding durug kadeet.

⁴ Dispuis, tung paliwut yang siang atii, may duruang puluk may epat ang mga siang bulawan ang magkaanggid ka tung siang atiing sam bilug ig may kumarungan ka asan ang durua kang puluk may epat nga mamaepetan ang yang mga suut nirang mga awel makukulit ig tung mga kulu nira may maninga binakurung ang bulawan ang yag susuklub ang yay pagpailala ang may pinandeegan da nira[†].

⁵ Numanyan may duldul ang paglelpaken may kidlat ang ya rag papabugsu tung katanekan ang asan aglilit tung siang atiing sam bilug. Dispuis may pitu nga kaasan asan tung katalungaan na ang ya ray kapananglitan yang Espiritu Santong may kaya nang andang pisan ay pagkakulang.

[†] **4:4 4:4** Tung pagintindi yang dumang mga sagad tung kasulatan, yang mga mamaepet ang atia yay pamangerengan tung tanan ang mga taung binuat da yang Dios ang mga tauan na maging yang nangalgud tung panimpung atiing indi pa nagapangintau ti Ginuung Jesus maging yang nangalgud tung panimpung nagdasun tung pangintau na.

⁶ Dispuis may asan ka tung katalungaan na ang midyu tung sasang salamin ang pariu ka tung teeb aglapad ang lauk-lauk ilem ang telengan.

Dispuis pa tung paliwut yang siang atii tung mga binit nang magtirimbang, may epat ang inimu yang Dios ang pulus mga bui ang yang mga tinanguni nira tadtad ang pisan ta mga mata.

⁷ Yang primiru may kulu nang midyu tung kulu ta liun, yang pangyadwa may kulu nang midyu tung kulu ta turu, yang pangyaklu may ityura nang midyu tung ityura ta tau, yang pangyaepat maninga kanug ang paglayug-layug.

⁸ Yang epat ang atii, parariung talaenem yang pakpak nira ang yang mga tinanguni nira leep ang pisan ta mga mata. Dispuis pa kaldaw lawii anday katadeng-tadengan yang pagkarantaen nirang pagdarayawen tung Dios ang maning taa yang sarabyen na:

“Durung pisan agkasagradu yang Dios ang mak-agagaem tung tanan,

Tanya asan da kang lagi disti pa tung katebtewan ang asta simanyan ig asta ra ilem tung sampa idayun na ka enged agyapun yang pagtarawangen na tung mga tauan na,”
agaaning.

⁹⁻¹⁰ Kada mamagdayaw yang epat ang atii ang nunut da ka ta pagpasalamat nira tung pagkarung tung siang bulawan, atiiing mga ma-maepet ang duruang puluk may epat, ya ra mamansiluud tung pinagtaralungaan nira yang pagkarung tung siang bulawan ang para magtuu tung anyang unaynay kang lagi yang

kabui na. Pati yang yag susuklub tung mga kulu nirang bulawan, agkukuaten da nirang agipabtang tung katalungaan yang siang atii. Bilang yay pagpailala nira ang indi namandeeg tung mga kuntrariu nira kung belag tung anyang pagkarung asan. Yang pagturuuen nira, nunut da ka ta pagdarayawen nirang maganing,

¹¹ “Yawa yang Dios ang pangagalenan yamen, bagay ang pisan tung nuyu ang yaway pirming dayawen ta mga tau natetenged tung kadengegan mu kag kagaeman mu ang iniding pisan mapasiring-siringan, ay kipurki yawa yang nagimu yang tanan ang bagay. Natetenged ilem tung kalelyagan mu naman-sieyang da ka man,” agaaning.

5

Natetenged Tung Kasulatan Ang Yag Lululun Ang Anday Mapagsulwad (5:1-14)

¹ Pagkatapus may naitaung kasulatan ang yag lululun ang nagapegsan yang pagkarung tung siang bulawan tung kalima nang tuu. Yang kasulatan ang naa sinulatan tung duwali may duwali pagkatapus kinula ta taru ang pitung nagnurunut.

² Pagkatapus may naitaung sasang angil ang maktel ang durug tunul yang busis nang maganing, “Tinu pa kayay magkabagay ang magpangukab tung ikinula tung kasulatan ang para masulwad da?” agaaning.

³ Piru anday naita ang may pudir nang mag-sulwad yang kasulatan ang para manginsapu

ra rin kung unu pay napabtang duun. Maskin tung langit man, maskin tung katanekan man, maskin tung kadalman man, anday masarang ang mangukab.

⁴ Atii nagtarangitenaw ra ta duru ay natetenged anday naitang magkabagay ang magsulwad yang kasulatan ang para manginsapu ra rin kung unu pay napabtang duun.

⁵ Pagkatapus may sasang maepet ang nagbugnu tung yeen ang maganing, "Ustu ra tiang pagtarangiten mu. Uay, telengan mu wa. Nan-deeg da yang sasang maning pa tung liun ang nanubli tung ni Judah, bilang yang nagaguuyan ang Saringsing Ni Adi David*. Purisu yay magkabagay ang magpangukab da tung pitung ikinula tung kasulatan ang atia ang para masulwad da," agaaning.

⁶ Pagkatapus may naitaung sasang karniru asan tung tepad yang pagkarung tung siang bulawan. Yag kekdeng tung kakngaan yang epat ang nagabui may yang mga mamaepet. Ang telenganu, may mga lastru tung tinanguni na ang tanya inimatay ang maning pa tung idinasag. Dispuis may mga sungay nang pitung bilug ig

* **5:5 5:5** Katulad ka tung saringsing ang magtubu tung tukud yang sasang ayung pinelad, yang magading atia ya ray magbawi tung pagaradien ni Adi David may yang namagsurubli tung anya ang ya ray napukis. Yang paggaraemen na mas pang matinlu ig mas pang maktel kay tung pagaradien ni Adi David ang kinaampu na. Anday dumang magadi ta maning tia, kung indi, ya ra yang paganingen ang Mesias ubin Cristo ang katulad ka tung inula ni Isaias tung 11:1, 10.

may mga mata nang pitu kang bilug†.

⁷ Numanyan yang karnirung naa nagpalenget da tung pagkarung tung siang bulawan ang pagkatapus yang kasulatan ang atiang yag lulu-lun ang nagapegsan na tung kalima nang tuu ya ray ingkelan na.

⁸ Pagekel na yang kasulatan, naang epat ang nagabui may naang duruang puluk may epat nga mamaepetan ya ra mamansiluud tung pinagtaralungan nira yang karniru ig namagtuu ra tung anya. Sinagekel-ekelay ta turugtugan ang dikuirdas ang yay paganingen ang arpa ig may salegsang bilug ang mangkuk ang bulawan ang punuk ta paamut ang yay agipatawuk nira. Yang tawuk ang atii yay kapananglitan yang pagarampuen tung Dios yang mga taung kumpurming binuat nang mga tauan na.

⁹⁻¹⁰ Pamagkanta ra ta sasang kantang baklung pisan ang ya ray nagipagdayaw nira tung karniru ang maning taa yang sarabyen na:

“Ultimung yawa ilem ay magkabagay ang mangkel yang kasulatan ang atia ig magpangukab da tung mga ikinula. Kipurki yaway inimatay ang maning pa tung sasang idinasag ig ekel tung dugu mung tuminuruk, ginawad mu ra tung kalainan yang mga taung kumpurming pinagpilik mu ang maskin unu pang bitalaay maskin unu pang nasyunay tung bilug ang kaliwatan ugud asan da nga paulikay mu tung Dios ang pinagpaalawiran da rin nira. Tanira kay binuat mung mga tauan yang Dios ang kat-

† 5:6 5:6 Ikumpalar tung Zacarias 4:10.

ulad ka tung nasyun ang Israel atiang tukaw. Ipinabtang mu ra ka ang yay may kalelengten enged tung anya ang katulad ka tung mga pari ugud mamanirbian da ka tung anya ang ya kang lagi ay pagpaturuwulunan yamen. Purisu tung uri tanira kay mamaggaraemen tung bilug ang kaliwutan,” agaaning.

11 Pagkatapus telenganu si, may naitaung mga angil ang liniwu-liwu ang pira-pira rang laksa ang yay namansilikus da tung mga mamaepet may tung epat ang nagabui may tung pagkarung tung siang bulawan ang ya ngakaknga tung nirang tanan.

12 Nagngelung pamagkarantaen ta maknul ang yang sarabyen yang kanta nira maning taa:

“Magkabagay ang pisan ang yang karnirung inimatay, yay dayawen natetenged tung pangatengdanan nang durug tinlu may tung tanan ang mga kaayenan ang nagipakdul nang awundang pisan, pati tung kawawayangen yang isip nang indi makdingan, asta tung paggaraemen nang maktel. Dapat galangen ang padengegan ta mupia” agaaning.

13 Pagkatapus yang tanan ang inimu yang Dios, maging tung kalangitan man maging tung katanekan man maging tung kadalman man maging tung teeb man, luwus da kang nagn-gelung pamagkarantaen ang maning taa yang sarabyen yang kanta nira:

“Yang pagkarung tung siang bulawan durua tanira yang karniru, yay bagay ang pisan ang galangen ig dayawen ang padengegan ang asta tung sampa natetenged taniray makagagaem

tung tanan,” agaaning.

¹⁴ Pagkatapus maganing naang epat ang nagabui ang namagtimales, “Ee ka man, magkamaningan da ka man ta maning tia.” Pagkatapus, naang mga mamaepet, dayun dang namagluud ang namagtuu tung Dios durua yang karniru.

6

Nagipangukab Da Yang Paganingen Ang Karniru Yang Enem Ang Ikinula Tung Kasulatan Ang Yag Lululun (6:1-17)

¹ Numanyan naitaw ra yang karnirung pagukab tung primirung ikinula tung pitung ipinangula tung kasulatan ang naang yag lululun. Pagkaukab na, may nagngelung sam bilug tung epat ang atiang nagabui ang yang busis na maninga duldul. Maganing ang pagbitala, “Ala, lumuaa ra,” maganing.

² Pagkatapus pagtelengu, unu pay maitaung luminua, kung indi, yang sasang kabayung makulit yang kulay na ang yang pagsaay asan may ekel nang panak may mga deldeg. Dispuis pinakduluan yang Dios ta isuklub nang bulawan tung kulu na ang yay pagpailala rang lagi ang tanya mandeeg. Pagkatapus dayun dang naningayaw ta gira ang para pandeegen na ra yang tanan ang mga kuntrariu na.

³ Numanyan, pagkaukab si yang karniru yang yadwang ikinula tung kasulatan, nagngelu si yang pangyadwang nagabui ang pagbitala ang maganing, “Ala, lumuaa ra.”

⁴ Pagkatapus pagtelengu, unu pay maitaung luminua, kung indi, yang sam bilug sing kabayung apuy-apuyan yang kulay na ang yang pagsaay asan tinugtan yang Dios ang magtukud ta mga gira tung intirung kaliwutan ang para magparatayan da yang mga tau. Purisu pinakdulan ta ispadang abwat.

⁵ Numanyan, pagkaukab si yang karniru yang yaklung ikinula, nagngelu si yang pangyaklung nagabui ang pagbitala ang maganing, “Ala, lumuaa ra.” Pagkatapus pagtelengu, unu pay maitaung luminua, kung indi, yang sasang kabayung lagem ang yang pagsaay asan may nagabitbit nang timbangan ang nagipagtimbang tung mga pamangan.

⁶ Pagkatapus midyu tung nagngelaw si ta busis ang duun aglilit tung kakngaan yang epat ang atiang nagabui ang pagbitala ang maganing, “Kumus may panuwuk ang kumawut tung kaliwutan ang puirti-puirti, purisu magabwat dang pisan yang prisiu yang trigu may yang sibada. Purisu yang kinaldaw yang sa nga tauan kung ialang na ta arina yang trigu, duruang pulak ka ilem yang maeklan na. Kung arina ta sibada, enem ang pulak ka ilem yang maeklan na,” maganing*. Pagkatapus dayun dang nagkalalangan tung pagsaay ang maganing, “Eey, indi mu ra ilem tandegen yang mga kaoliboan may yang mga kaubasan†. Muya pamaalen da ka yang mga

* **6:6 6:6a** Atii kanay, yang arina ta trigu may sibada kamini-
stiran ta mga tau tung kaldaw-kaldaw. † **6:6 6:6b** Atii kanay
yang duruang klasing atia yay kaministiran ta mga tau tung
kaldaw-kaldaw.

pruduktu na,” maganing.

⁷ Numanyan pagkaukab si yang karniru yang yaepat ang ikinula, naggelu si yang pangyaepat ang nagabui ang pagbitala ang maganing, “Ala, lumuaa ra.”

⁸ Pagkatapus pagtelengu, unu pay maitaung luminua, kung indi, sasang kabayung lesparen ang yang pagsaay asan ti Kamatayen. May pagdasun ka tung anya ang ya ra yang paganingen ang ti Hades‡. Tanirang durua linugtan yang Dios ang mamagpangimatay tung mga tau. Kung ipabtang ta tung epat ang parti yang kinadakel yang tanan ang mga tau tung bilug ang kaliwutan, yang sam parti yay magkarapatay nira. Yang pagirimatayen nira duun ipapanaway nira tung gira may tung panuwuk may tung mga larung panilig may tung mga ayep ang talunun ang mairiseg.

⁹ Numanyan pagkaukab si yang karniru yang yalimang ikinula, unu pay maitaw, kung indi, ya ra yang mga ispiritu yang mga tumatalig ang pinangimatay ang duun tanira tung kakayan yang midyu tung lamisaan ang dakulu ang

‡ 6:8 6:8 Ikumpalar tung 1:18.

darasagan[§] tung pagtuuan duun tung langit*. Yang ipinangimatay tung nira ay natetenged tung pagparakawutun nira yang bitala yang Dios ig tung pagurubligaren nira ang ultimu ilem ti Jesus yang nagatingara nirang may kalalangan tung nira.

¹⁰ Numanyan namagkekendalen dang maganing, “Dios ang makagagaem ang durung pisan agkasagradu, nagataligana yamen ang magkereng tung mga pangaku mu. Basu, mabuay pa ka enged yang elat yamen baklu mu ra sintinsiaay yang mga taung atiating namagpangimatay tung yamen ang taniray pandileman mu yang mga dugu yamen?” maganing.

¹¹ Pagkatapus anday dumang binuat yang Dios, pinampasuutan na ra ta awel nirang langkuy ang makukulit. Pagkatapus dayun na rang inaning ang indi ilem mamagmataka, kung indi, mamagelat da ilem kanay ta gesyeng uras ang

§ 6:9 6:9a Yang midyu tung lamisaan ang dakulu, darasagan ta mga ayep atiating tukaw. Bilang yang mga tumatalig ang naita ni Juan, atiating bui pa, masigintriga yang anya-anyang sadili tung Dios ang katulad ka tung mga ayep ang atiating ya agidasagay. Pariung pisan tung sinambit ni Pablo tung Filipos 2:17, may tung 2 Timoteo 4:6.

* **6:9 6:9b** Tung pagpasanag ni Juan, maninga ang may duun ka tung langit ang naita nang pagtuuan tung Dios ang midyu yay katalub yang dating pinagtuuan pa rin yang mga Israel ang may turdang ipinaketay. Sinambit na ka tung 7:15; 11:19; 14:15; 15:5. Atii kanay, yay nagpailala ang yang Dios pagpakignunut tung nira. Kung gustu tang mas pang pasadsaran, duun ta nga basaay tung Exodo 25:8-9; 26:30-33; 40:34-38; Mga Binuat-buatan 7:44; Hebreo 9:1-5, 23-26; 10:19.

asta makumplitu ra yang kinadakel yang mga putul nirang pamagpaturuwulun ka tung anya ang kumpurming itinipu nang irimatayen pa ka ang katulad ka tung nira.

¹² Numanyan naitaw si yang karnirung pagukab si tung yaenem ang ikinula. Pagkaukab na, nayegyeg da yang kaliwutan ta maktel. Yang kaldaw nangiklep dang pisan. Yang bulan nanipula rang midyu tung dugu.

¹³ Asta yang mga dumakel, nagkarataktak dang nagkarabugsu tung katanekan ang yang kaalimbawaan nira maning pa tung burak yang igus ang ilaw pa ang pagkarapulak da kung sampien da nganing ta palet ang maktel.

¹⁴ Pati yang langit napareng da ka ang yang kaalimbawaan na maning pa tung amek ang linulun dang ingkelan. Asta yang tanan ang mga bukid may yang tanan ang mga pulu, gulping pinampaliit da tung dating nabtangan nirang ipinampauman.

¹⁵ Pagkatapus yang tanan ang belagan mga tumatalig tung ni Jesus tung bilug ang kaliwutan maging mga adi man maging may mga katengdanan man maging mga iniral man maging mga manggaranen man maging mga darakulung mga tau man asta yang kadaklan ang mga tau, maging turuwulun man kag belag, luwus dang namansitaluk duun tung mga leyang ubin tung mga sirung yang mga yuntu tung mga bukid[†].

¹⁶ Pagkatapus dayun dang namagtagam ta lalang tung mga bukid may tung mga yuntu

[†] **6:15 6:15** Isaias 2:19-20

ang namansianing, “Aay, tambakayami ra ilem numyung italuk ang para indiami ra ilem maita yang pagkarung tung siang bulawan ig indiami ra ka sakpen yang kasisilagen yang paganingen ang Karniru‡!

¹⁷ Kipurki kinawut da yang uras ang makakaeled ang pisan ang ya ray ipagpaita nira yang kasisilagen nira ang andang pisan ay masarang ang magsuspindi, may sam bilug,” maganing.

7

Natetenged Tung Mga Taung 144,000 Ang Naita Nang Pinagmarkaan Tung Mga Kikilayen Nira (7:1-8)

¹ Pagkatapus tia, may naitaw rang mga angil ang epat ang bilug ang pamagkantukantung tung bilug ang kaliwutan. Masigawid tung epat nga paletan ugud andang pisan ay mageyep tung katanekan ubin tung teeb ubin tung maskin unu pang ayuay.

² Pagkatapus may naitaw si kang sam bilug pang angil ang pagpaabwat da tung langit ang duun manliit tung sagiid ang ampir tung lelpakan yang kaldaw. May ekel nang nagipagmarka tung mga tauan yang Dios ang unaynay kang lagi yang kabui na ugud indi ra mangaunu pa kung ipaita ra nganing yang Dios yang kasisilagen na tung kadaklan ang mga tau. Numanyan nagkekendalen da tung mga aruman nang atiang epat ang pinamakdulan da yang Dios

‡ 6:16 6:16 Oseas 10:8b; Lucas 23:30

ta kagaeman nirang magdiadu tung katanekan may tung teeb.

³ Maganing tung nira, “Indi mi ra kanay pal-pasan yang mga palet ang atiang mamagdiadu tung katanekan may tung teeb may tung mga ayu mintras indi pa nagamarkaan yamen tung mga kikilayen nira yang mga taung pamagpatu-ruwulun tung Dios ang ya kay pangagalenan ta,” agaaning.

⁴ Numanyan pagkatapus ta pagmararkaen nira, nagngelu ra kung ya pa agarig kadakel yang tanan ang mga taung pinagmarkaan da. Sang gatus may epat ang puluk may epat ang liwu nga tauan (144,000)*. Tanira mga kanubli yang mga ana ni Jacob ang sam puluk may durua ang yay namamalana tung nasyun ang Israel atiang tukaw.

⁵⁻⁸ Kada sam bilug tung pinalaana yang mga ana ni Jacob ang atii, salegsang puluk may duruang liwu yang mga kanubli nirang pinagmarkaan (12,000). Yang may mga kanubli, ya ra taang ti Judah, ti Ruben, ti Gad, ti Aser, ti Neftali, ti Manases, ti Simeon, ti Levi, ti Isacar, ti Zabulon, ti Jose, may ti Benjamin.

Natetenged Tung Mga Taung Buntun Ang Nan-gapasar Da Tung Pinitinsiang Pinakamalbat (7:9-

* **7:4 7:4** Yang lumirung atiang 144,000 belagan ang yay klaradung kinadakel, kung indi, ya ray ipinananglit ni Juan ang belagan maliwag ang deepen yang mga tumatalig ang pinampaeklan na yang sulat ang naa atiang tukaw. Yang linegdangan na, ya ra yang kabilugan ang pisan yang tanan ang mga tauan yang Dios ang kumplitu rang pisan yang kinadakel nirang anday malsik.

17)

⁹ Pagkatapus pagtelengu, unu pay naitaw, kung indi, may mga taung buntun ang pisan ang indi ra enged kayanan ta bilang. Yang pinanliit-liitan nira maskin unu pang nasyunay, maskin unu pang bitalaay tung bilug ang kaliwutan. Yang mga taung atia tumalungaan tung siang bulawan may tung paganingen ang karniru. Yang suut nira purus awel ang langkuy ig makukulit. Masigpeges ta paklang ang nagipagawes-awes nira ang para mamagpailala ra yang kasadyaan nira ang tanira namandeeg da tung pagkuruntraan nira na Satanas.

¹⁰ Numanyan namagkekendalen da tanirang maganing, “Anday dumang pinangapunglan yang kalibrian ta, ultimu ra ilem yang Dios ang pagatuuan tang pagkarung tung siang bulawan durua yang paganingen ang karniru,” agaaning.

¹¹ Pagkatapus yang tanan ang mga angil namansilikus da tung mga mamaepet ang duruang puluk may epat may tung epat ang nagabui may tung siang bulawan duun tung kakngaan nirang tanan ang pagkatapus diritsyung namagparagpa tung katalungaan yang siang bulawan ang namagtuu tung Dios ang yag kakarung asan.

¹² Maganing tanirang namagtimalles tung mga taung atiang buntun, “Tamang pisan yang inan-ing ming atia. Yang Dios ang naang pagpaturuwulunan ta, ya ka man ang pisan ay bagay ang dayawen ta natetenged tung kadengegan na may tung kawawayangen yang kinaisipan na may tung puirsa yang paggaraemen na ang yang pagkadios na inding pisan mapasiring-

siringan. Dapat ang yay pirmingham pasalamatan ta tung anyang anday katapus-tapusan. Maning tia, magkatamang pisan ang yay buaten ta,” maganing.

¹³ Pagkatapus yang sam bilug ang pagpakig-maepet, ya ray nagtalimaan tung yeen ang maganing, “Tinu pa wasu yang mga taung atiang pamagsuut ta awel ang langkuy ig makukulit? Ay pa wasu mamanliit? Nagaskean mu?”

¹⁴ Maganingaw tung anyang minles, “Inay, apu. Indi nagaskeanu. Yawa siguru ay nagaske. Pakdekay ka.” Maning tung yeen ang tuminuwal, “Yang mga taung atia, ya ra yang mga taung nangasalapay ra tung puring pandeeg-deeg tung nira ang indi ra ka engaged namamalpas tung ni Ginuung Jesus†. Kung tung pagburunaken pa ta awel, ipinalimpia ra nira yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus atiang pagtalig nira tung anyang yay nagpaturuk yang dugu na natetenged tung nira ang katulad ka tung sasang karnirung idinasag.

¹⁵ Kapurisu ya ray natengeran na ang tanira tumalungan da tung siang bulawan ang pagakarungan yang Dios ig pamagtuu tung anyang kaldaw lawii duun tung pagtuuan tung anyang‡, ig yang pagkarung asan ya ray magmanada tung nira ang tanira maning pa tung palindungan na rang pisan.

¹⁶ Purisu indi ra engaged mangapasar ang uman

† **7:14 7:14** Sinambit ka yang dumang mga manigsulat: Daniel 12:1; Mateo 24:21; Marcos 13:19. ‡ **7:15 7:15** Kung natetenged tung pagtuuan tung Dios duun tung langit, matinlung balikan ta yang pasanag tung 6:9b.

ta pasuwuk may pakanal, indi ra ka enged matamaan ang uman yang puirting kinit yang kaldaw§.

¹⁷ Kipurki naang paganingen ang karniru tung tepad yang pagkarung tung siang bulawan, yay magpadagen-dagen ta maayen tung nira ang katulad ka tung sasang manigpastur ang pagpadagen-dagen tung kaayepan nang* yay nagamanguluan na ang para kawutun da nira yang mga sungkuk ta waing bui tung kabukiran†. Dispuis yang Dios yay magpamlek tung tanan ang pinagpungawan nira ang yang kaalimbawaan na maning pa tung ya rag piiray na yang tanan ang mga luuk nira‡, ”agaaning duun yang maepet tung yeen.

8

Natetenged Tung Pagarampuen Yang Mga Tauan Yang Dios Ang Tuwalen Na Ang Ya Ra Yang Magkarainabu Kung Eyepen Da NGaning Yang Pitu NGA Budyungan (8:1-5)

¹ Numanyan atiating pagkaukab da yang paganingen ang karniru yang yapitung ikinula tung kasulatan ang naang yag lululun, andang pisan ay iwëk-iwëken yang intiring kalangitan tung seled yang tenga tung uras*.

§ **7:16 7:16** Isaias 49:10a; Mga Kanta 121:6 * **7:17 7:17a** Mga Kanta 23:1; Juan 10:11, 14 † **7:17 7:17b** Mga Kanta 23:2; Isaias 49:10b ‡ **7:17 7:17k** Ingkelan ni Juan tung Isaias 25:8 ig sinambit na si tung 21:4. * **8:1 8:1** Yang ilyag nang ianing, may magdasun ang makakaeled.

² Numanyan may naitaw sing pitu ngangilan ang yay pinakaabwat tung tanan ang mga angil. Ya ra yang kemdengan ang pirmi tung katalungaan yang Dios. Numanyan sasa may sasa tung nira pinamakdulan da ta anya-anyang budyung†.

³ Pagkatapus may sam bilug pang angil ang lumimput ang asan da nanalunga tung midyu lamisaan ang bulawan ang may mga bala ta apuy tung sagpaw na‡ May nagapegsan nang midyu karagay ang gesye ang bulawan ka ang yay parabtangan ta mga bala may paamut. Numanyan dayun dang pinakdulan ta duru-durung paamut ang para ipatawuk na tung midyu lamisaan ang atia ang asan agbebtang tung katalungaan yang pagkarungan yang Dios. Ay ipagngan na yang pagpatawuk na tung pagarampuen yang tanan ang mga taung kumpurming binuat da yang Dios ang mga tauan na§.

⁴ Purisu numanyan derengan dang napaabwat tung katalungaan yang Dios yang tawuk yang paamut ang atiang nagipatawuk yang angil tung midyu tung karagay ang atiang nagapgesan na may yang pagarampuen yang mga tauan yang Dios.

⁵ Simanyan yang midyu karagay ang atiang bulawan ang nagapgesan na ya ray pinunukan na ta mga balang ingkelan na tung midyu lamisaan ang atiang paratawukan ta paamut.

† **8:2 8:2** Atii kanay yang ginamit nirang burudyungan ang kaisan, sungay ta karnirung lalii, ang kaisan saway. ‡ **8:3 8:3a** Talub yang midyu lamisaan ang bulawan tung pagtuuan ang pinakalusung paratawukan ta paamut. § **8:3 8:3b** Ikumpalar tung 5:8.

Pagkatapus ya ra ibukbukay nang ipinabungsad tung katanekan. Atii nagintra ra kidlat ang ya rag papabugsuk may duldul ang paglelpaken ang nunut da ka ta yegyeg yang kaliwutan*.

Yang Nagkarainabu Tung Pageyep Tung Epat NGa Budyungan (8:6-13)

⁶ Pagkatapus yang pitu ngangilan ang atiang karamped ta budyung, namagsimpan dang magbereles ang mageyep tung anya-anyang budyung.

⁷ Numanyan yang primirung angil, ineyepan na ra yang budyung na. Pagkatapus may mga yilung mabiwilug ang diritsyung nagkarabungsad tung katanekan ang nunut da ka ta apuy ang naglalaketan da ka ta dugu. Purisu tung tulung parti yang kaliwutan, nasirik da yang sam parti, pati mga ayu na asta mga ilamunun, damay ra kang nagkarasirik.

⁸ Pagkatapus tia, yang pangyadwang angil, ya si kay nageyep yang budyung na. Pagkaeyep na, may sasang magabukid ang makbu ang pagapuy ang ipinlek da tung teeb. Pagkatapus tung tulung parti yang teeb, yang sam parti nagimu rang dugu†.

* **8:5 8:5** Yang pagpabungsad yang angil tung mga balang atia tung katanekan, sasang kapananglitan ang yang nagadapatan na ya ra yang ituwal yang Dios tung pagarampuen tung anya yang mga tauan nang nagapasaran ta durung pinitinsiang pagipakdul tung nira yang pamagpakigkuntra tung Dios. Yang nagipagampu nira tung anya ang para tung makali, ipalapus na ra yang paggaraemen na ang yang tanan ang mga kuntrariu pampalagpaken na ra. † **8:8 8:8** Ikumpalar tung Exodo 7:17-19.

9 Purisu tung tanan ang nagabui tung teeb, sam parti ka yang nagkarapatay. Pati yang mga salaayan ang panteeb, sam parti ra ka yang nagkaradiadu.

10 Pagkatapus tia, yang pangyaktion angil, ya si kay nageyep yang budyung na. Pagkatapus may dumakel ang durug dakul ang pagligarang ang ya ray nataktak ang tumimpa tung yaklung parti yang mga bawang may mga waing tubdun.

11 Yang aran yang dumakel ang atia ay “Mapakit”. Purisu pagtepa na tung mga wai, tung tulung parti, yang sam parti nagpakit da. Purisu dakeleng mga taung nagkarapatay natetenged tung waing nagkarainem nirang nagpakit da.

12 Pagkatapus tia, yang pangyaepat ang angil, ya si kay nageyep yang budyung na. Pagkatapus may sasang suminakep da tung kaldaw may tung bulan may tung mga dumakel. Yang pinakawut na, tung tulung parti yang uras ang dati-rating nagipagpasadlaw nira, nagkarabuinan da ta salegsang parti. Bilang tung seled magapun, tung tulung parti yang uras na, yang sam parti makiklep dang pisan ig tung seled magdamal, ya ka‡.

13 Numanyan pagkatingaraw, may naitaung sasang kanug ang paglayug-layug duun tung pamilat-pilatan. Nagngelung pagkekendalen ang maganing, “Kanugun, kanugun, kanugun! Kipurki kung magkaradengel da nganing yang tunul yang mga budyung ang dapat eyepen yang mga angil ang tulu pang magdarasun, talagang

‡ 8:12 8:12 Ikumpalar tung Exodo 10:21-23.

kanugun da ka man ang pisan yang mga taung pamagtinir tung kaliwutan ang kumpurming pagpaguyud tung sistima nang balawag ang pisan tung kalelyagan yang Dios,” agaaning.

9

Pageyep Da Yang Pangyalimang Angil Yang Budyung Na (9:1-12)

¹ Pagkatapus tia, yang pangyalimang angil, ya si kay nageyep yang budyung na. Pagkatapus may naitaung sasang dumakel ang nabugsung tumimpa tung katanekan. Pinakdulan da yang li-abing ipagabri tung bulalut ang pinakaadalem*.

² Pagkatapus, dayun na ra ka man ang inabrian yang bulalut ang atii. Pagkaabri na, diritsyung suminirawu yang tawuk ang puirtig damel, ang maning pa tung tawuk ang pagsungaw tung urnuan ang dakulu. Purisu nakiklepan da yang sadlaw yang kaldaw, pati yang palet pulus da tawuk yang magguyurun na natetenged tung tawuk ang atiang durug damel ang duun manliit tung bulalut ang atii.

³ Pagkatapus may mga apan ang namansin-unut tung tawuk ang namagkarawasak da tung sagpaw yang katanekan. Pinamakdulan da ta pudir nirang mamagpaninget tung mga tau ang yang dalit nira pariu tung dalit yang mga sipitan tung katanekan.

⁴ Pinaglalaman da ka tanira ang indi nira engaged diaduen yang mga ilamunun ubin maskin unu pang ayuay, ubin maskin unu pang luakay

* 9:1 9:1 17:8; 20:1

tung sagpaw yang kaliwutan. Suluminting itinugut tung nirang tigbaken, ya ra ilem yang mga tau ang kumpurming indi pinamarkaan yang Dios tung mga kikilayen nira.†

⁵ Indi ka itinugut tung nirang pangimatayen, kung indi, papinitinsiaan da ilem nira ta mupia tung seled limang bulan. Yang siit ang pagipakdul nira tung mga taung atia, magkapanriu tung pakdul yang dalit yang mga sipitan.

⁶ Purisu tung seled limang bulan ang atia, anday dumang sikaren yang mga taung atia, kung indi ang tanira mapatay ra ilem. Piru indi ka enged matultulan nira yang pagasikad nira. Maskin duru rang paglangkag nirang mapatay, piru midyu tung panlaksuan ka enged tanira yang kamatayen.

⁷ Dispuis pa kung telenganu yang mga apan ang atiang nagianingu, midyu tung mga kabayung isinimpan dang saayan yang mamanyu tung gira. Tung mga kulu nira midyu tung may yag susuklub ang yay pagpailala ang tanira mamandeeg da. Yang mga ityura nira midyu tung ityura ta tau.

⁸ Yang mga bua nira midyu tung bua ta mga baway. Yang mga isi nira midyu tung isi ta mga liun.

⁹ May mga kalub nira tung mga debdeb nira ang midyu tung landuk. Dispuis kung magkayabkayab da nganing yang mga pakpak nira, magdaragunu ang pariu tung dinagunu yang mga dikariton ang pagaguyuran yang mga kabayung nagapampalaksu ang para mamaningayaw ra

† 9:4 9:4 Ikumpalar tung 7:2-3.

tung gira‡.

¹⁰ Dispuis may ikuy nirang pariu tung ikuy ta sipitan ang may kilid na ang ya ray nagipanewek nirang nagipagpapinitinsia tung mga taung atia tung seled limang bulan ang atia.

¹¹ Dispuis pa tanira may ading paggaem tung nira ang ya ra yang sasang angil ang may kagaeman duun tung bulalut ang atii. Yang aran na tung bitalang Hinebreo ti Abadon. Tung bitalang Giniriego ti Apolion yang aran na ang yang kinaulugan na pariung Mandidiadu.

¹² Kapurisu taklib da yang primirung pinanganugunan yang kanug§. Piru kuidaw, may durua pa ka enged ang magdinasunay ang magkakawut.

Pageyep Da Yang Pangyaenem Ang Angil Yang Budyung Na (9:13-21)

¹³ Numanyan yang yaenem ang angil, ya si ay nageyep yang budyung na. Pagkatapus may nagingelung busis ang duun liit tung epat nga kantuan yang midyu lamisaan ang atiang bulawan ang paratawukan ta paamut tung katalungaan yang Dios.

¹⁴ Maganing yang busis tung pangyaenem ang angil ang baklung napageyep yang budyung na, "Panguwaran mu ra yang epat ngangilan ang yag bewegkes duun tung binit yang subang atiang dakulu ang pagguguuyan ang Eufrates," agaaning.

‡ 9:9 9:9 Joel 2:4-5 § 9:12 9:12 8:13

¹⁵ Numanyan diritsyu ra ka man ang pinalpasan yang epat ngangilan ang atii ugud mamagpangimatay ra tung yaklung parti yang mga tau tung kaliwutan. Tanira itinigana kang lagi ang para kung kawutun da nganing yang uras ang atia, ya ray ipaglua nira ang yang takun na may yang bulan na may yang kaldaw na may yang uras na ya ra kang lagi ay ipinagtipu yang Dios.

¹⁶ Dispuis may mga kaarumanan ka nirang mga sundalung mga manigsaay tung kabayu. Nagngelu yang kinadakel nira ang duruang gatus ang milyon (200,000,000).

¹⁷ Numanyan tung ipinadakat ang atii tung panelengu, naitaw ra yang pagkarabetangen yang mga kabayu may yang pamagsaay ang maning taa. Parariung may mga lakub tung mga debdeb nirang taluklung geleng-geleng na ang taluklu kang kulay na. Yang kulay yang sam bilug ang geleng-geleng na apuy-apuyan, yang kulay yang sam bilug kuruglawen ig yang sam bilug madulaw. Yang mga kabayung pagasaayan nira, yang kulu nira midyu tung kulu ta liun. Dispuis pa, yang nagiunsad nira apuy may tawuk may yang paganingen ang asupri.

¹⁸ Kapurisu tung tulung parti yang mga tau tung kaliwutan, nagkarapatay ra yang sam parti ay natetenged tung tulung sarut ang atiang apuy may tawuk may yang paganingen ang asupri ang ipinagunsad yang mga kabayu.

¹⁹ Kinayanan nira tia ay natetenged belagan ilem yang mga nganga nira ay nagipagdali nira tung mga tau, kung indi, pati mga ikuy nira ya ka. Ay kipurki yang mga ikuy nira midyu

tung iraw ang yang kampus na may kulu na ka ang ya ray nagipangeget nira tung mga taung papinitinsiaan.

²⁰ Piru yang kadaklan ang mga taung indi nagkarapatay tung mga sarut ang atia, belag ya mamamlek tung mga bultung atiang binuat-buat ka ilem ta mga kalima nira, ya mamagpadayun tung pagturuuen nira tung mga dimunyu ang ya ka man ay pamagerekelen tung pagturuuen nira tung mga bultu ang sari-saring bagay ang pinaggamit ang katulad ka tung bulawan ubin landuk ang salapi ubin saway ubin batu ubin ayu. Ang pagkatapus indi ka ilem maita, indi ka ilem magngel, indi ka ilem mapanaw.

²¹ Yang mga ubra-ubra yang mga taung atia, indi ka engaged nira pinanlignaan ang katulad tung pangimatay nira tung mga masigkatau nira may tung paggaramiten nira yang kinatakwanan nirang liit tung indi nagaita may tung pangumbaway nira ubin pangunlalii, may tung pagtarakawan nira.

10

Yang Pagpiar Sing Uman Yang Dios Tung Ni Juan Ang Para Magparaintindien Natetenged Tung Planu Na Ang Ya Ray Talusun Na Ka Enged (10:1-11)

¹ Pagkatapus may naitaw sing sam bilug pang angil ang maktel ang duun manliit tung langit ang paparanek ang putus ta panganud ang maning pa tung yag susuutay na ig yang kulu na magaliwutan ta buluntun. Yang ityura na durug

kasulaw ang pariu tung kaldaw. Yang mga bisit na midyu tung adiling darakulu ang pagapuy.

² May nagapegsan nang sasang kasulatan ang gesye ang linulun pa rin ang pagkatapus nasulwad da*. Numanyan yang kakay nang tuu, ibindung na tung ulit yang teeb. Yang tung wala ibindung na ka tung banwa.

³ Pagkatapus nagkekendalen da ang yang busis na midyu tung liun ang pagngereb. Pagkakendalna, diritsyu rang naglelpaken yang duldul ta pitung bisis ang tuminuwal†.

⁴ Pagkatapus ta duldul, ya rang ya rang isulatu ra rin kung unu pay inaning na. Piru may nangelung busis ang liit tung langit ang nagbugnu tung yeen ang maganing, “Egteman mu ra ilem yang inaning yang duldul. Indi mu ra tia isulat,” maganing.

⁵⁻⁷ Taa numanyan yang angil ang naang naitaw rang yag bubdung yang kakay na tung ulit yang teeb may tung banwa, ipinaabwat na ra yang kalima nang tuu tung langit ang nagsumpa tung aran yang Dios ang unaynay kang lagi yang kabui na ang yay nagimu yang kalangitan may yang katanekan may yang teeb asta yang tanan ang mga betang-betang nira. Maganing yang angil ang nagsumpa, “Talagang anda ray palwad ang ipakdul pa yang Dios, kung indi, kung kawutun da nganing yang uras ang ipageyep da yang yapitung angil yang budyung na, talusun

* **10:2 10:2** Ikumpalar tung Ezequiel 2:8-10. † **10:3 10:3** Kada sambiten ni Juan yang duldul, may magdasun ang sasang parusa yang Dios ang durug lebat. Asan ta nga basaay tung 8:5; 11:19; 16:18. Taa ya ka.

da ka enged yang Dios yang pinagplanu nang inegteman na pa rin atiang tukaw ang katulad ka tung ipinaske na tung mga turuwulun nang mga manigpalatay yang bitala na,” agaaning duun yang angil.

⁸ Numanyan yang busis ang atiang nagngelung liit tung langit nungayna, ya si ay nagbugnu tung yeen ang maganing, “Ala, paalengtan mu ra kanay yang angil ang atiang yag bubdung yang kakay na tung ulit yang teeb may tung banwa. Eklan mu ra tung kalima na yang kasulatan ang atiang yag susulwad,” agaaning.

⁹ Pagkatapus dayunu ra ka man ang pinaalengtan yang angil ang atia ang iningaluk tung anya yang kasulatan ang atiang gesye. Agaaning tung yeen, “Ia, eklan mu rang panganen. Durug akbik tia kung madasen da ngani tung tian mu, piru ang asan pa ilem tung nganga mu, midyu lanaw yang katemed na,” agaaning‡.

¹⁰ Purisu numanyan ingkelanu ra ka man yang kasulatan ang atiang gesye tung kalima na ang pagkatapus dayunu ra kang pinangan. Midyu ka man tung lanaw yang katemed na tung ngangaw, piru tung pagdasen na tung tianu, duru ra ka

‡ **10:9 10:9** Kung pasadsaran ta yang pananglit ang atia, maning taa yang linegdangan na. Tung primirung pagintindi ni Juan tung bitala yang Dios ang atiang ipiniar na tung anyang ipagpakawut, tininluan da katulad ka ang may pinangan nang makmed. Piru atiang nabuay-wuay ra yang pagpaneem-neem na kung unu pay nagalapkan na, ya ra manganugun tung mga tau natetenged tung dangaten nira ang yang kaalimbawaan na maning pa tung sasang pinangan nang inakbikan yang tian na.

man agakbik§.

¹¹ Kapurisu, kumus inakbikanaw ra, linalanganaw ra yang angil durua yang may busis ang atii ang yuu unu dapat ang padayunanu ra ka enged yang pagparadapatenu yang bitala yang Dios ang kuntrang pisan tung mga nasyun ang sari-sari yang mga bitala nira pati tung mga adi.

11

Natetenged Tung Durua NGA Tauan Ang Pamangerengan Tung Dios Ang Pamagpaingmatuud Tung Mga Tau (11:1-14)

¹ Taa numanyan, may sasang panukat ang maninga bastun ang ipinakdul tung yeen ang para ipanukatu. Pagkatapus dayunaw rang tinuwul yang Dios ang inaning, “Ala, magpanawa ra. Sukaten mu ra yang pagtuuan tung yeen ang pinakalusu pati yang midyu lamisaan ang pagparatawukan ta paamut duun. Bilangen mu ra ka yang kinadakel yang mga taung pamagtuu tung yeen duun.

§ **10:10 10:10** Yang nainabung atia tung ni Juan, matinlung ikumpalar tung nainabu tung ni Ezequiel tiing tukaw ang yay isinulat na tung 2:8 asta 3:3. Bilang yang itinuwal yang Dios tung ni Juan duun da ipapariuay na tung itinuwal na tung ni Ezequiel atiating tukaw. Yang ilyag nang ianing parariung nagrisibi yang bitala yang Dios ang ipinagpiar na tung nirang para ipagpakawut da nira tung mga tau. Yang kamtangan yang ipagpakawut nira parariu kang natetenged tung pagpararusaen yang Dios tung mga taung pamagpasuag tung anya. Purisu taa tung isinulat ni Juan, baklu ra talusay yang Dios yang planu na, dinubli nang inulit yang pagpiar na tung ni Juan ugud duun da kemtel ang mas yang isip nang magpalatay yang bitala na.

² Piru yang palayas na, indi mu ra iugpu ang sukaten. Kipurki tia, itinugutu ra tung mga taung anday pagintindi nira tung yeen. Asta yang siudad ang Jerusalem ang yay paganingen ang sagradu, itinugutu ra ka tung nirang gaeman tung seled epat ang puluk may duruang bulan (42)*.

³ Dispuis may durua nga tauan ang mamagpaingmatuud tung mga tau ang pakdulanu ta katengdanan nirang magpalatay yang bitalaw tung seled san liwu may duruang gatus may enem ang puluk ang kaldaw (1,260)†. Yang suut nira, awel ang magigilek‡,” agaaning yang Dios tung yeen.

⁴ Naa pala yang duruang atia, mamanulad tung durua nga tauan atiang tukaw ang ipinananglit ni Zacarias tung duruang kapungul yang ayung paganingen ang olibo may durua kang parabdungan ta kaas ang yag bebtang tung katalungaan yang Dios ang yay Makagagaem

* **11:2 11:2** Yang lumirung atiang 42, ya ray ipinananglit ni Juan tung uras ang kawutun ang yang mga tumatalig deeg-deegan da ta mupia. Duun ngaeklay na tung sasang ipinaula yang Dios tung ni Daniel atiang tukaw natetenged tung malambegan yang mga tauan na tung uri (Daniel 7:25-27). Ikumpalar ka tung Lucas 21:24. † **11:3 11:3a** Pariu ka ilem ta kantidad yang epat ang puluk may duruang bulan (42) ang sinambit tung 11:2. ‡ **11:3 11:3b** Yang suut nirang atia pariu tung sinuut yang mga manigpalatay atiang tukaw ig yay pagpailala tung kapupungawen nirang pamanganugun tung mga taung pampakawutan nira.

tung bilug ang kaliwutan§.

⁵ May apuy ang lumua tung nganga nira ang ya ray ikalain yang kumpurming magkuntra tung nira. Purisu kung tinu pay malelyag ang manigbak tung duruang atia, maning tia yang dapat ang mapatayan nira.

⁶ Dispuis yang duruang atia, pakdulan yang Dios ta kagaeman nirang magsuspindi tung kuran ugud indi kumuran mintras pamag-parakawutun pa tanira yang bitala yang Dios*. Yang pangyadwang kagaeman ang ipakdul na tung nira, yang mga wai puiding imuen nirang dugu. Yang pangyklung kagaeman, maskin unu pang sarutay, puiding ipadalpet nira tung kaliwutan tung maskin unu pang urasay ang malelyagan nira†.

⁷ Kung matapus da nganing tanira ta pag-paingmatuud nira tung mga tau, may sasang

§ **11:4 11:4** Yang pisan ay isinulat ni Zacarias atiang tukaw tung 4:1-14 natetenged ka man tung durua nga tauan ang paktelen yang Dios ta mupiang mamagdipindir tung nasyun nirang Israel tung timpung atii. * **11:6 11:6a** Pariu tung kagaeman ang ipinakdul yang Dios tung ni Elias tiing tukaw ang yay napabtang tung Primirung Mga Adi 17:1 may 18:43-45 ig sinambit ka tung Lucas 4:25 may Santiago 5:17. † **11:6 11:6b** Pariu tung kagaeman ang ipinakdul yang Dios tung ni Moises atiang tukaw ang yay napabtang tung Exodo 7:14-25.

ayep‡ ang duun maglua tung bulalut ang ati-
ing pinakaadalem ang yay magpakigkuntra ta
maayen tung durua nga tauan ang atia ang asta
deegen nang pangimatayen.

⁸ Yang mga tinanguni nira asan da ilem aglalak-
day tung karsada yang siudad ang dakulu ang
puiding ipananglit tung siudad yang Sodoma
ubin yang banwang Egipto ubin yang siudad ang
pinaglansangan tung ni Ginuu nira§.

⁹ Pagkatapus tung seled tulung kaldaw may tenga
yang mga tinanguni nira nagapaniiran da ta
maskin unu pang nasyunay ta mga tau ang taga

‡ **11:7 11:7** Yay ipinananglit ni Juan tung gubirnu yang mga Ro-
manen ang yay pinakamaiseg tung panimpung atiating ipinagsulat
ni Juan. Belagan ilem tung gubirnu nira ipananglitay na, kung
indi, tung mga panimpung magdarasun, yang kumpurming mga
gubirnung magsugut tung ugali yang mga Romanen, maning ka
tung sasang ayep ang durug iseg. Tung uri ta kaldaw ya ray
mamagpakigbatuk ta mupia tung Dios may tung ni Ginuung
Jesu-Cristo asta mga tumatalig. Yang paganingen ang ayep
ang atia, muya-muyang nainambit ni Juan (33 bisis). Purisu
impurtanting tandaan ta ang para maintindian ta yang palaksu
yang gustu ni Juan ang ianing.

§ **11:8 11:8** Yang siudad
ang atiang dakulu ang sinambit ni Juan, ya ray ipinananglit
na tung sasang gubirnu ang durug kalain yang mga buat-buat
na. Tung primiru ikinumpalar na tung Sodoma ang yay sasang
banwa ang bantug ang durung pisan agkalalaway yang mga
pagurubraen yang mga sakep na (Genesis 19:1-13). Pagkatapus
ikinumpalar na ka tung banwang Egipto ang yang gubirnu duun
durug kadeeg-deeg tung mga tauan yang Dios ang mga Israel
atiing tukaw (Exodo magimpisa tung Kapitulu 1 asta Kapitulu
15). Pagkatapus ikinumpalar na ka tung siudad ang Jerusalem
ay yang mga tau na durug katetegas yang pagpakigkuntra nira
tung ni Jesu-Cristo ang asta ipinalansang da ilem nira tung krus
(Mateo 23:37-39).

maskin ay pang banwaay ang sari-sari ka yang mga bitala nira. Indi ra nganing mamagtugut ang ipalgud pa tung leyang.

¹⁰ Natetenged tung kamatayen yang duruang atia, pamanadyaan da ta duru yang mga taung pamagtinir tung bilug ang kaliwutan ang kumpurming pagpaguyud tung sistima nang kuntrang pisan tung Dios. Ya ra nganing ay silibraen nirang magparakdul-pakdulan ta mga rigalu. Ay ya pa agari, tanira durung pinitinsia ang nagmaan nira natetenged tung duruang atiang mga manigpadapat yang bitala yang Dios.

¹¹ Kung mataklib da nganing yang tulung kaldaw ang atia may tenga, pamuien si kang uman yang Dios. Diritsyung mamagbungkaras. Kung maita si nganing yang mga tau, pamalayan da ta eled nirang duru.

¹² Pagkatapus yang duruang atia, may magngel da nirang busis ang dakulu ang liit tung langit ang magbitala tung nirang maganing, “Taniamu ra tung abwat!” Pagkatapus may panganud ang magekel tung nira tung langit ang ya kag dawalay yang mga kuntrariu nira.

¹³ Tung uras ang atia, mayegyeg da yang kaliwutan ta maktel. Tung sam puluk ang parti yang mga kabalayan tung siudad, sam parti yang magkaragewa. May magkaradamay kang pitung liwu nga tauan ang magkarapatay tung yegyeg ang atia. Yang kadaklan ang mga taung magkaralibri, pamalayan da ta eled nirang duru. Purisu dayun dang mamanligna tung mga kasalanan nira ang nunut da ka ta pagdarayawen nira tung Dios ang pagtinir tung langit.

14 Kapurisu tung maning tiang mainabu, mataklib da yang yadwang pinanganugunan yang kanug*. Piru kuidaw, yang pangyaklu makali ra ilem ang magkakawut.

Pageyep Da Yang Panyapitung Angil Yang Budyung Na (11:15-19)

15 Taa numanyan yang panyapitung angil, ya si ay nageyep yang budyung na. Pagkatapus may mga busis duun tung langit ang durug katutunul ang namagbitala ang maganing,

“Talagang kawutun da ka engaged yang uras ang anda ray dumang may gaem tung bilug ang kaliwutan, kung indi, ya ra yang Dios mismung pangagalenan ta durua yang paganingen ang Cristong pinilik nang magpapanaw tung paggaraemen nang baklu. Yay mamaggaraemen ang asta tung sampang anda engaged ang pisan ay katapus-tapusan na,” maganing.

16 Pagkatapus naang duruang puluk may epat nga mamaepetan ang kumarungan tung mga kakarungan nira tung katalungaan yang Dios, kung magngel da nganing nira yang bitalang atia, ya ra mamagparagpa ang mamagtuu tung anya.

17 Maganing tanira,

“Pagpasalamatami tung nuyung yaway Dios ang makagagaem tung tanan ig disti pa tung katebtewan, asana ra kang lagi ang asta ra ilem simanyan. Yang nagapasalamatan engaged yamen tung nuyu ta dakulung pagpasalamat

* 11:14 11:14 8:13

ang yang kagaeman mung durug kapuirsa ya ra ka enged ay ipalua mung maggaraemen ang katulad ka tung pinangakuan mu.

18 Yang mga taga duma-rumang nasyun ang indi kang laging pamananged tung nuyu, maskin pangasilag da ta duru tung nuyu may tung mga tauan mu, paunu pa ilem tanira kung uras dang paitaan mu ra nganing yang kasisilagen mu? Ay ya ray uras ang ipagpamui mu si kang uman tung mga taung nagkarapatay ra ang para insapuan mu tanira sasa may sasa.

Ya ra kay uras ang yang mga turuwulun mung pinanaligan mung magpalatay yang bitala mu ya ray pamakdulan mu ta maning pa tung primyung pagipakdul tung sasang nandeeg tung karira. Pati yang kadaklan ang binuat mu ra kang mga tauan mung sadili, bilang yang kumpurming naggalang ta ustung nuyung nagusuy tung nagauyunan mu, ya ka, ya ra kay pamakdulan mu. Maskin araneke ta pagkabetang maskin abwat, parariu ka ilem ang pamakdulan mu.

Ya ra kay uras ang ipagsintinsia mu tung kalainan ang anday katapus-tapusan na yang kumpurming nagpaligna tung sistima yang mga tau tung maskin ay pang banwaay tung bilug ang kaliwatan ang asta namanlipat da tung nuyung namagtuu tung ipinakli nira tung nuyu," maganing duun yang mga mamaepet.

19 Numanyan diritsyu rang nabukaan yang pag-

tuuan tung Dios duun tung langit†. Purisu bistu ra duun yang baul ang sasang pinananglitan yang dating ipinagpakigpaigu na‡. Pagkataspus, diritsyu rang nagintra kidlat may duldul ang paglelpaken ang nunut da ka ta yegyeg yang kaliwutan ig may mga yilung darakulu ang mabiwilug ang nagkarabungsad da tung katanekan.

12

Natetenged Tung Durua Nga Pruibaan Ang Luminua Tung Langit Sigun Tung Sasang Baway May Sasang Dragun (12:1-6)

¹ Numanyan may sasang pruibang durug kabewereng ang luminua tung langit. May sasang baway ang yang bisti na, maninga kaldaw yang kasusulawen na. Yang bulan midyu tung yay pamdungan yang mga kakay na. Dispuis tung kulu na may sasang kurunang yag susuklub ang may sam puluk may durua nga dumakelan ang yag pansidpet ang yay pagpailala ang tung uri tanya mandeeg da ka engaged.

² Yang baway ang atia, paranganaen da. Paggaluak da nganing ta duru ang pagbalunbun ta masiit.

³ Pagkatapus may sam bilug sing pruibang luminua si tung langit. May sasang dragun ang

† **11:19 11:19a** Kung natetenged tung pagtuuan tung Dios duun tung langit, matinlung balikan ta yang pasanag tung 6:9. ‡ **11:19 11:19b** Ipinabistu ra nganing yang Dios ay ugud duun da nga paktelay na yang isip yang mga tauan na bilang mga tumatalig tung ni Ginuung Jesus ang talagang kegnan na ka engaged agyapun yang tanan ang pinangakuan na tung nira.

durug dakul ang yang kulay na mapula*. Pituy kulu na ang karamped ka ta kuruna†, may sam puluk ay sungay na.

⁴ Simanyan yang ikuy na ya ray ikinali-weswes na tung yaklung parti yang mga dumakel tung langit ang pagkatapus ya ray gulping ipinabungsad na tung katanekan‡. Dispuis pa yag tatalunga tung baway ang atia ang ya rang ya rang mangana, ugud kung maluangan da nganing, panganen na rang lagi yang mula.

⁵ Numanyan yang baway diritsyu ra ka man ang nangana ta mulang lalii ig yang ana nang atia, ya ra ka pa man yang pinagpilik yang Dios ang maggaraemen tung tanan ang nasyun ang durug kaigpit yang pagkeremkemen na tung nira§. Piru imbis ang panganen da rin yang dragun, unawis ingkelan da tung Dios ang yag kakarung tung siang bulawan ang para kasiraan da ka tanirang mamaggaraemen*.

⁶ Numanyan yang baway tanya, nagpalaksu ra tung banwang kapas duun tung may lugar ang pinagsimpan dang lagi yang Dios ang para duun da asikasuay tung seled san liwu may duruang

* **12:3 12:3a** Yang dragun ang atia ipinananglit ni Juan tung ni Satanas. Muya-muyang sambiten na ta sam puluk may sasang bisis tung librung naa. † **12:3 12:3b** Ya ray pagpailala ang may kagaeman nang katulad ka tung sasang ading pagsuklub ta kuruna. ‡ **12:4 12:4** Ikumpalar tung Daniel 8:9-10. § **12:5 12:5a** Ikumpalar tung Mga Kanta 2:9. Ya ra kay inulit ni Juan tung 2:27. * **12:5 12:5b** Yang naita ni Juan ang atia, kumus indi pa nagainabu, anday kalalabten na tung pagkapangana tung ni Jesus pati tung pagpaabwat nang nagbalik tung ni Ama na.

gatus may enem ang puluk ang kaldaw (1,260)[†]

Nagiplek Da Yang Dragun Tung Langit Ang Nagibugsu Tung Katanekan (12:7-12)

⁷ Pagkatapus tia, nagkagira ra yang langit. Ti Miguel[‡] ang yay sasang angil ang pinakaabwat may yang mga angil ang pagapanuwul na, namagpakiglaba da tung dragun ig yang dragun tanya nagbatuk da ka tung nira, kasiraan da ka tanira yang mga angil ang pagapanuwul na.

⁸ Pagkatapus dineeg da yang dragun may yang mga kaarumanan na. Indi ra tinugtan ang mamagtinir pa tung langit.

⁹ Anday dumang binuat tung dragun ang dakulu, ipinlek da ilem ang ibinugsu tung katanekan, kasiraan da ka tanira yang mga angil ang pagapanuwul na. Naang dragun ang naa, anday дума, ya ra mismu yang nagpairaw-iraw atiing primirung pisan atiing pagimu yang Dios tung tau[§].

¹⁰ Pagkatapus may naggelung busis ang durug tunul tung langit ang nagbitala ang maganing,

“Ay selamat! Yang Dios ang naang pagatuuan ta, talagang ipampalibri na ra ka enged yang mga tauan na, ay ipalua na ra ka

[†] **12:6 12:6** Yang lumirung atia, sinambit ka tung 11:3. Maayen kung intindien ta yang pasanag asan. [‡] **12:7 12:7** Sinambit ka tung Judas 9. [§] **12:9 12:9** Katulad tung sinambit tung Genesis 3:1-15. Ya kang lagi ay magguguuyan tung ‘Diablu’ ubin ang kaisan tung ni ‘Satanas’ ang ya kang lagi ay pagpandaya tung mga tau tung bilug ang kaliwutan ang para tagaman nang patalangen tung ustung pagirintindien tung Dios.

enged yang paggaraemen nang durug puiursa ekel tung paganingen ang Cristong pinagpilik na ang ya ray taligan nang magpapanaw tung paggaraemen nang baklu tung bilug ang kaliwutan. Siguradung ya ray mainabu natetenged anda ra taa tung katalungaan yang Dios yang manigpamangdan tung mga kaputulan ta lawiig kaldaw natetenged tung mga kasalanan nira. Kinaskas dang pinaliit taa tung langit.

¹¹ Yang ipinandeeg nira tung anya ang tanira indi ra dinlutan yang mga pagibangdan na tung nira, bugus yang pagtaraligen nira tung ni Jesus ang nagpaturuk yang dugu na para tung mga kasalanan nira ang tanya ka man maning pa tung sasang karnirung idinasag. Dispuis pa, yang sam bilug pang ipinandeeg nira tung ni Satanas, ya ra yang pagparaingmatuurun nirang durug derep tung mga tau natetenged tung kalibrian ang pinagtukud ni Jesus. Maskin pinagpaleg pang imatayen kung indi mamalpas tung anya, indi ra ka enged kinanugun nira yang mga kabui nira.

¹² Purisu yamung tanan ang pagtinir taa tung langit, kumus kinaskas da ti Satanas taa tung langit, ya ray ikasadya mi. Piru yamung pagtinir asan tung bilug ang kaliwutan ang kumpurming pagpaguyud tung sistima na, kanugun yang pagkabetang mi. Kipurki asan da tung numyu nga lensad. Duru rang kasilag na, ay nagaskean na ra ang gesye ra ilem yang uras ang nagilugut tung anyang ipagubra na," agaaning duun yang busis tung langit.

Pagrutus Da Yang Dragun Tung Baway, Pati Yang Mga Kanubli Na Nagadeeg-deegan Na (12:13-18)

¹³ Taa numanyan yang dragun tanya, pagkapa-malad na tung sadili na ang naa pala kinaskas da tanyang ibinugsu tung kaliwutan, anday dumang binuat na, dayun dang nagrutus tung baway ang atiang nangana tung laliing atia ang para deeg-deegan na.

¹⁴ Piru yang baway tanya pinakdulan da yang Dios ta pakpak ta kanug ang dakulu ugud malayug da duun tung banwang kapas duun tung may sasang lugar ang duun da asikasuay tung seled tulung takun may tenga* ugud duun da nga libri tung iraw.

¹⁵ Numanyan anday dumang binuat yang iraw, nagbula ta wai ang maninga subag kaseleg ang para ibeek da yang baway ang malmes.

¹⁶ Piru yang tanek ya ray nagtawang tung baway ang nguminanga ra ang yang waing ibinula yang dragun, ya ray tinlen na.

¹⁷ Pagkatapus yang dragun, nasilag da ta duru tung baway. Purisu naningayaw ra ang para kuntraen na ra ta maayen yang kadaklan ang mga kanubli yang baway ang naa ang ya ra ka man yang pamagtuman yang mga katuwulan yang Dios ig pamagubligar ang ultimu ilem ti Jesus yang dapat tingaraen nirang may kalalangan tung nira.

* **12:14 12:14** Yang tulung takun may tenga pariu ka tung 1,260 kaldaw ang sinambit tung 11:3 may 12:7.

18 Numanyan duun da nagkereng tung binit yang bakayan.

13

Yang Durua NGa Ayepan (13:1-10)

¹ Numanyan may naitaung sasang ayep* ang ya lua tung teeb. Pituy kulu na ig sam puluk ay sungay na ang karamped ka ta kuruna ang yay pagpailala tung kagaeman na. Dispuis kada kulu may nasulat ang aran ang magkabagay ang tung Dios ilem nga dapat ang pagkatapus ya ray ingkelan ta mga tau ka ilem ang pamagaambu ang tung nira ilem unu nga bagay†.

² Dispuis yang ayep ang atiang naitaw anggid tung tigri ang puntuk-puntuk ilem yang kulay na ang yay pagguguuyan tung leopardo. Yang kakay yang ayep ang atia durug dakul ang yang ukub na durug tarem ig abubwat ang katulad ka tung sasang ayep ang talunun ang pagguguuyan tung oso. Yang nganga na maninga nganga ta

* **13:1 13:1a** Yang ayep ang atia yay ipinananglit ni Juan tung kumpurming nagapaktel ni Satanas ang pagkuntra tung mga tumatalig, maskin tung unu pang panimpuyay. Atii kanay, ya ra yang gubirnu yang mga Romanen. Simanyan puiding maskin unu pang gubirnuay ang durug puirsa yang pagkuruntraen na tung mga tumatalig. Yang kapungul enged yang pagkuruntraen nira, ya ra yang pagbatuk nira tung Dios durua ni Ginuung Jesu-Cristo. † **13:1 13:1b** Sinambit ka ni Juan tung 17:3. Ikumpalar tung 17:9-10 ang may pitung mga ading sinambit na.

liun‡. Dispuis pinakdulan da yang dragun yang sadiling kagaeman nang durug kapuirsa ang para maggaraemen da tung intirung kaliwutan.

³ Dispuis pa yang kulu nang sam bilug, midyu may luka nang dilikadu ang puiding ya ra rin ay mapatayan na ang pagkatapus ya ra ngaulikay. Purisu yang kadaklan ang mga tau tung kaliwutan, namagusuy ra tung ayep ang atia natetenged tung pagkabereng nirang duru tung pagkabetang na.

⁴ Purisu anday dumang linuaan na, namagtuu ra dayun tung dragun natetenged yay nagpakdul yang kagaeman na tung ayep ang atia. Pati yang ayep tinuuan da ka nira. Ya ra aganingay nirang, “Inding pisan mapasing-siringan yang ayep ang naa. Andang pisan ay mandeeg tung anya,” maganing.

⁵ Taa numanyan yang ayep ang atia, tinugtan da yang Dios ang magpaambug da tung sadili nang magambu ang tanya ilem unu ay bagayan yang pagkabetang yang Dios§. Dispuis tinugtan da ka yang Dios ang maggaraemen tung seled epat ang puluk may duruang bulan (42)*.

⁶ Purisu numanyan pinagintaraan na ra ka

‡ **13:2 13:2** Yang tulung ayep ang atiang naita ni Juan yay kapananglitan yang tulu nga nasyunan ang inulang tukaw ni Daniel tung 7:3-6. Yang leopardo ipinananglit na tung nasyun yang mga Giriego, yang oso ipinananglit na tung nasyun yang mga taga Midi kasiraan da ka yang mga taga Persia, ig yang liun ipinananglit na tung nasyun yang mga taga Babilonia. § **13:5**

13:5a Ikumpalar tung Daniel 7:8, 20, 25; 2 Tesalonica 2:4 * **13:5 13:5b** Yang bilang ang atia pariu ta kantidad tung tulung takun may tenga ig 1,260 kaldaw.

man duminar yang Dios. Maskin yang aran nang durug kasagradu may yang pagatiniran na, bilang yang kumpurming pamagtinir tung langit, ya ra kay pinaglamku na[†].

⁷ Dispuis tinugtan da ka yang Dios ang magkuntra ta maayen tung mga taung binuat nang mga tauan na ang asta pandeegen na. Dispuis pa tinugtan na ra kang maggaraemen tung tanan ang mga tau, maskin unu pang nasyunay, maskin unu pang bitalaay tung bilug ang kaliwatan, sakep na rang tanan.

⁸ Purisu mamagtuu ra tung anya yang tanan ang mga taung pamagtinir tung bilug ang kaliwatan, paira pa tung kumpurming nasulat yang mga aran nira tung listaan yang kumpurming paeyangan yang Karnirung inimatay ta ipag-pangabui nirang baklu ang anday pagtapusan na. Baklu naimu yang kaliwatan, nasulat da kang lagi asan yang mga aran nira.

⁹ Kapurisu, mga putulu, kumus maning da ka man tia yang mainabu, kung tinu pa asan ay pamati tung sulat ang atiang nagabasa, kaministiran ang intindien na ta mupia yang agianingung naa.

¹⁰ Kung yang planu yang Dios para tung yaten ang mga tauan na ang ita deepen ang ipakalabus natetenged tung pagtaraligen ta tung ni Jesus, pauyunan ta ra ilem. Ubin kung yang planu na tung yaten ang ita sibatan ta ispadang imatayen natetenged tung pagturbanen ta yang kalelyagan ni Ginuung Jesus, ya ra ka ilem

[†] **13:6 13:6** Ikumpalar tung 12:12, 2 Tesalonica 2:4, may Daniel 7:25 ig 11:36.

ay pauyunan ta‡. Yang ilyagung ianing, dapat ang elten ta ta maayen ang pabakeren yang pagtaraligen ta tung anyang magaragwantaen tung mga pinitinsiang kumpurming mga maning tiang mapasaran ta.

Natetenged Tung Sam Bilug Pang Ayep Ang Naita Na (13:11-18)

¹¹ Numanyan may naitaw si kang sam bilug pang ayep ang ya lua tung adalem yang katanekan. Duruay sungay nang magkapariu tung sungay ta karnirung lalii ig kung magbitala, maninga dragun§.

¹² Yang kagaeman yang aruman nang ayep ang durug puiursa ya ray gamiten na, bilang ya ray tinaligan yang aruman nang mangerengan tung anyang magkalalangan tung mga tau. Purisu yang tanan ang mga taung pamagtinir tung bilug ang kaliwutan ang kumpurming pamagpaguyud

‡ **13:10 13:10** Jeremias 15:2 may 43:11 § **13:11 13:11** Yang ayep ang atiang sam bilug ya ray ginuuyan ni Juan ang “manigimu-imu ta bitala ang ya unu ay itinalig yang Dios tung anyang ipalatay buat.” Basaen ta yang 16:13; 19:20; 20:10. Atii kanay tung pagintindi yang mga tumatalig ang pinampaeklan ni Juan yang sulat ang naa, yang ayep ang atiang sam bilug yay sasang kapananglitan yang pamagerekelen tung sasang rilyun tung panimpu nira. Ay atii kanay may sasang laing binuat yang gubirnu tung Roma ang yang tanan unung mga kinasakpan ubligadung magtuu tung ni Adi Cesar. Bilang yang bultung ipinasuad tung anya yay dapat ang tuuan nirang Dios nira. Purisu tung uras ang panalungaan ta, may maning ka tia ang maglua. Duun da ngaintindiy ta ang maskin sasang rilyun puiding gamiten ni Satanas ang para asan da nga patalangay na yang mga tau tung matuud ang pagirintindien tung Dios.

pa tung sistima na, ya ray panregsan nang mamagtuu tung aruman nang ayep ang may luka nang dilikadu ang pagkatapus ya ra ngaulikay.

¹³ Dispuis yang ayep ang atia sam bilug, magpalapus da ta mga pruibang maktel. Maski nganing apuy, ipabungsad na tung katanekan ang yag dawalay yang mga tau.

¹⁴ Purisu duun da mapatalang na yang mga taung pamagtinir tung kaliwutan natetenged tung mga pruibang atiang ilinugut yang Dios tung anyang ipampalapus na * ang tung uras ang ipagpalapus na asan da ka tung anya magpaniid yang ayep ang pangerengan na. Lalangan na ra nganing yang mga tau ang mamagpabuat da ta sasang bultu ang para yay pagtuuan nira tung aruman nang ayep ang sinibatan ta ispadang napatay ang pagkatapus nabui si kang uman.

¹⁵ Yang ayep ang atia linugtan da ka yang Dios ang magpakdul ta linawa tung bultung atiang ipakbung tung aruman nang ayep ugud mapagbitala ra ig mapagkalalangan da ka ang kumpurming tinu pay indi magtuu tung anya, dapat ang imatayen†

¹⁶ Dispuis pa magpanreges da ka tung tanan ang mga tau maskin mga abwat ta pagkabetang kag arane man, maskin manggaranen kag maliliwagen man, maskin turuwulun kag belag man, ang tanira dapat ang mamagpamarkang luwus tung mga kalima nirang tuu u kung indi,

* **13:14 13:14** 2 Tesalonia 2:9-12. † **13:15 13:15** Katulad tung nainabu tung tulung mga aruman ni Daniel atiang tukaw (Daniel kapitulu 3).

tung mga kikilayen nira‡.

17 Yang katuyuan na tia, ay ugud anday mapangalang, anda kay mapagpaalang kung anday marka nang maning tia§ ang ya ra yang aran yang aruman nang ayep ubin yang lumiru ang yay kapananglitan yang aran na.

18 Purisu ta yamung pamati, kaministiran asan da gamitay mi yang mga isip ming mawayang. Kung tinu pay maskeng magintindi, bala ra tung anyang magsaulu kung unu pay nagadapatan yang lumirung atiang kapananglitan yang aran yang ayep ang atia ay kipurki yang kapananglitan yang lumiru na aran ta sasang tau. Yang lumiru na, enem ang gatus may enem ang puluk

‡ **13:16 13:16** Matinlung ikumpalar tung sinambit ni Juan tung 7:2-3 ang yang mga tauan yang Dios minarkaan da ka tung mga kikilayen nira piru apating markaay tung sinambit na taa. Bilang yang marka, kung unu pang markaay, yay pagpailala kung tinu pay may anya tung minarkaan. § **13:17 13:17** Yang lagpakan na tung mga tumatalig ang pinampaeklan ni Juan yang sulat ang naa, kung tanira indi mamagtuu tung bultung atiang ipinasuad tung ni Adi Cesar, asan da ka tanira mamagkaliwag ta duru. Piru ya kang lagi ay nagapasaran yang mga tumatalig maskin unu pang panimpuyat natetenged ilem tung pagurusuyun nirang ustu tung kalelyagan ni Jesu-Cristo.

may enem (666)*.

14

Natetenged Tung Mga Taung Ginawad Yang Paganingen Ang Karnirung Nagpakugmatay (14:1-5)

¹ Numanyan pagtelengu si, unu pay maitaw, kung indi, ya ra yang paganingen ang Karniru ang yag kekdeng tung bukid ang paganingen ang Sion*. May mga aruman nang sang gatus may epat ang puluk may epat ang liwu nga tauan (144,000) ang atiang nagkarasulatan da yang mga kikilayen nira yang aran na may yang aran yang paganingen nang Ama na[†].

² Pagkatapus may nagngelung busis duun tung langit ang durug tunul ang kung pamatianu, ang

* **13:18 13:18** Atii kanay, may mga paigemen ang pagagamit yang mga tau ang yang kinaulugan yang mga lumiru, aran ta sasang tau. Ay yang mga litra tung abakada nira purus may atu nang lumiru sasa may sasa. Dispuis, tung abakada yang bitalang Hinebreo, kung intindien yang aran yang sasang Ading naggaem tung Roma ang nagaranan tung ni Nero ang pagkatapus kada sa nga litraan yang aran na ipaatu tung atu nang lumiru, yang luaan na 666. Bilang ti Adi Nerong atia yay pinakamatinlung mulidung ipananglit tung sasang gubirnung maglua ang durug kalain yang pagurubraen na tung mga tumatalig. Ay tanya yay primirung Adi duun tung Roma ang nagpaimatay tung mga tumatalig. Pati ti Apustul Pedro may ti Apustul Pablo puidi kang nadamay tung pagpandeeg-deeg ni Adi Nero. * **14:1 14:1a** Yang bukid ang atiang paganingen ang Sion sasang kapananglitan yang pinakasintru yang baklung kaliwutan ang gaeman ni Jesu-Cristo tung uri. † **14:1 14:1b** Ikumpalar tung sinambit tung 7:3, 4 may tung 3:12.

kaisan midyu tung dinagunu yang lakun ang pamamuka. Puidi kang aningenu ang kaisan midyu tung duldul ang darakulu ang paglelpaken ubin midyu ang kaisan tung turugtugan yang mga dikuirdas ang atiang paganingen ang arpa.

³ Dispuis yang mga taung atiang sang gatus may epat ang puluk may epat ang liwu (144,000), tumalungaang tung siang bulawan ang pagkarungan yang Dios ang asan ka tung paliwut na yang epat ang nagabui may yang duruang puluk may epat nga mamaepetan. Pamagkarantaen ta sasang kantang baklung pisan ang inding pisan maaran ta duma, kung indi, tanira ra ilem ay pangaske. Nagkamaningan da ta maning tia ay natetenged tung tanan ang mga tau tung bilug ang kaliwutan, ultimu ilem taniray ginawad yang paganingen ang Karniru ang ipinampaulik da tung Dios ang pinagpaalawiran da ka rin nira.

⁴ Yang mga taung atia, ya ra yang mga taung indi ra engaged namagpamansa tung mga sadili nirang namagtuu tung ayep, kung indi, binilug da nira yang isip nira tung paganingen ang Karniru ang indi ra ka engaged namamalpas tung anya, maskin ay pa ilem ngaeklay na, maskin ya pay magakdan nira ta kamatayen. Tung tanan ang mga tau tung kaliwutan, ultimu ilem tanira ay ginawad nang ipinampaulik tung Dios. Bugus da yang mga isip nira tung Dios durua yang paganingen ang Karniru ang ya ray pinagintrigaan nira yang mga sadili nira.

⁵ Inding pisan namagbukli ang para man-

galikay ra rin tung malain‡, andang pisan ay mabangdan tung nirang malain.

Yang Kadaklan Ang Mga Tau Nagapakdulan Pa Ta Timpu Nirang Mamanligna Tung Mga Ubra-ubra Nirang Malalain (14:6-7)

⁶ Numanyan may naitaw si kang sasang angil ang paglayug-layug tung pamilat-pilatan yang langit. Ekel na yang Matinlung Balitang indi enged maguman ugud ipakawut na tung tanan ang mga tau tung bilug ang kaliwutan ang kumpurming pamagpasuag pa tung Dios, maskin unu pang nasyunay, maskin unu pang bitalaay.

⁷ Dakulu yang busis nang paganing tung mga tau, “Kaministiran ang magkatiniramu ra ta pageled ming ustung tung Dios ig manlignaamu ra ka tung mga ubra-ubra ming balawag tung anya ang nunut da ka ta pagdarayawen mi tung anya. Kipurki magkakawut da yang uras ang ipagsintinsia na tung tanan ang mga tau. Maayen pang magsukuamu rang laging magtuu tung anya ang nunut da ka ta pagurubligaren mi yang mga kasalanan ang nagkarabuat mi ang tanya ka man yang nagimu yang kalangitan may yang kaliwutan may yang teeb may yang mga sungkuk ta wai,” agaaning.

Nagaula Kang Lagi Ang Yang Siudad Ang Babilonia Magewa Rang Pisan (14:8)

‡ 14:5 14:5 Yang sasang linagpakan na, kung alimbawa, namaginwara ra tung ni Ginuung Jesu-Cristo, asan da rin nga libriay nira yang kamatayen nira. Piru kumus indi ra namagingwara, ya ray nagakdan nira tung kamatayen.

⁸ Numanyan may sam bilug sing angil bilang pangyadwa ra ang ya ray nagdasun ang luminua ang yay nagbitalang maganing, “Salamat tung Dios! Talagang gewa rang pisan yang siudad yang Babilonia ang bantug da rin tung intirung kaliwutan. Ya ra ka man yang siudad ang nagpanangway tung tanan ang mga nasyun yang sasang irinemen ang maiseg ugud mamangin-lasay ra tung Dios ig durung kalelyag nirang mamagsagyap ta mapakli nira tung anya ang para yay paginetegan yang mga isip nira.”§

Yang Panampetan Yang Mga Taung Kumpurming Magtuu Tung Ayep May Tung Bultung Ipinasuad Tung Anya (14:9-13)

⁹⁻¹⁰ Numanyan may sam bilug sing angil bilang pangyaklu ra ang ya ray nagdasun ang luminua ang yay nagkekendalen ang maganing, “Kumpurming tinu pay magtuu tung ayep ang atia, pati tung bultung ipinasuad tung anya ang pagkatapus magpauyun da ka ang yang marka yang ayep imarka ra ka tung kikilayen na ubin tung kalima nang tuu, yang taung atia, ya ray masapul ang pisan tung kasisilagen yang Dios. Yang kaalimbawaan yang kasisilagen nang atia, maning pa tung sasang irinemen ang durung pisan agkaiseg ig andang pisan ay simbul nang pandisimular. Ya ray itagay na tung basu ang ipainem tung anya. Anday duma, papinitinsiaan na tung asupring pagapuy ang ya ra ka pa man agdawalay nira yang mga angil ang

§ 14:8 14:8 Sinambit ka tung 18:2.

pagapanuwul yang Dios may yang paganingen ang Karniru*.

¹¹ Yang tawuk yang apuy ang pagpapinitinsiaan tung nira sigi-sigi ra ilem yang ukbu nang asta tung sampa ang anda engaged ang pisan ay katapus-tapusan na. Kumpurming tinu pa man ay magtuu tung ayep pati tung bultung ipinasuad tung anya ig magpauyun da ka ang yang aran na imarka ra ka tung anya, kaldaw lawii, inding pisan maenayan tung pinitinsiang atiang asta tung sampa," agaaning yang angil.

¹² Mga putulu, ta yaten ang mga tauan yang Dios ang pagtuman yang mga katuwulan na ig pagpadayun tung pagtaraligen ta tung ni Ginuung Jesus, kaministiran ang patentenen ta engaged yang mga isip tang magagwanta tung mga kaliwagan ang kumpurming mapasaran ta.

¹³ Taa numanyan may nagngelu sing sasang busis ang duun manliit tung langit ang ya ray nagbugnu tung yeen ang maganing, "Juan, ya ra taa yang isulat mu. Magimpisa numaan, kung nainu pay imatayen natetenged ang indi ra mamalpas tung yeen, talagang ya ray pasadyaen yang Dios ta mupia," maganing. Maganing ka yang Espiritu Santong nagpaugtun, "Tama ka man ang pisan tia ay mangadiskansaan da tanira tung tanan ang mga pinitinsiang napasaran nira arangan da ilem tung pagtaraligen nirang bugus tung ni Ginuung Jesus. Talagang pasadyaen

* **14:9-10 14:9-10** Mas pang ya magdulang yang kunsimisiun nira ay natetenged yag dawalay nira yang paganingen ang Karniru ang pinagbatukan nira ang pagkatapus ya pa ka engaged ay nandeed.

da ka man tanira yang Dios ay natetenged kung ay pa agari yang pinakawut yang tanan ang pagpakabedlay nirang nanirbian tung anya, inding pisan malipatan na, kung indi, ya ra ka enged ay demdemen nang balesan,” maganing†.

Yang Pagsagpun Ni Ginuung Jesu-Cristo Tung Tanan Ang Mga Tauan Na Nagipananglit Tung Pangayeg (14:14-16)

¹⁴ Numanyan pagtelengu si, unu pay maitaw, kung indi, may sasang panganud ang kulit ang may Maninga Tau ang yag kakarung asan. Tung kulu na may yag susuklub ang kurunang bulawan ang yay pagpailalang nandeeg da tung mga kuntrariu ig tung kalima na may nagapegsan nang karit ang matarem‡.

¹⁵ Pagkatapus may sam bilug sing angil bilang pangyaepat da ang luminua tung pagtuuan tung Dios tung langit§. Nagkekendalen da tung yag kakarung tung panganud ang maganing, “Ala, gamiten mu ra unu tiang karit mung magpang-gasap ta paray. Kipurki tilingayeg da unu, lutuk da unung pisan yang paray ang garasapen tung

† 14:13 14:13 Ikumpalar tung 22:12. ‡ 14:14 14:14 Anday dumang nagadapatan na, kung indi, ti Jesu-Cristong ya kang lagi ay nagaguuyan ang ‘Maninga Tau’. § 14:15 14:15a Kung natetenged tung pagtuuan tung Dios duun tung langit, matinlung basaen ta yang pasanag tung 6:9.

bilug ang kaliwutan,” agaaning*

¹⁶ Pagkatapus naang yag kakarung tung panganud, dayun na rang ipinanggasap yang karit na ang asta luwus da yang paray ang nagkara-gasap na.

Yang Pagsintinsia Yang Dios Nagipananglit Tung Panggeret Tung Mga Kapuyut Yang Mga Ubas. (14:17-20)

¹⁷ Pagkatapus may naitaw sing angil ang sam bilug bilang pangyalima ra ang ya si kay luminua duun tung pagtuuan tung Dios tung langit ang may nagapegsan na kang karit ang matarem.

¹⁸ Pagkatapus may angil si pa ka enged ang sam bilug bilang pangyaenem da ang ya si kay luminua ang duun manliit tung midyu lamisaan ang paratawukan ta paamut. Tanya yang may kagaeman tung apuy asan. Nagkekendalen da tung aruman nang sam bilug ang angil ang may peges nang karit ang matarem ang maganing, “Ala, gamiten mu ra unu atiang karit mung matarem ang magpanggeret tung mga kapuyut

* **14:15 14:15b** Kung pasadsaran tang waswasen yang pananglit ang atia, maning taa yang palaksu na: Katulad ka tung sasang maniggasap ang magpanggasap da ta paray ang para timesen na, maning ka tia yang kaalimbawaan yang paganingen ang ‘Maninga Taung’ atiang nasambit. Ay yang tanan ang mga tauan yang Dios panagpunun na ang para mamagpasapen da tung anya ang asta tung sampa. Ay kipurki yang uras ang ipagsagpun na tung nira, maning pa tung tilingayeg da ang yang paray arayegen da ubin garasapen da.

yang mga ubas tung bilug ang kaliwatan ay natetenged lutuk da unu,” agaaning†.

19 Purisu numanyan yang angil ang atiang sam bilug, dayun na ra ka man ang ipinaggeret yang karit nang nagpanggeret yang mga kapuyut yang mga ubas tung bilug ang kaliwatan. Pagkatapus dayun na ra kang ipinamukbuk tung lilikera ang dakulu, ang ya ray kapananglitan yang kasisilagen yang Dios ang duru ang ya ray maagmaan yang mga taung belagan mga tauan na.

20 Numanyan pinagliked-likera da yang mga ubas tung lilikdan duun tung lua yang siudad ang yang dugu yang mga tau, maninga bawang ang tuminulwa ang yang dalem na tumimpeng da tung pagtakeran ta mga busal tung nganga yang mga kabayu‡ ig yang tinegkaan yang tinulwaan na, san liwu may enem ang gatus (1,600)

† **14:18 14:18** Kung pasadsaran ta sing waswasen yang pananglit ang atia maning ka taa yang palaksu na: Katulad ka tung sasang maniggeret ang magpanggeret yang mga kapuyut yang mga ubas ang para sagpunun kang ipabtang tung lilikdan ang para tuwurun da yang wai na, maning ka tia yang kaalimbawaan yang angil ang atiang sam bilug. Ay panagpunun na ra ka yang tanan ang belagan mga tauan yang Dios ang para sirintinsiaan da yang Dios. Ay kipurki yang uras ang ipagsagpun tung nira, maning pa tung kutitsya ra yang mga ubas ang panggereten da. ‡ **14:20 14:20a** Bilang sang mitrus may tenga.

ang istadia ang paganingen§.

15

Natetenged Tung Mga Taung Indi Ra Ka Enged Namagpadeeg Tung Ayep (15:1-4)

¹ Numanyan may naitaw sing sam bilug sing pruiba tung langit ang durung pisan agk-abewereng. May pitu ngangilan ang yay may katengdanan ang mamagpadangat tung pitu ka nga sarutan. Yang mga sarut ang naa, ya ra yang pangultimung mga sarut ang asan da nga talusay yang Dios yang pagpaita na yang kasisilagen na.

² Pagkatapus, pagtelengu si, unu pay maitaw, kung indi, ya si yang midyu salamin ang atiang pariu ka tung teeb aglapad ang may apuy nang maning pa tung pagbawang. May naitaw ra kang mga taung kemdengan asan tung binit na ang may ekel nirang mga dikuirdas ang ipinamakdul yang Dios tung nira ang para yay gamiten nirang mamagdayaw tung anya. Anday duma, ya ra yang mga taung indi ra ka engaged namagpadeeg tung ayep, kung indi, namanguntiel dang indi ra namagtuu tung anya pati tung bultung ipinasuad tung anya. Asta yang lumirung atia ang yay

§ **14:20 14:20b** Kumus pananglit yang lumirung atiang 1,600, indi ra ikinambiu tung kilometro. Kung isipen ta yang lumirung atiang 1,600, maning taa: 4 dublien ta 4 dumangat da tung 16. Pagkatapus yang 16, kung dublien pa ka ta 100, dumangat da tung 1,600. Ya ray pagpailala ang yang pagsirintinsiaen yang Dios tung belagan mga tauan na, sakepen na yang bilug ang kaliwutan ang anday taung malsik may sam bilug.

kapananglitan yang aran na, indi ra ka namagpauyun ang imarka pa tung nira*.

³⁻⁴ Yang pagturugtugun nira ya kay pagkaran-taen nira ta sasang kantang nagipagdayaw nira tung Dios natetenged tung pagparaktelen na tung nira ang asta indi ra namagpadeeg tung ayep ig natetenged tung pagdipindir na tung nirang nangimalesan tung kumpurming tinu pay nagpandeeg-deeg tung nira. Yang nagakanta nirang atii, magkaanggid ka ta palaksu tung kantang atiiing kinanta ni Moises ang turuwulun yang Dios atiiing pagpalibri na tung nasyun nirang mga Israel ang tanira ipinagpalua na duun tung banwang Egipto†. Puidi kang aningenu ang yang nagakanta nirang atii magkaanggid ka tung kinanta yang paganingen ang karniru atiiing nandeeg da tung sistima yang kaliwutan ang naa may tung kamatayen‡. Maning taa yang sarabyen yang kanta nira:

“Ampuan yamen ang Dios ang makagagaem tung tanan,

Durug puirsa yang mga pagurubraen mu ig makabewereng.

Yawang may kagaeman tung tanan ang nasyun tung bilug ang kaliwutan,

Talagang matadleng ang pisan yang tanan ang pagabuat mu andang pisan ay mali na may gesye.

Yang tanan ang mga tau mamagkatinir da ta eled nirang duru tung nuyu,

* **15:2 15:2** 13:17-18 † **15:3-4 15:3-4a** Exodo 15:1-18 ‡ **15:3-4 15:3-4b** Ikumpalar tung 1:18 may Juan 16:33

Tanirang tanan mamagdayaw tung nuyu
 natetenged tung pagkadios mu,
 Ultimu ilem yaway limpiung pisan ta
 ugali.

Yang tanan ang mga tau maskin unu pang
 nasyunay mamagtuu ra ka engaged tung
 nuyu,

Kipurki bistu tung nirang tanan yang
 pagurubraen mung pagkatamang pisan,
 maganing tanirang namagkanta.

*Natetenged Tung Pitu NGangilan Ang Ma-
 magpadalpet Yang Betang Yang Pitu Ka NGA
 Mangkukan (15:5-8)*

⁵ Pagkatapus yang pagkarantaen yang mga
 taung atii, naitaw ra yang talub yang kuartung
 pinakasagradu ang yag lulgud tung pagtuuan
 tung Dios tung langit ang naa pala, nabukaan da.
 Duun ka agbebtang yang mga katuwulan yang
 Dios ang isinulat§.

⁶ Asan da namansilua yang pitu ngangilan ang
 atiang may katengdanan nirang mamagpadalpet
 tung pitu ka nga sarutan. May pagasuut ni-
 rang awel ang paganingen ang lino ang durug
 kalimpiau ig durug kasusulaw ig may awel kang
 yag bawanda tung tinanguni nirang bulawan
 yang kulay na.

⁷ Numanyan yang sam bilug tung epat ang
 atiang nagabui, ya ray nagparawat tung pitu
 ngangilan ang atii yang pitu ka nga mangkukan
 ang mga bulawan ang punuk ta irinemen ang

§ 15:5 15:5 Kung natetenged tung pagtuuan tung Dios duun tung
 langit, matinlung basaen ta yang pasanag tung 6:9.

yay kapananglitan yang kasisilagen yang Dios ang yay nagabuing asta tung sampang anda enged ang pisan ay katapus-tapusan na.

⁸ Pagkatapus yang pagtuuan tung Dios ang atii tung langit, tinawukan dang tanan ekel tung kasusulawen yang Dios may tung puiusa yang kagaeman na. Purisu anday sarang ang makled asan mintras indi pa agatapus ta pamukbuk tung kaliwutan yang pitu nga sarutan ang pagaekel-ekelan yang pitu ka ngangilan.

16

Yang Pamukbuk Tung Pakled Yang Pitu NGA Mangkukan (16:1-21)

¹ Numanyan may nagngelung busis ang dakulu ang liit duun tung pagtuuan ang atii ang yay nagkalalangan tung pitu ngangilan ang maganing, “Ala panawamu ra. Ibukbuk mi ra yang irinemen ang atiang ipinabtang tung pitu nga mangkukan ang yay kapananglitan yang kasisilagenu ang ya ray ipaitaw tung mga tau tung bilug ang kaliwutan,” maganing.

² Pagkatapus, diritsyu ra ka man ang nagpanaw yang primirung angil ang ibinukbuk na tung kaliwutan yang pakled yang mangkuk ang ekel na. Pagkabukbuk na, yang mga taung kumpurming may marka yang ayep ig pamagtuu ka tung bultung atiang ipinasuad tung anya, pinanubwan da ta mga lukang dilikadung durug kasisiit*.

* **16:2 16:2** Ikumpalar tung Exodo 8:9-10.

³ Numanyan yang pangyadwang angil, ya si kay namukbuk tung teeb yang pakled yang mangkuk ang ekel na. Pagkabukbuk na, yang teeb nanulad da tung dugu ta taung pinatay ang pagkatapus nagkurta rang duru rag buyu. Purisu yang tanan ang nagabui tung teeb luwus dang nagkarapatay.

⁴ Numanyan yang pangyaklung angil, ya si kay namukbuk yang pakled yang mangkuk ang ekel na tung mga suba may tung mga sungkuk ta wai. Pagkabukbuk na, namagyari rang dugu.

⁵ Atii naggelu ra yang angil ang may gaem tung mga wai ang yay nagbitala tung Dios ang maganing,

“Yawang sagradung pisan ig asana kang lagi disti pa tung katebtewan ang asta simanyan, talagang matadleng ang pisan yang pagkadios mu, kipurki sinintinsiaan mu ra nganing ang pinarusaan yang mga taung atia.

⁶ Kipurki yang ipinaturuk nira dugu yang mga tauan mu may yang mga manigpalatay yang bitala mu ang pagkatapus simanyan dugu ka yang ipinakdul mu tung nirang igmen. Bagay ang pisan tung nira,” maganing.

⁷ Pagkatapus, may naggelu sing busis ang liit duun tung midyu lamisaan ang atiang pagparatawukan ta paamut ang ya ray nagpauyun tung bitala yang aruman nang angil ang maganing,

“Ee ka man, yawang Dios ang makagagaem tung tanan, yang tanan ang pagparadangaten mu ta mga parusa tung mga taung atia anday mali na may gesye, kung indi, matadleng dang

pisan,” maganing.

⁸ Numanyan yang pangyaepat ang angil, ya si kay namukbuk yang pakled yang mangkuk ang ekel na. Asan ibukbukay na tung kaldaw. Purisu tinugtan da yang Dios ang yang mga tau magkarakiaw ra tung kinit nang nagsubra ra.

⁹ Purisu nagkarakiaw ra ka man tanira tung kinit yang kaldaw ang puirti. Piru belag ya mamanligna tung mga kasalanan nira ang nunut ta pagdarayawen nira tung Dios, ya ra mamagduminar ang mamagtagam ta pakusalak tung anya ang yay may kalalangan tung mga sarut ang mga maning tia.

¹⁰ Numanyan yang pangyalimang angil, ya si kay namukbuk yang pakled yang mangkuk ang ekel na tung pinakasintru yang nagapagkemkeman yang ayep. Pagkabukbuk na, nangiklep da yang intirung sinakepan yang kagaeman na. Yang mga kinasakpan na mga ya nga kegetay nira yang mga dilak nira natetenged mas pang nadulangan yang siit yang mga luka nira natetenged tung eled nirang subra tung makiklep ang atii.

¹¹ Piru belag ya mamanligna tung mga ubra-ubra nirang malain, ya si mamagduminar ang mamagtagam ta pakusalak tung Dios ang pagistar duun tung langit natetenged tung mga luka nirang atiang durug kasisiit.

¹² Numanyan yang pangyaenem ang angil, ya si kay namukbuk yang pakled yang mangkuk ang ekel na tung subang dakulu ang pag-guguuyan ang Eufrates. Pagkabukbuk na, naplaan da ang para maalpes dang matindakan

yang mga ading duun mamanliit tung ampir tung lelpakan yang kaldaw, kasiraan da ka tanira yang mga sundalu nira.

¹³ Pagkatapus may naitaung tulu nga dimunyuang ang kuari talipaka ang derengan ang nan-silua. Yang sam bilug luminua tung nganga yang dragun, yang sam bilug tung nganga yang primirung ayep, yang sam bilug tung nganga yang aruman nang ayep ang pangerengan tung anya ang pulus bukli yang mga bitala na.

¹⁴ Yang tulu nga dimunyuang ang atia may mga pruibang makabewereng ang nagasarangan nirang nagipampalua. Yang bida nira pamagliliwutun tung intirung kaliwutan ang para yang tanan ang mga adi panagpunun da nira tung sasang lugar ang para duun da maggiriraan tanira. Yay mainabu tung uras ang ipinagtipu kang lagi yang Dios ang makagagaem ang ya ra kay uras ang ipagsintinsia na tung belagan mga tauan na tung kalainan ang anday katapusan.

¹⁵⁻¹⁶ Numanyan yang pinagpasagpunan yang mga dimunyu tung mga ading atia, ya ra yang banwang pagguguuyan ang Armagedon tung bitalang Hinebreo[†]. Numanyan ti Jesus inali rang suminaleet ang nagpabantay tung yaten ang mga tauan na ang maganing, “Kung maglekataw ra nganing, maning pa tung panaw ta sasang takawan ang masapuan da ilem, nainabu ra.

[†] **16:15-16 16:15-16** Sasang kadatalan ang malapad duun tung Israel ay yay pinaggiraan ta pira-pira rang bisis atiing tukaw pang mga panimpu. Tung pagintindi yang дума, ya si kay paggiraan tung uri ang ya ray pinakagira tung tanan ang gira baklu ra maglekat ti Jesu-Cristo.

Yang taung pasadyaen enged yang Dios ya ra yang taung piring riparasiun tung ipaglekatu ugud indi ra maseka. Muya manularamu tung sasang sundalung indi ra nagsimpan ta awel nang masuut na kung manuyu ra nganing tung labanan. Kung liamaren da nganing ta inali, anday duma, magpanaw ra ilem ta luas ang ya ray maeyakan na tung mga kaarumanan nang nangariparasiun dang lagi," agaaning.

¹⁷ Numanyan yang yapitung angil, ya si kay namukbuk yang pakled yang mangkuk ang ekel na tung pamilat-pilatan yang langit. Pagkatapus may busis ang dakulu ang nagbitala ang liit tung siang bulawan asan tung pagtuuan tung Dios tung langit ang maganing, "Talusun da ka enged yang tanan!" maganing.

¹⁸ Pagkatapus diritsyu rang nagintra kidlat ang ya rag papabugsu may duldul ang paglelpaken ang nunut da ka ta yegyeg yang kaliwutan ang durung pisan agketel. Impisa pa atiang primirung pagimu yang Dios tung mga tau, anda pay yegyeg ang maning tiig ketel.

¹⁹ Yang pinakawut na, yang siudad ang atiang bantug da rin tung intirung kaliwutan, nagberelagan da ta tulung parting nagkaradiadu. Pati yang mga siudad tung tanan ang banwa, luwus da kang nagkaradamay ang nagkaragewa yang mga kabalayan. Ay ya pa agari yang siudad ang atiang paganingen ang Babilonia ang bantug da rin tung intirung kaliwutan, dinemdem da yang Dios ang pinagreges ang manginem yang sasang irinemen ang durug iseg ang itinagay na tung basu ang yay kapananglitan yang kasisilagen na.

²⁰ Dispuis yang dumang pinakawut yang yegyeg ang atii, yang tanan ang kapupulu-puluan nagkarapareng dang nagkarategdang tung teeb, pati mga bukid nagkaragewa rang naging datal dang tanan.

²¹ Dispuis pa, may mga yilung mabiwilug ang maninga kuran ang mamagabatug kadarakul ang ya ray nagkarataktak tung mga tau. Kung timbangan pa yang lebat nira, alenget taglilimang puluk ang kilu. Numanyan yang binuat yang mga tau, yang Dios ya si ay dinuminar nirang pinakusalak natetenged tung sarut ang atiang yilu ang makakaeled.

17

Natetenged Tung Sasang Siudad Ang Yang Kaalimbawaan Na Maning Pa Tung Sasang Baway Ang Pagpagamit (17:1-18)

¹ Taa numanyan, yang sam bilug tung pitu ngangilan ang atiang pinapagekel yang Dios tung pitu nga mangkukan ang atii, ya ray nagpalenget tung yeen ang nagbugnu ang maganing, "Taniita. Ipaitaw ra tung nuyu kung ya pa agari yang pagsintinsia yang Dios tung sasang baway ang pagpagamit ang bantug tung intirung kaliwutan. Bilang sasang siudad ang duun tung may durung

suba*.

² Yang mga adi tung kaliwutan namangumbaway ra tung anya pati yang kadaklan ang mga taung pamagtinir tung kaliwutan ang naang kumpurming pagpaguyud pa tung sistima na, nangabuu ra ka tung irinemen ang itinangway na sigun tung pangita nang durug kalaway†,“ maganing yang angil tung yeen.

³ Pagkatapus dayunaw rang ingkelan na duun tung banwang kapas ang duunaw ra ginaeman yang Espiritu Santo ang may sasa si kang ipinadakat na tung panelengu. May naitaung sasang baway ka man ang yag sasaay tung sasang ayep ang apuy-apuyan yang kulay na. Yang ayep ang atia ya ka man taang naitaw rang primiru ang pituy kulu na ig sam puluk ay sungay na. Leap da yang intirung tinanguni na ta mga aran ang magkabagay ang tung Dios

* **17:1 17:1** Kung pasadsaran ta yang pananglit ang naa, ya ra yang nagapagamenan yang kadaklan ang mga tau ang yang tanan ang bagay, imbis ang gamiten nira tung ikadengeg yang Dios, naggamiten da ilem nira para tung mga sadili ilem nira ang ya ra kay nagipakli nira tung Dios ang nagapagamenan. Ikumpalar tung mga siudad ang sinambit ni Nahum (3:4) may ni Isaias (23:17). Maayen kang ikumpalar ta tung napabtang tung 1 Juan 2:15 ang indiita ra enged magpagamen yang mga isip ta tung sistimang pangkaliwutan. † **17:2 17:2** Yang pagkurbawayen yang mga adi tung baway ang atia may yang pagpabuu yang mga tau tung irinemen ang atia sasang pananglit ang sasa ka ilem ay nagadapatan na. Ya ra yang pagpasunlug nirang magmanggad ang ya ray makanayan ta ipanlipat nira tung Dios ang para mamagpagamen da yang mga isip nira tung belagan matuud ang Dios. Yang pananglit ang atia, sinambit ka ni Juan tung 2:14, 20; 14:8; 19:2.

ilem nga dapat ang pagkatapus ya ray inaambu na ang ultimo ilem unu tung anya nga bagay‡.

⁴ Yang baway ang atia may pagasuut nang awel ang tapel yang kulay na ig apuy-apuyan. Sari-saring mga alaas na, may bulawan, may mga batung mamaalen ang pagsiringgat-singgat, may mga musya pa. Dispuis may nagiparawat nang sasang tasang bulawan ang punuk ta irinemen ang yay kapananglitan yang tanan ang mga ubra-ubrang makalalaway ta isip yang Dios sigun ka man tung pagurubraen na.

⁵ Tung kikilayen na may sasang aran ang nasulat ang may linegdangan nang indi nagamaresmesan yang kadaklan ang maning taa: “Babilonia§ ang bantug ang siudad ang yay ina yang mga baway ang pagpagamit pati yang kumpurming makalalaway ta isip yang Dios tung bilug ang kaliwutan”.

⁶ Numanyan naitaw ra ang yang baway ang atia nagpabuu ra tung dugu yang mga tauan yang Dios, bilang yang mga taung pinangimatay ra natetenged bugus yang isip nira tung ni Jesus ang indi ra ka enged namamalpas tung anya.

Numanyan tung pagtelengu tung anya, naberengaw ra ta dakulong pagkabereng.

⁷ Maganing yang angil tung yeen ang nagbugnu, “Aywa nagaberenga? Pakdekena ra yeen kung unu pay nagadapatan yang naita mung atia ang indi nagamaresmesan ta kadaklan. Ya taa yang linegdangan yang baway ang atia pati yang

‡ 17:3 17:3 Ikumpalar tung 13:1. § 17:5 17:5 Maayen pang balikan ta yang sinambit tung 14:8.

ayep ang atiang nagasaayan na ang pituy kulu na ig sam puluk ay sungay na.

⁸ Atiang ayep ang naita mu, minyang atiing tukaw pa, piru numanyan anda ra. Ang pagkatapus siguradung maglua pa ka enged duun tung bulalut ang atiing pinakaadalem. Piru tung uri kadiaduan da ka enged yang panampetan na. Ugaring tung paglua na, kung maita ra nganing yang kadaklan ang mga taung pamagtinir tung kaliwutan ang naa ang kumpurming pagpaguyud pa tung sistima na, mangabereng da ta mupia tung anya natetenged tung pagkabetang nang minyang atiing tukaw ang pagkatapus naplek ang pagkatapus minyang si kang uman. Yang mga taung atia, ya ra yang disti pa atiing indi pa agaimu yang Dios yang kaliwutan, indi nasulat yang mga aran nira tung listaan yang kumpurming paeyangan ta ipagpangabui nirang baklu ang anday pagtapusan na.

⁹ Kung tinu pay mawayang ta isip ang maskeng magintindi, bala ra tung anyang magsaulu yang ianingung naang magdasun. Yang linegdangan yang pitu nga kuluan yang ayep ang atia, pitu ka nga bukiran ang yay pagkarungan yang baway ig pitu ka ngadian.

¹⁰ Yang lima tung nirang mga adi, nagkarapatay ra, yang sam bilug paggaem pa, yang sam bilug indi pa paglua. Maglua ra nganing tia, dapat ang gesye ilem yang uras ang ipaggaem na.

¹¹ Yang ayep ang atiang minyang ang tukaw ang pagkatapus numanyan anda ra, tanya mismu yang yawalung adi, piru nagauri pa

tung yapitu ig nagapil da kang laging nabilang tung nirang pitu. Anday dumang panampetan na, kadiaduan da ka enged ang anday katapus-tapusan na.

¹² Dispuis pa yang mga sungay nang sam puluk ang naita mu, yang linegdangan na, sam puluk ka ngadian ang derengan ang mamaggaraemen ang indi pag paggesen ta kagaeman nira. Piru tung uri pamakdulan da ka enged ta kagaeman nira ang para kasiraan da ka tanira yang ayep ang mamaggaraemen ta gesye ilem ang uras.

¹³⁻¹⁴ Yang sam puluk ang atia, sasay keresen nira ang yang katengdanan nira bilugun da nirang ipalalang tung ayep ang para kasiraan da ka tanirang mamansibatuk tung paganingen ang Karniru. Piru pamirdien ka enged yang paganingen ang Karniru ay natetenged tanyay makagagaem tung tanan ang may mga kagaeman, maskin unu pang kaabwatay. Pati yang mga tauan na gapil da ka tung pandeeg na ang ya ra ka man yang mga taung pinagpilik na kang lagi ang pagkatapus bintang na ra ka yang mga isip nirang magpamangulu tung anya, ig bugus da ka yang mga isip nirang pamagusuy tung kalelyagan na," maganing.

¹⁵ Numanyan maganing si yang angil tung yeen ang nagsugpat, "Yang linegdangan yang mga subang atiang naita mu ang yay pagatiniran yang baway ang atiang pagpagamit, ya ra yang mga tau tung bilug ang kaliwatan ang maskin unu pang nasyunay, maskin unu pang bitalaay.

¹⁶ Asta yang mga sungay ang atiang sam puluk ang naita mu pati yang ayep mismu, imbis

padayunan nira yang pagpakisanyug nira tung baway ang atiang pagpagamit, unawis kasiraan da ka tanirang mamagdemet tung anya. Anday duma, kapasan da nirang pisan tung tanan ang nagamaal na ang asta maging luas da, pati tinanguni na panganen da ka nira ig kung unu pay maeped kuwulan da ilem nira ta apuy.

¹⁷ Ya ray buaten nira tung anya ay natetenged ya ray ipaisip yang Dios tung nirang buaten ugud matumanan da nira yang planu na, maskin indi nira masiman. Purisu sasay keresen nirang mga adi ang yang katengdanan nira bilugun da nirang ipalalang tung ayep ang asta magkamatuud da ka engaged yang tanan ang ipinagpaula yang Dios tung mga taung pinanaligan nang yay dapat ang magkarainabu tung kauri-urian.

¹⁸ Dispuis pa, anday dumang linegdangan yang baway ang atiang pagpagamit ang naita mu, ya ra yang sasang siudad ang bantug ang yay may gaem tung tanan ang mga adi tung bilug ang kaliwutan," maganing.

18

Nagibandilyu Ra Yang Malambegan Yang Maning Pa Tung Siudad Ang Babilonia (18:1-3)

¹ Pagkatapus tia, may naitaw sing sam bilug pang angil ang duun da manliit tung langit ang paparanek. Tanya abwat ta katengdanan ang yang lanyag yang kasusulawen na leep yang intirung kaliwutan.

² Nagkekendalen dang maganing,

“Talagang gawa rang pisan yang siudad ang Babilonia ang bantug da rin! Nakapasan dang pisan ta tau! Sinubli ra ilem ta mga dimunyu pati yang maskin unu pang mga lamlamay ang atiang makalalaway ta isip ig indi kang laging magpanganen, duun da ka namagletegan.

³ Nagkamaning da ta maning tia yang siudad ay natetenged yay nagpanangway tung tanan ang mga nasyun yang sasang irinemen ang maiseg ugud mamanginlasay ra tung Dios ig durung kalelyag nirang mamagsagyap ta mapakli nira tung anya ang para yay paginetegan yang mga isip nira. Pati yang mga adi tung bilug ang kaliwutan, namangumbaway ra tung anya*. Pati yang mga nigusyanti tung intirung kaliwutan, namagmanggad da ka ekel tung siudad ang naang anda enged ay kategkaan yang nakursunadaan na,” maganing.

*Nagapabantay Ra Yang Mga Tauan Yang Dios
Ang Mamaglibri Ra Tung Siudad (18:4-10)*

⁴ Pagkatapus may nagngelu sing busis ang sam bilug ang liit tung langit ang yay busis yang Dios ang pagbitala ang maganing,

“Ala, yamung binuatu rang mga tauanu, magluaamu ra asan tung siudad ang atia ugud indiamu ra maguyuran ang magusuy tung mga kasalanan ang pagabuat na. Muya madamayamu pa tung mga sarut ang ipadangatu asan tung anya.

* **18:3 18:3** Kung gustu tang maintindian yang pananglit ang naa, balikan ta yang pasanag tung 17:2.

⁵ Kipurki minumpuk da yang mga kasalanan na ang asta suminungkuk da nanging tani tung langit. Dinemdemu ra ka enged yang mga ubra-ubra nang malalain ang ya ray ipagsilutu tung anya.

⁶ Pati yamung pinilikung magpadangat yang silut ang atia tung anya, ala, kumpurming unu pang mga malalainay ang binuat na tung mga tauanu, ya si kay buaten mi tung anyang ibles. Belsen mi ta duruang dubli kung unu pay nagkarabuat na tung nira. Yang tasang tinagayan na ta irinemen ang ipinainem na tung duma, ya si ay tagayan mi ta irinemen ang dubli yang kaiseg nang ipainem tung anya.

⁷ Kumpurming ya pa agari yang pagpadengeg na tung sadili na ig yang pagpapsaw na tung tanan ang kalelyagan na, ya ray pasukulan mi ta silut ang ipakdul mi tung anyang pagkunsimisiunan na. Kipurki yang nagipagkesenkesen nang pirmi tung isip na, ang tanya unu sasang raynang paggaraemen. Belagan unu balu tanya ig anda unung pisan ay dapat ang pagseeyan na ang asta tung sampa.

⁸ Purisu, kumus maning da tia yang pagpabugal na, tung seled sang kaldaw ilem, kawutan da ta mga sarut ang asan da ta mga larung kuari panilig ig asan da ka ta panuwuk ang puitri ang ya ray pagseeyan na ta duru ang pagkatapus, makuwulan pa ka ta apuy. Kipurki yang magsintinsia tung anya yuung makagagaem ang yuu ka man ay Dios ang makagagaem tung tanan," maganing.

Yang Panganugun Yang Mga Tau Tung Siudad

Kung Madiadu Ra Nganing (18:9-20)

⁹ Maganing yang busis ang nagsugpat, “Dispuis yang mga adi tung kaliwutan ang namangumbaway tung anya ig namagpapsaw ka tung tanan ang kalelyagan nira, kung mabandaw ra nganing nira yang tawuk yang siudad ang atiang nagasiruk, mamagtarangiten dang mama-mukpuk tung mga debdeb nirang pamanganugun.

¹⁰ Duun da ilem tanira tung alawid mamagbandaw natetenged tung eled nira ang muya mangadamay pa tanira tung parusang ipinakdul tung anya. Maganing tanirang mamangarikdi,

‘Ari anin, kanugun ang pisan yang siudad ang atiang Babilonia ang bantug da rin ang duru ka rin agkapuirsa. Tung seled sang uras da ilem nainalian dang kinawutan ta parusang durug lebat,’ agaaning.

¹¹ “Pati yang mga nigusyanti tung bilug ang kaliwutan, pamungawen da ka ta durung mamagtarangiten natetenged tung nalambegan yang siudad ang atia ay natetenged anda ray mamangalang ang uman yang mga kargamintu ang nagipaekel da rin nira duun.

¹² May sari-saring mga alaas ang yang ginamit bulawan may landuk ang salapi, may mga batung mamaalen ang pagsiringgat-singgat ang sari-sari ra ilem yang mga kulay nira, may mga musya pa. Dispuis may mga awel ang mga mamaalen ang ya ra yang paganingen ang lino, may awel kang kulay ta tapel ubin apuy-apuyan pa may sida pa. Dispuis may mga dikurasiun ang katulad ka tung sari-saring mga ayung atiang

pambii ra ilem ang maita ig durug kabanglu ang ya ray nagalelyagan yang mga manggaranen ang iadurnu tung mga pamalay-walay nira. May mga dikurasiun ang mga sangil ta ilipanting rinawulan. May duma pa ka engaged ang yang ginamit ya ra yang mga ayung mamaalen ubin saway ubin landuk ubin marmul.

¹³ Dispuis may mga paamut ang mamaalen ang sari-sari kang klasi ang yang paggaramiten tung nira ya agipiiray tung tinanguni ubin ya agipatawukay. Dispuis may irinemen ang binu, may mantika, may arinang primirang klasi, may trigu pa. Dispuis may mga ayep ang mga balaynen ang katulad ka tung mga baka, mga karniru, mga kabayu, ig may mga salaayan ang dikariton ang pagaguyuran ta mga kabayu. Dispuis pa may mga tau ka ang agad mga masigkatau nira, piru ya pay magbuwuaten nirang mga kirepen ang ya agipaalangay.

¹⁴ “Mamagaraning-aningan da yang mga nigusyanting pamagbandaw tung siudad ang maganing,

‘Ay pa wa yang nagkarakursunadaan na ra rin? Talagang naplekan dang pisan ta tanan ang minaal na ra rin pati yang tanan ang pasadya nang pagsiringgat-singgat. Indirang pisan maitang uman asan tung anya,’ agaaning.

¹⁵ Dispuis yang mga nigusyanting atiang namangalang ig namagpaalang da rin yang mga ipiktus ang atia ig duun ka rin tung siudad ang atia yang pinagmanggaran nira, alawid-lawid pa, mamagtagdeng da ilem, ay natetenged tung eled

nira ang muya pati tanira mangadamay pa tung parusang ipinakdul tung anya. Pamungawen da ka ta durung mamagtarangiten ang maganing,

¹⁶ 'Abaa, lastima ilem yang siudad ang bantug da rin tung intirung kaliwutan. Tan taa, yang bisti na pulus mga mamaalen ang katulad ka tung paganingen ang lino ig awel ang kulay ta tapel ubin apuy-apuyan. May mga alaas na pang mga bulawan, mga batung mamaalen ang pagsiringgat-singgit ang sari-sari ra ilem yang kulay na, may mga musya pa.

¹⁷ Piru numayan tung tung seled ilem sang uras, nakapasan dang pisan yang kamanggaran nang atiang duru ra ka rin,' maganing.

"Pati yang tanan ang mga kapitan tung mga salaayan ang panteeb, may yang tanan ang mga tripulanti nira, pati yang tanan ang mga pasairung pamagbiagi, asta yang tanan ang mga tau ang may mga pangita nira tung mga salaayan ang panteeb, alawid-lawid pa, mamagtagadeng da ilem.

¹⁸ Kung mabandaw ra nganing nira yang tawuk yang siudad ang nagasiruk, mamagkekendalen da ilem ang maganing,

'Disti pa atiang primiru, andang pisan ay siudad ang magkapariu ra rin ta bantug tung siudad ang atii maskin ay pa,' agaaning.

¹⁹ Pagkatapus dayun dang mamangakep ta apuk tung tanek ang ya ibukbukay nira tung mga kulu nira natetenged tung kunsimisiun nirang subra. Nunut da ka ta pagtarangiten nirang maganing, 'Abaa, lastima ilem, kanugun ang pisan yang siudad ang atiang bantug da rin tung intirung

kaliwatan ang yang mga pruduktu na, ya ra rin ay pinagmanggaran yang tanan ang may mga salaayan ang panteeb. Ang pagkatapus tung seled ilem sang uras nakapasan dang pisan,' ” maganing.

Yang Nagipagpakasadya Yang Mga Tauan Yang Dios (18:20)

²⁰ Yuung ti Juan ang may surat, nani ra yang yeen ang isaleet. Ala, yamung dating taga asan tung langit, magpakasadyamu ra. Pati yamu asan ang binuat da yang Dios ang mga tauan nang sadili, asta yamu asan ang mga kaarumananu ra rin ang pinilik ni Ginuu tang Jesu-Cristong maging mga apustul na, may yamu ka asan ang pinanaligan yang Dios ang magpalatay yang bitala na atiang tukaw pa, magpakasadyamu ra ka. Ay kipurki yang siudad ang naa siguradung sintinsiaan da ka engaged yang Dios ang yang sintinsia mismung ipinakdul na tung numyu ya si kay ibalikay na tung anya.

Nagaulit Si Yang Panampetan Yang Siudad Ang Paganingen Ang Babilonia (18:21-24)

²¹ Pagkatapus may naitaw sing sam bilug pang angil ang maktel ang ya ray nananggung ta sasang batung durug lebat ang pagkatapus ya ra iplekay na tung teeb. Dayun dang nagpasanag ang maganing,

“Yawang Babiloniang bantuga ka rin tung bilug ang kaliwatan, tung maning kang pisan tiag kapuirsa yang pagpalagpak tung nuyu, ay india ra engaged ang pisan maitang uman.

²² Kung kawutun da nganing yang uras ang atia, indi rang pisan magngel ang uman asan tung nuyu yang turugtugun yang mga sanay ang manigtugtug ang katulad ka tung mga manigtugtug ta dikuirdas ubin yang mga manigpalauta ubin yang mga manigeyep ta turumpita. Asta yang mga panday tung sari-saring ubra, anda ra kang pisan ay maitang uman asan tung nuyu. Pati yang lagutrut yang mga galingan, indi ra kang pisan magngel ang uman asan tung nuyu ay anda ra nganing ay paray ang galingen.

²³ Maskin mga kaas, anda ra kang pisan ay maitang uman ang magdekal asan tung nuyu. Pati yang awayag yang mga sumasakep tung kumbirang pamanadyaan, anda ra kang pisan ay magngel ang uman asan tung nuyu. Yang tanan ang atia, luwus dang maplek ay natetenged tung mga nigusyanti mu ang atiang namagyari rang darakulung mga tau ang durug kapinalandawen ig subrang subra yang pagtalig nira tung mga manggad nira. Yadwa pa yang tanan ang mga nasyun ta mga tau pinaglemay mu ra yang mga isip nira ang asta nangatalang da tung Dios.

²⁴ Dispuis pa yang kapin da engaged ang dilemen tung nuyu ya ra yang dugu yang mga manigpalatay yang bitala yang Dios may yang dugu yang kadaklan ang mga tauan nang kumpurming inimatay tung bilug ang kaliwutan natetenged tung pagurusuyun nirang ustu tung kalelyagan ni Jesu-Cristo[†],” agaaning duun yang

[†] **18:24 18:24** Ikumpalar tung inaning ni Ginuung Jesus tung mga masigkanasyun na tung Mateo 23:35-36 may Lucas 11:50-51.

angil.

19

*Yang Pagdarayawen Ang Duru Tung Dios
Natetenged Tung Pandeeg Na Tung Baway Ang
Pagpagamit Durua Yang Siudad Ang Babilonia
(19:1-5)*

¹ Pagkatapus ta pagbitala yang angil ang atia, may nagngelu sing ginla duun tung langit ang midyu tung ginla yang mga taung buntun ang pamagawayag dang maganing,

“Bagay ang pisan ang dayawen ta yang Dios ang pagpaturuwulunan ta ay natetenged tung pandeeg na tung namagkuntra tung anya ang asan da ka nga bistu yang kagaeman na may yang kadengengan na.

² Kipurki yang pagsirintinsiaen na, andang pisan ay mali na may gesye, kung indi, matadleng dang pisan. Sinintinsiaan na ra nganing yang baway ang pagpagamit ang bantug da rin ang ya ka man ay nagpaligna tung sistima yang mga tau tung bilug ang kaliwutan ekel tung pangita nang durug kalaway * Dinileman na ra nganing yang dugu yang mga turuwulun nang pinangimatay na,” agaaning.

³ Pagkatapus dinubli si nira yang bitala nirang maganing,

“Bagay ang pisan ang dayawen ta yang Dios sipurki yang tawuk yang apuy tung siudad ang

* **19:2 19:2** Kung gustu mung maintindian yang pananglit ang naa, balikan mu yang pasanag tung 14:8; 17:2.

bantug da rin, anday kabuntuk-buntukan yang pagukbu na ang asta tung sampa,” maganing.

⁴ Pagkatapus, pagkagngel da yang mga maepet ang atiang duruang puluk may epat may yang epat ang atiang nagabui, dayun dang namansiluud ang namagtuu tung Dios ang yag kakarung tung siang bulawan. Maganing tanira, “Tamang pisan tiang nagianing mi. Bagay ka man ang pisan ang dayawen ta yang Dios natetenged tung binuat nang atia,” maganing.

⁵ Pagkatapus may nagngelu sing busis ang asan manliit tung siang bulawan ang maganing, “Pati yamu asan tung katanekan ang kumpurming mga turuwulun yang Dios ang may pageled mi tung anya, magdarayawenamu ra kang tanan tung anyang yay pagpaturuwulunan ta, maskin araneK yang pagkabetang mi maskin abwat,” agaaning.

*Yang Maning Pa Tung Pagpakumbira
Yang Dios Tung Ni Ginuung Jesus Ang Para
Magsarasaan Da Enged Ang Pisan Tanira Yang
Mga Tauan Na (19:6-10)*

⁶ Numanyan may nagngelu sing midyu tung ginla ta mga taung buntun ang pamagkek-endalen ang kung pamatianu, ang kaisan maning pa tung dinagunu yang mga lakun ang pamamuka, ang kaisan maning pa tung duldul ang darakulung paglelpaken. Maganing tanira,

“Bagay ang pisan ang dayawen ta yang Dios natetenged tanyang may anya tung tanan ig ya kay Dios ang pagpaturuwulunan tang makagagaem, talagang ipabistu na ra ka enged

yang paggaraemen nang baklu tung bilug ang kaliwutan.

⁷ Magkalipayita ra ta duru ang nunut da ka ta pagpadengeg ta tung anya. Kipurki kinawut da ka enged yang uras ang ipagpakumbira na tung paganingen ang Karniru ay mangasawa ra ig yang binalay na simpan da kang magpakasawa tung anya[†].

⁸ Ay tinugtan da yang Dios ang magsuut ta awel ang matitinlung klasing paganingen ang lino ang durug ka limpiu ig durug kasulaw yang kakulit na," agaaning.

Numanyan ta yeen ang may sulat, may gustuung isaleet. Yang awel ang atiang paganingen ang lino yay kapananglitan yang mga pagurubraen ang matadleng ang nagipaeyang ni Jesus tung yaten ang mga tauan na.

⁹ Numanyan yang angil ang nagbugnu tung yeen ta nungayna[‡], ya si kay nagbugnung uman tung yeen ang maganing, "Ya taa yang isulat mu: 'Pampasadyaen da yang Dios ta maayen yang kumpurming pinangimbitar nang mamag-

[†] **19:7 19:7** Katulad tung pagimbengan yang duruang magkasawa ang durug sadya yay kaalimbawaan yang mainabu tung uras ang magpakiimbeng ang pisan ti Ginuung Jesu-Cristo tung kabilugan yang mga tauan na. [‡] **19:9 19:9a** Ya ka mismu yang angil ang sinambit ni Juan tung 17:1.

pakigsaru tung kumbira[§] yang paganingen ang Karniru,' " agaaning. Pagkatapus maganing si tung yeen ang nagsugpat, "Yang mga bitalang atiang ipinasulatu tung nuyu, pulus matuud ang liit tung Dios," agaaning.

¹⁰ Pagkatapus diritsyuaw rang nagparagpa tung pinagtalungaan yamen ang para magtuuaw ra rin tung nagbitala tung yeen. Pagkaita na, dayunaw rang pinagsambeng nang, "Eey, indi mu ra buaten tia! Kipurki yuu sasa ka ilem ang pagpaturuwulun tung Dios ang katulad ka tung nuyu may yang mga kaarumanan mung kumpurming pagubligar ang ultimu ilem ti Jesus yang dapat ang tingaraen ming may kalalangan na tung numyu. Purisu ultimu ilem yang Dios ay dapat ang tuuan mu," agaaning.

Numanyan ta yeen ang may sulat, may gustuu si kang isaleet. Sinambit yang angil yang pagurubligaren nirang atia ay natetenged kumpurming tinu pay pagubligar da ta maning tia natetenged tung ni Ginuung Jesus, ya pak-telay yang Espiritu Santo ang ya kang lagi ay pagpaeyang tung isip tang mga tauan ni Jesus ta ipagubligar ta tung mga tau.

Nagipagpasanag Na Kung Unu Pay Pagkarabetangen Yang Sasang Pagsaay Tung Kabayung

§ 19:9 19:9b Katulad tung kasadyaan yang mga taung pagsararuan, yay kaalimbawaan yang kasadyaan ang mabatangan yang mga tauan ni Ginuung Jesu-Cristo kung magsarapenan da nganing tanira ni Ginuu nira ang asta tung sampang anday katapus-tapusan na. Dispuis pa yang pinangimbitar ang mam-agpakisaru ya ka yang mga tauan na mismu.

Kulit Ang Yay Magpandeeg Tung Mga Kuntrariu Na (19:11-16)

¹¹ Pagkatapus naitaw ra yang langit ang nagabri ra. May sasang kabayung kulit ang yang pagsaay tung anya, ya ra yang ultimu ilem ang nagataligan yang Dios ang magpapanaw tung paggaraemen nang baklu. Dispuis yang pagpakiglabaan na tung kumpurming pagpasuag tung anya may yang pagpadangat na ta sintinsia tung nira yay pagaeklan na tung linyang matadleng ang pisan.

¹² Dispuis yang mata nang temeleng durug katedek ang midyu tung apuy ang madkal. Tung kulu na durung kurunang pagtarambak natetenged tanyay may kagaeman tung tanan. May sasang aran ang namarka tung anya ang andang pisan ay maske yang puntus na kung indi tanya ilem.

¹³ Dispuis yang awel ang pagasuut na, tagma ta dugu. Yang pangguuy tung anya, ya ra yang sasang maning pa tung bitalang ipinaganing yang Dios*.

¹⁴ Dispuis may mga sundalung pamagusuy tung anyang pamagsaay ka tung mga kabayung kulit ang yang mga awel ang pagasuut nira ya ra yang matitinlung klasing paganingen ang lino ang durug kakulit ang andang pisan ay mansa-mansa na†.

* **19:13 19:13** Juan 1:1, 14 † **19:14 19:14** Duruay pagintindi yang mga sagad tung mga sundalung atia. Puidi unu ang ya ra yang mga angil ang pagapanuwul ni Jesus. Puidi ka unung ya ra yang mga tauan na.

15 Dispuis tanyang pagmangulu tung nira, may isi ta ispadang durug tareng ang paglua tung nganga na ang ya ray ipandeeg na tung tanan ang mga nasyun ang kumpurming pamagpasuag tung anya. Tanya mismu yang maggaraemen tung nira ang durug kaigpit yang pagkeremkemen na tung nira. Tanya mismu yang magpanliked tung mga ubas ang ibinukbuk tung lilikeraan ang yay kapananglitan yang kasisilagen yang Dios ang makagagaem ang yay suminungkuk da.

16 Dispuis pa tung awel ang atiang pagasuut nang langkuy, asan tung tepeng yang paka na, may aran ang nasulat ang ya taa: “Yang Makagagaem Tung Tanan Ang May Mga Kagaeman Maskin Unu Pag Kaabwatay”.

Natetenged Tung Pandeeg Yang Pagsaay Tung Kabayung Kulit Tung Ayep Pati Mga Kaarumanan Na (19:17-21)

17-18 Pagkatapus may naitaw sing sasang angil ang duun agkekdeng tung kaldaw ang yay pagkekendalen tung tanan ang mga lamlam ang kumpurming pamaglayug-layug duun tung pamilat-pilatan yang langit‡ Maganing tung nira, “Aliamu ra. Magpakisadumu ra tung sasang panganan ang awundang pisan ang ya ray sinimpan yang Dios ugud magpamaktaamu ra tung mga tinanguni yang nagkarapatay ra tung gira. Asan da ta mga adi, mga kurunil, mga

‡ 19:17-18 19:17-18 Yang mga lamlam ang inimbitar yang angil kumpurmi ilem yang pamaglanget tung mga ayep ang patay ubin taung patay. Yang mga lamlam ang mga maning tia sinambit ka ni Ginuung Jesus tung Lucas 17:37.

sundalu, mga kabayu pati yang mga sundalung manigsaay tung nira. Asta yang mga tinanguni yang duma, maskin mga kirepen kag belag man, maskin darakulung mga tau kag geregesye man, pamaktaen mi ra kang tanan,” maganing.

¹⁹ Pagkatapus naitaw si yang ayep may yang mga katabyang nang mga adi, asta yang mga sundalu nira. Pamagsaragpun da tanira ang para mamagpakiglabaan da tung pagsaay tung kabayung kulit may tung mga sundalu na.

²⁰ Ang pagkatapus yang ayep nadeep da, durua tanira yang aruman nang ayep ang pulus bukli yang mga bitalang nagipalatay na tung mga tau. Ya ra ka man mismu yang nangerengan tung aruman nang ayep ang nagpalapus ta mga pruibang makabewereng tung uras ang atiang asan da ka pagpaniid tung anya yang aruman nang ayep. Yang mga pruibang atiang ipinagpalapus na ya ra kay ipinandaya na tung mga tau ang asta namagrisibi ra yang marka yang aruman nang ayep ig namagtuu ra ka tung bultung ipinasuad tung anya§. Numanyan anday dumang binuat tung nirang durua, ipinamlek da ilem ta bui tung awuyuk ang pagapuy ang yang paganingen ang asupri ya ray nagipagpagkal.

²¹ Pati yang mga sundalu nira, luwus dang pinangimatay ang yang ipinangimatay tung nira, ya ra yang isi yang ispadang paglua tung nganga yang pagsaay tung kabayung kulit. Kapurisu yang tanan ang mga lamlam ang atiang pinangimbitar yang angil, nangapagustu ra ilem

§ 19:20 19:20 Maayen ang pakatuan ta yang sinambit ni Juan tung 13:1-18.

ta pamakta tung mga tinanguni nirang asta subra ra yang pagkabial nira.

20

Nagabegkes Da Ti Satanas Ang Nagibugsu Tung Bulalut (20:1-3)

¹ Pagkatapus may naitaw sing sasang angil ang paparanek dang liit tung langit. May nagapegsan nang liabi may kadinang durug baked ang yang liabing atia nagipagsiradu tung bulalut ang atiang pinakaadalem*.

²⁻³ Pagkawut na, dayun na rang dineep yang dragun ang ya ka man mismu yang nagpairaw-iraw atiang primirung pisan ang pagimu yang Dios tung tau†, ang yang dumang pagingaran tung anya yay magguguuyan tung Diablu ubin tung ni Satanas‡. Pagkadeep yang angil, dayun na rang sinawed-saweran yang kadinang binegkes. Pagkatapus diritsyung ibinugsu na tung bulalut ang pinakaadalem. Dayun na ra kang siniraduan yang purta nang kinandaduan ang pagkatapus kinula na. Dapat duun da magtinir tung seled san liwung takun ugud indi ra malua-lua ang para magpandaya pa rin ang uman tung mga tau tung bilug ang kaliwutan mintras indi pa agakumplitu yang san liwung takun ang atia. Piru kung makumplitu ra nganing tia, dapat ang palpasan ka ta gesyeng uras.

* **20:1 20:1** Yang bulalut ang atia, sinambit ka ni Juan tung 9:1 may 17:8. † **20:2-3 20:2-3a** Sinambit ka ni Juan tung 12:9 ig sinambit ka tung Genesis 3:1-15. ‡ **20:2-3 20:2-3b** Balikan yang pasanag tung 12:9.

Natetenged Tung Paggaraemen Yang Mga Tauan Ni Jesus Tung Seled San Liwung Takun (20:4-6)

⁴ Pagkatapus may naitaung mga kakarungan ta mga adi pati yang pamansikarung asan ang yay piniaran yang Dios ta katengdanan nirang mamaggaraemen. Ya ra yang mga taung atiing bui pa rin tung kaliwutan ang dati, nagkarapugusan da ta dikel natetenged tung pagurubligaren nira ang ultimu ilem ti Jesus yang nagatingara nirang may kagaeman tung nira ig natetenged ka tung pagparakawutun nira yang bitala yang Dios tung mga tau§. Tanira ka man yang mga tau ang indi ra ka enged namagtuu tung ayep may tung bultung ipinakbung tung anya. Indi ra ka namagrisibi yang marka na tung kikilayen nira ubin tung mga kalima nira*. Tanirang tanan binui si kang uman yang Dios ig pinampakarung na ra ka tung mga kakarungan ang atia ang para mamaggaraemen tung seled san liwung takun, kasiraan da ka tanira yang paganingen ang Cristo.

⁵ Yang pagpabui nang atia tung nira ya ray primirung pagpabui na si kang uman tung mga taung nagkarapatay ra. Yang kadaklan, baklu ra pabuiay na, kung mataklib da yang san liwung takun.

⁶ Kung tinu pay malgud tung primirung pagpabui yang Dios ang atia, durung pisan agkasadya yang mabtangan na ay banal da tanira. Indi ra ka enged sakpen yang paganingen

§ 20:4 20:4a Ikumpalar tung 6:9 may 19:10 * 20:4 20:4b
Ikumpalar tung 13:8, 15-16; 15:2

ang yadwang kamatayen, kung indi, may kalelengten enged nira tung Dios ang katulad ka tung mga paring tukaw ang para mamanirbian dang pirmi tung anya durua ni Jesu-Cristo. Magkasiraan da ka tanira ni Jesu-Cristong mamaggarae-men tung seled san liwung takun†.

Yang Pangultimum Pagpalagpak Tung Ni Satanas (20:7-10)

⁷ Kung mataklib da nganing yang san liwung takun ang atia, palpasan da ti Satanas tung bulalut ang ating pinagkulungan tung anya.

⁸ Kung malua ra nganing, magintra si pagpandaya tung tanan ang mga nasyun tung bilug ang kaliwutan ang tung dumang kasulatan ya ray pagguguuyan ang Gog may Magog‡. Yang katuyuan na magpasagpun da tung nira ang para mamingayaw ra tung gira. Yang kinadaramelen nira, maning pa tung kenay ang indi mabilang-bilang.

⁹ Mamagwasak da tanira tung intirung kaliwutan ig mamagleseb da tung pagatiniran yang binuat yang Dios ang mga tauan na ang ya ka man mismu yang siudad ang nagamaal na§.

† **20:6 20:6** Sinambit ka ni Juan tung 1:6 may tung 5:10.

‡ **20:8 20:8** Duun tung kapitulu 38 may 39 yang isinulat ni Ezequiel sinambit na yang pagguguuyan ang Gog may Magog ang yay mamagpakigkuntra tung nasyun yang Israel. Ti Gog yay pagmangulu tung mga Magog. Taa tung isinulat ni Juan ang naa, puiding yay binuat nang sasang kapananglitan yang kumpurming pamagberegkes-begkesan ang pamagpakigkuntra tung Dios may tung mga tauan na, maskin taga ay pang banwaay.

§ **20:9 20:9** Ikumpalar tung 21:2

Piru tung pagleseb nira, pabungsaan da tanira ta apuy ang ya ray madiaduan nira.

¹⁰ Atia, ti Satanas ang atiang nagpandaya tung nira, dayun dang iplek duun tung awuyuk ang atiang pagapuy ang yang paganingen ang asupri ya ray nagipagpagkal. Ya ra kang lagi ay pinamlekan tung ayep may tung aruman nang ayep ang pulus bukli yang mga bitalang ipinalatay na*. Kapurisu kasiraan da ka tanirang tulu ang papinitinsiaan kaldaw lawii ang anda engaged ang pisan ay katapus-tapusan na.

Natetenged Tung Sintinsia Yang Dios Tung Uri Kung Ya Pa Agari (20:11-15)

¹¹ Pagkatapus may naitaung dakulung pagkarungan ang kulit pati yang pagkarung asan naitaw ka. Yang katanekan may yang kalangitan parariu rang napareng tung katalungaan na. Indi rang pisan naitang uman.

¹² Asta yang kadaklan ang mga taung nagkara-patay†, naitaw ka. Darakulu kag geregesye, anday nalsik, kung indi, parariung tumalungaan tung pagkarungan na. Numanyan may mga kasulatan ang pinanulwad. Pagkatapus may sam bilug pang sinulwad ka ang ya ra yang listaan yang tanan ang mga taung kumpurming mapagpasapen tung Dios ang asta tung sampang anda engaged ay katapus-tapusan. Numanyan pinagsintinsiaan da yang Dios yang mga taung atia. Kumpurming unu pay mga ubra-ubra nira atiing mga bui pa rin ang ya ka man ay isinulat

* **20:10 20:10** Ikumpalar tung 19:20 † **20:12 20:12** Ikumpalar tung sinambit na tung birsikulu 5.

tung mga kasulatan ang atia, ya ray pinatielan yang Dios ang nagsirintinsiaen tung nira sasa may sasa.

13 Baklu sintinsiaay na yang mga taung atia, luwus na ra kang laging pinamui si kang uman. Ay linalangan na yang teeb ang yang mga taung nagkaralemes, dapat ang ipamalik na ra ang para mamanalunga ra tung pagkarungan na. Pati yang tanek ang pinanlebngan tung mga taung nagkarapatay tung banwa linalangan na ka ang ipamalik na ra ka ang para mamanalunga ra ka tung pagkarungan na. Asta yang lugar ang atiang paganingen ang Hades ang ya ray pinagkulungan tung mga ispiritu nira, ya ka. Linalangan na ka ang ipamalik na ra ka ang para mamanalunga ra ka tung pagkarungan na. Purisu sasa may sasa tung nira luwus dang pinagsintinsiaan yang Dios ang kumpurming unu pay mga ubra-ubra nira, ya ray pinatielan nang nagsirintinsiaen tung nira.

14 Pagkatapus yang kamatayen may yang lugar ang atiang paganingen ang Hades, dayun da kang ipinamlek tung awuyuk ang pagapuy. Yang awuyuk ang atiang pagapuy, ya ra yang paganingen ang yadwang kamatayen ang yay malambeگان yang kumpurming iplek duun.

15 Kumpurming tinu pay indi ra nasagyapan yang aran na asan tung listaan yang kumpurming mapagpasapen tung Dios ang asta tung sampa, duun da ka iplekay tung awuyuk ang atiang pagapuy.

21

Natetenged Tung Baklung Kalangitan May Baklung Katanekan Ang Pinangakuan Yang Dios (21:1-8)

¹ Numanyan naitaw ra yang baklung kalangitan may yang baklung katanekan. Ay ya pa agari, yang dating kalangitan may yang dating katanekan, nangapareng da*. Pati teeb anda ra ka†.

² Pagkatapus yang siudad ang atiang sagradu ang yay paganingen ang Baklung Jerusalem‡, naitaw ra kang paparanek ang liit tung Dios duun tung langit. Simpan dang pisan ang katulad ka tung sasang baway ang pinapustura rang pinabistian da ta matinlu ang para ipakasawa ra tung ni binalay na§.

³ Pagkatapus may nagngelu kang busis ang dakulu ang asan manliit tung may siang bu-lawan ang maganing, “Teed mi, yang pagtiniran yang Dios numanyan tung mga tau ra! Mag-pakigsapen dang pisan tung nira ig tanirang nasyun may nasyun kawigen na ra kang mga tauan nang sadili. Tanya mismu magpakeen dang pisan tung nira ang yay Dios nira.

⁴ Yang tanan ang kapupungawen nira ipamlek na ang yang kaalimbawaan na maning pa tung

* **21:1 21:1a** Isaias 65:17, 66:22; 2 Pedro 3:10, 13 † **21:1 21:1b** Tung kasulatan, yang teeb dating kapananglitan yang tanan ang malalain. Telengan ta duun tung Isaias 57:20-21. ‡ **21:2 21:2a** Sinambit da ka ni Juan tung 3:12. § **21:2 21:2b** Matinlung ikumpalar tung 19:7-8; Isaias 61:10.

ya rag piiray na yang tanan ang mga luuk nira*. Anda ray mapatay, anda ra kay magkunsimisiun, anda ra kay magtarangiten, anda ra kay magsisi-itan. Kipurki yang dating pagkarabetangen yang kaliwutan talagang anda ra," agaaning.

⁵ Atii nagbitala ra yang pagkarung tung siang bulawan ang maganing, "Uay, telengan mi, imakluenu ra yang tanan," agaaning. Atii inaningaw ka anyang, "Isulat mu ra tiang baklung inaningu tung nuyu ay mataligan mung talagang matuurunu," agaaning.

⁶ Numanyan dayun dang sinugpatan na yang inaning nang atia tung yeen ang maganing, "Yang tanan ang atiang inaningu tung nuyu, talagang talusunu rang luwus. Ay magimpisa tung primiru ang asta tung katapusan, andang pisan ay nagainabu tung bilug ang kaliwutan ang lua pa tung kagaemanu. Yuu yang nagpaimpisa tung tanan may yang magtapus. Dispui pa, kung tinu pay magyenget-yengetan da yang isip nang magbaklu yang pagpangabui na, yuu ka yang magpaeyang tung anya ta anday bayad. Kung tung kanal pa ipananglitayu, yang taung atia pagkanalen da ta duru ang pagkatapus maning pa tung yuu yang magpainem tung anya yang waing bui ang duun enged manliit tung sungkuk nang pisan.

⁷ Kung tinu pay indi magpadeeg tung sistimang pangkaliwutan ang nagamanguluan ni Satanas, yay pakdulanu yang tanan ang kaayenan ang

* **21:4 21:4** Sinambit da ka ni Juan tung 7:17 ig sinambit ka ni Isaias tung 25:8.

atiang sinambitu nungayna ig yuu maging Dios na ig tanya maging anaung sadili.

⁸ Piru kung tinu pay talawan ang magususuy tung kalelyaganu nusias ya ray magakdan na ta malain, kung tinu pay namalpas da tung ni Jesus ang indi ra idinayun na yang pagtaraligen na tung anya, kung tinu pay nagpakled tung mga ubra-ubrang malalaway ang duun da nga mansaay na yang sadili na, kung tinu pay nangimatay tung masigkatau na, kung tinu pay kumbawaynen ubin kunlaliiien, kung tinu pay paggamit yang kinatakwanan ang liit tung indi nagaita, kung tinu pay nagtuu tung mga bultung ipinakli tung yeen, pati yang tanan ang mga taung buklien, anday dumang panampetan nira, kung indi, ya ra yang awuyuk ang pagapuy ang yang paganingen ang asupri, ya ray nagipagpagkal. Yang awuyuk ang atia, ya ra ka man mismu yang paganingen ang yadwang kamatayen,” agaaning yang Dios.

Yang Naita Ni Juan Tung Baklung Jerusalem (21:9-27)

⁹ Taa numanyan, yang sam bilug tung pitu ngangilan ang atiang namagerekelen tung pitu nga mangkukan ang napnukan yang pitu ka nga sarutan ang pangultimu, ya ray nagpalenget tung yeen ang nagbugnu ang maganing, “Tani-ita, ipaitaw ra tung nuyu yang baway ang pangasawaen yang paganingen ang Karniru,” agaaning.

¹⁰ Atii, dayunaw rang ginaeman yang Espiritu Santo ang pagkatapus ingkelanaw ra yang angil

duun tung tutuwukan yang sasang bukid ang durug kakbu. Yang ipinabandaw na tung yeen ya ra yang siudad ang Jerusalem ang yay binuat yang Dios ang anyang sadiling siudad. Yag paparanek ang liit tung anya tung langit[†].

¹¹ Durug kabanagan ang telengan natetenged tung kasusulawen yang Dios ang nasalid. May kulay nang birdi may apuy-apuyan ang katulad ka tung kulay yang sasang batung mamaalen ang lauk-lauk ilem ang telengan.

¹² May padir nang durug abwat ang napaliwut ang may mga purta nang sam puluk may durua ang tereptep ta bantay ang sam puluk ka may durua ngangilan. Kada purta salegsang bilug ang aran ang nasulat ang ya ra yang mga aran yang sam puluk may durua nga palaanaan ang pinamuaran yang mga ana ni Israel[‡].

¹³ Tung paliwut yang padir na, kada san talang, may taluklung purta. Tung ampir tung mururaan, tulung bilug, tung ampir tung puntanen tulu ka, tung ampir tung kasalpan tulu ka, tung ampir tung salatan tulu ka.

¹⁴ Dispuis pa yang pinanielan yang padir ang atia, sam puluk ka may durua nga batuan ang darakulu ang kada sam bilug salegsang bilug ang aran ang nasulat ang ya ra yang mga aran yang

[†] **21:10 21:10** Taa tung 9-10 pinapagsunaid ni Juan yang baway ang pangasawaen yang paganingen ang Karniru may yang baway ang pagpagamit ang sinambit na tung 17:1-3. [‡] **21:12 21:12** Tanirang sam puluk may durua ipinananglit ni Juan tung tanan ang mga tauan yang Dios ang mga Israel atiang tukaw pa.

mga apustul yang paganingen ang Karniru §.

¹⁵ Numanyan yang angil ang naang pagbitala tung yeen, may ekel nang maninga bastun ang bulawan ang ya ray ipanukat na tung siudad may tung mga purta na, may tung padir na.

¹⁶ Tung pagsukat na tung siudad, yang palantar na kuadrang pisan. Yang katawng na may yang kawayang na parariung sam puluk may duruang liwung (12,000) istadia. Asta yang ikindeng na ya ka, bilang kinawan*

¹⁷ Tung pagsukat na yang padir na, yang ikindeng na sang gatus may epat ang puluk may epat ang kubit (144) ig yang panukat na, ya ka

§ **21:14 21:14** Tanirang sam puluk may durua ipinananglit ka ni Juan tung kabilugan yang tanan ang mga tumatalig, maskin unu pang nasyunay ang namananged tung balitang ipinagpakawut yang mga apustul. Kumus durua rang grupu yang sinambit tung 21:12 may taa tung 21:14, yang ilyag ianing, parariu ra tanirang tanan ang mangalgud tung Baklung Jerusalem ang katulad ka tung sinambit tung Hebreo 11:39-40. *

* **21:16 21:16** Yang lumirung atiang 12,000 istadiang paganingen, yang katumbas na 2,220 kilometro. Puiding aningen ta ang yang lumirung atiang 12,000, ya ray binuat ni Juan ang sasang pananglit ang yang gustu nang ianing, ya ra yang kabilugan yang tanan ang mga taung binuat da yang Dios ang mga tauan na ang tanira ka man mismu ya ray magyaring pagatiniran yang Dios tung baklung kaliwutan. Yang lumirung atiang 12,000, sinambit da ka ni Juan tung 7:3-8 may 14:1, 3. Yadwa pa, kumus kinawan yang plantar yang siudad, yang pisan ay katalub yang kuartung pinakasagra tu tung pinagtuuan pa rin yang mga Israel tung Dios atiang tukaw ang kinawan ka ang ya enged ay pinagtiniran na atii kanay (1 Mga Adi 6:20).

yang panukat ang nagusuyun tang mga tau[†].

¹⁸ Dispuis yang padir nang atia sasang batung mamaalen ang may bananag nang birdi may apuy-apuyan ig yang siudad mismu pulus bulawan ang lunsan ang lauk-lauk ilem ang telengan ang pariu tung salamin.

¹⁹ Dispuis yang mga batung atiang pinanielan yang padir na sari-saring mga batung atiang mamaalen ang durung pisan agkatinlung telengan. Kung panalegsaenung sambiten, yang primirung batung pinanielan na birdi may apuy-apuyan yang kulay na. Yang pangyadwang batu, yang kulay na katulad tung langit ang piskan-piskanang ang may putaktak na kang mga bulawan. Yang pangyaklu birdi ka yang kulay na ig durug kalinang. Yang pangyaepat birdi kang durug deet yang kulay na ang lauk-lauk ilem ang telengan.

²⁰ Yang pangyalima ya ra yang may geleng-geleng nang kulit may pula. Yang pangyaenem mapula ang midyu tung kulay ta dugu. Yang pangyapitu madulaw yang kulay na ang lauk-lauk ilem ang telengan. Yang pangyawalu birdi ang midyu tung kulay ta teeb. Yang pangyasiam

[†] **21:17 21:17** Yang lumirung atiang 144 kubit ang paganingen kung ikambiu tung panukat ta simanyan, dumangat tung enem ang puluk may limang metros (65). Piru kumus midyu impurtanti tung ni Juan yang lumirung atiang 144, ang para indi ilem maplek tung paglalakteren, indi ra ikinambiu tung metros. Puidi kang aningen ta ang yang lumirung atia ya ra kay binuat ni Juan ang sasang kapananglitan ang anggid ka ta tunadas tung lumirung 12,000 ang sinambit na tung birsikulu 16. Ay kung dublien ta 12 bisis yang 12, dumangat da tung 144.

madulaw ang durug deet yang kulay na ang lauk-laik ilet ang telengan. Yang yasampuluk mabirdi-wirdi yang kulay na. Yang yasampuluk may sasa apuy-apuyan yang kulay na. Yang ya sampuluk may durua, tapel yang kulay na ang lauk-laik ilet ang telengan‡.

²¹ Dispuis yang mga purtang atiang sam puluk may durua pulus musya. Salegsang bilug, sa nga musyaan. Dispuis yang mga karsada tung siudad pulus lunsan ang bulawan ang lauk-laik ilet ang telengan ang katulad ka tung salamin ang pinakamatinlung klasi.

²² Tung siudad ang atia, andang pisan ay naitaung pagtuuan tung Dios asan. Ay ya pa agari, yang Dios ang makagagaem yay kapakli na, durua yang paganingen ang Karniru.

²³ Dispuis anda ray kaministiran yang siudad ang matingkalan ta sadlaw yang kaldaw may yang bulan ay natetenged yang kasusulawen yang Dios ya ray pagpasadlaw tung anya ig yang pinakakaas na ya ra yang paganingen ang Karniru§.

²⁴ Yang tanan ang mga nasyun matingkalan da yang kasasadlawen yang siudad ang atia*.

‡ **21:20 21:20** Yang pagpasanag ni Juan natetenged tung padir yang siudad asta yang pinanielan na magkapariu ka tung isinulat ni Isaias tung 54:11-12. Dispuis yang mga batung atiang mamaalen ang sam puluk may durua, magkapariu ka tung mga batung atiang yag dedpet tung awel ang ginamit yang 'paring pinakalandaw' tung nasyun ang Israel atiang tukaw ang katulad tung sinambit tung Exodo 28:15-21. § **21:23 21:23** Magkapariu tung Isaias 60:19-20.

* **21:24 21:24a** Sinambit ka ni Isaias tung 60:3.

Pati yang mga adi tung bilug ang kaliwutan pangkelan da ka nira duun yang tanan ang manggad nirang nagikadengeg nira ang para iintriga ra nira tung may siudad[†].

²⁵ Dispuis yang mga purta yang siudad indi ra engaged siraduan[‡]. Anday kaministiran ang siraduan ay andang pisan ay lawii duun.

²⁶ Kumus pirling abirtu, yang tanan ang kamanggaran kag kadengegan yang nasyun may nasyun pirling pangkelan yang mga adi nira duun tung siudad ang para iintriga ra nira tung may siudad[§].

²⁷ Dispuis pa, yang indi engaged makled duun, ya ra yang kumpurming atiing bui pa rin tung kaliwutan ang dati, nagpadayun ka engaged tung mga ubra-ubra nirang malalain ang duun da nga mansaay nira yang mga sadili nira tung pagterelengen yang Dios ang katulad ka tung pagturuuen nira tung mga bultung ipinakli nira tung anya may tung pagburuklien nira. Kung indi, suluminting malgud duun, ultimu ra ilem yang mga taung kumpurming isinulat yang mga aran nira tung listaan ang atiang pagaeptan yang paganingen ang Karniru. Ya ra yang listaan yang kumpurming pinaeyangan na ta ipagpangabui nirang baklu ang anday pagtapusan na.

22

Natetenged Tung Bawang Ang May Waing Bui

[†] **21:24 21:24b** Sinambit ka ni Isaias tung 66:12. [‡] **21:25 21:25** Sinambit ka ni Isaias tung 60:11. [§] **21:26 21:26** Ikumpalar tung Mga Kanta 72:10-11.

Ang Ipinaita Yang Angil Tung Anya May Yang Ayung Pamuian Ta Unaynay (22:1-5)

¹ Numanyan ipinaita yang angil tung yeen yang bawang ang yang wai na piskan-piskan ang pisan ig ya ra mismu yang waing bui ang yang sungkuk na asan tung siang bulawan ang pagkarungan yang Dios durua yang paganingen ang Karniru*.

² Yang pagbeekan na pamalaknga ra ilet tung karsada yang siudad. Dispuis tung binit yang bawang ang nagtimbang, may ayung pamurak ta pangabuian ta tau ang asta tung sampa†, ig binulan yang pamurak nira. Yang mga daun na bulung ang nagipagpamaayen tung mga sakep na maskin unu pang nasyunay kung unu pay mga linaru‡.

³⁻⁴ Andang pisan ay maeyang yang maskin unu pang malainay tung siudad ang atia ay pelek da yang pinaglainan yang dating kaliwutan§. Asan ka yang siang bulawan ang pagkarungan

* **22:1 22:1** Ezequiel 47:1-11; Joel 3:18b; Zacarias 14:8-9. Yang bawang ang atiang may waing bui sasang kapananglitan yang pagpangabuing baklu ang ya agipaeyangay ni Jesu-Cristo tung kumpurming magtalig tung anya ang ya ra kay pagnatisan na tung Dios ang asta tung sampa. Sinambit ka ni Juan tung 21:6 may 22:17 ig sinambit ka ni Ginuung Jesus tung sasang baway tung buwun (Juan 4:10, 13-14). † **22:2 22:2a** Yang ayung atia sinambit tung Genesis 2:9 may 3:22. Sinambit da ka ni Juan tung 2:7 may 22:14, 19. ‡ **22:2 22:2b** Ezequiel 47:12 § **22:3-4 22:3-4a** Nasambit tung Genesis 3:16-19 kung ya pa agari yang pagpakasalak na Adan ang yay natengeran ta pinaglainan na yang dating kaliwutan, piru tung uri pelek dang pisan ang katulad ka tung sinambit ni Zacarias tung 14:11.

yang Dios durua yang paganingen ang Karniru ig yang mga turuwulun na mamagtuu tung anya ig mabilugan dang pisan nira yang ityura na* ig yang aran na asan tung mga kikilayen nira†.

⁵ Dispuis anda rang pisan ay lawii duun. Yang mga kinasakpan na anday kaministiran nira ta kaas ubin yang sadlaw yang kaldaw ay natetenged yang Dios ang makagagaem mismu yay magpasadlaw tung nira. Dispuis pa mamaggaemen tung kaliwutan ang baklu ang asta tung sampa ang anda enged ang pisan ay katapus-tapusan na‡.

Yang Pagkereng Ni Juan Tung Isinulat Na Ang Talagang Liit Tung Dios Ig Yang Nagipaprusigir Na Tung Nira (22:6-20)

⁶ Taa numanyan, maganing si yang angil tung yeen, “Yang tanan ang mga bitalang atiang nagkaragngel mu talagang mataligan mung matuud. Ay kipurki yang Dios ang makagagaem ang ya kang lagi ay pagpaeyang tung isip yang mga manigpalatay ta ipagpalatay nira, ya mismu ay nagtuwul tung sang bilug kang angil na ang magpadagen-dagen tung nuyu tung pagsurulaten mu ang para maintindian da yang mga tauan nang pamagpaturuwulun ka tung anya kung unu pay dapat ang magkarainabu tung indi

* **22:3-4 22:3-4b** Ikumpalar tung Mateo 5:8; 1 Juan 3:2. † **22:3-4 22:3-4k** 3:13 ‡ **22:5 22:5** Sinambit ka ni Juan tung 5:10; 20:6.

ilem buay,” maganing§.

⁷ Atii suminaleet da ti Jesus ang nagpademdem tung yaten ang mga tauan nang maganing, “Tandaan mi yang bitalaw, makaliaw rang maglekat asan. Talagang pasadyaen da yang Dios ta mupia yang kumpurming mananged tung napabtang tung sulat ang atia natetenged tung pagkarainabu simanyan asta yang magkarainabu tung uras ang panalunga-an,” agaaning*.

⁸ Yuung ti Juan ang may sulat, yuu yang nagngel kag naita yang tanan ang atiang isinulatu. Atiing pagkagngelu ra ig pagkaitaw ra yang tanan ang atia, dayunaw rang nagpadagpa tung pinagtalungaan yamen yang angil ang atiang nagpaita tung yeen yang mga bagay ang atia ay magtuuaw ra rin tung anya.

⁹ Piru pagkaita na, dayunaw rang pinagsambeng nang, “Eey, indi mu ra buaten tia. Kipurki yuu sasa ka ilem ang pagpaturuwulun tung Dios ang katulad ka tung nuyu may yang mga kaputulan mung mga manigpalatay ka yang bitala na may tung kadaklan ang pamananged tung napabtang tung sulat ang atia. Ultimu ilem yang Dios ay dapat ang tuuan mu,” maganing.

¹⁰ Numanyan nagpadayun si yang bitala na tung yeen ang maganing, “Indi mu engaged egteman yang isinulat mung atia si-

§ 22:6 22:6 Yang angil ang atiang sam bilug ang sinambit yang masigkaangil na, ya ka mismu yang angil ang tinuwul ni Ginuung Jesus ang magpadagen-dagen tung ni Juan (1:1) ang para maintindian na yang tanan ang ipadakat tung paneleng na.

* 22:7 22:7 Ikumpalar tung 1:3.

gun tung pagkarainabu simanyan may yang magkarainabu tung uras ang panalungaan ay indi ilem buay magkarainabu ra ka man yang tanan ang nagkarasambit asan.

11 Purisu kumus gesye ra ilem yang uras baklu mainabu ra, kumpurming tinu pay pagbuat ta malalain ang makamamansa tung sadilina, ya ra ka ilem ay padayunan na. Ugaring kumpurming tinu pay pagbuat ta magkatama tung pagterelengen yang Dios ig bilug yang isip nang pagusuy tung nagauyunan na, ya ra kay dapat ang padanayan na," agaaning yang angil.

12 Atii, suminaleet si ti Jesus ang nagpademdem tung yaten ang mga tauan nang maganing, "Tandaan mi yang bitalaw, makaliaw rang maglekat asan. Ekel-ekelu rang lagi yang iblesu tung sasa may sasa ang kumpurming unu pay mga buat-buat na ya ray paatuanung magbales.

13 Yuu yang nagpaimpisa yang tanan yuu ka yang magtapus.

14 Talagang pasadyaen da yang Dios ta mupia yang mga taung kumpurming mangamin kada magkamali ugud mapunasanu ang katulad ka tung pamunak ta awel ang kada mabulingan†, kipurki kung yay buaten nira, tugtanung mamagpakled tung purta yang siudad ang para mamangan da yang burak yang ayung pamurak

† **22:14 22:14a** Ikumpalar tung 3:4. Pariu kang pisan tung isinulat ni Juan tung Primirung Juan 1:7 ang maning taa: "Ig kung disgrasia mapagbuatita ta kasalanan, maimung mapunasanita ra ka anya ekel tung pagpaturuk ni Jesus yang dugu na ang tanya ka man yang paganingen nang Ana Na."

ta pangabuian nirang unaynay, bilang mamagpasapen da tung Dios ang asta tung sampa.‡

15 Piru yang indi ra enged tugtanung magpakled tung siudad, ya ra yang mga taung naanad da tung mga pagurubraen ang malalaway ang makamamansa tung mga sadili nira. Asan da ta mga taung pamaggamit ta *kinatakwanan ang liit tung indi nagaita*, asan da ka ta kumbawaynen ubin kunlaliiien, asan da ka ta manigpangimatay tung mga masigkatau na, asan da ka ta pagtuu tung mga bultu ubin maskin unu pang bagayay ang ipinakli nira tung Dios ang pandampan, asan da ka ta durung kalelyag nang magbukli ang ya ra kay pirming nagabuhat na§.

16 Dispuis yuung ti Jesus, yuu ka man mismu yang nagtuwul tung sasang angilu ang para magpadagen-dagen tung sasang putul ming nagsulat yang sulat ang atia ang para mapaekel da asan tung numyung mga tumatalig ang pagsaragpun-sagpun ang kada sam pundaan*. Yuu yang nagaguuyan ang Saringsing Ni Adi David†. Yuu ka yang naulang tukaw ang yang paglekatu

‡ **22:14 22:14b** Sinambit na ka tung 22:2. § **22:15 22:15**
Ikumpalar tung sinambit na tung 21:8. * **22:16 22:16a** Nagaulit
ni Juan yang sinambit na tung Intrada yang sulat tung 1:1.
† **22:16 22:16b** Balikan yang 5:5 pati pasanag na.

maning pa tung pagtela yang Kalamraganen‡,” maganing.

¹⁷ Yuung ti Juan, nani pa yang yeen ang isaleet. Numanyan yang timales yang Espiritu Santo durua yang baway ang pangasawaen ni Jesus, “Ay selamat, durung kalelyag yamen kung maglekata ra!” agaaning. Kumpurming tinu pay pamati tung kasulatan ang atiang nagabasa, magkabagay ang pisan ang maning ka tia yang timales nira tung ni Ginuu ta. Dispuis pa katulad ka tung sasang taung pagkanalen da ta duru, kung tinu pay magyenget-yengetan da yang isip na kung ya pa agaring magbaklu yang pagpangabui na, dapat ang magpalenget da tung ni Jesus ang magingaluk ang para paeyangan na ra yang pagasikad na ang kung tung pagparainemen pa ta wai, ya paigmay na ta maning pa tung waing bui ang andang pisan ay ipabayad na tung anya§.

¹⁸ Numanyan yuung ti Juan ang may sulat, gustuung magpaaman tung kumpurming tinu pay pamati tung napabtang tung sulat ang atiang magbasaen natetenged tung pagkarainabu simanyan asta yang magkarainabu tung uras ang panalungaan. Kung tinu pay magdulang

‡ **22:16 22:16k** Atia naula ni maepet ang Balaam ating tukaw ig sinambit na tung Mga Bilang 24:17. Yang ipinagpananglit ni Ginuung Jesus tung sadili na ang tanya maning pa tung Kalamraganen, maning taa. Katulad tung Kalamraganen ang kung temla ra nganing tung sagiid, maintindian da ang makali rang mangaldaw, ya kay kaalimbawaan na. Kipurki kung maglekat da nganing tanya, makali ra kang lumua yang Baklung Jerusalem ang yay gaeman na. § **22:17 22:17** Balikan yang 21:6.

tung napabtang asan ang para baliskaren na yang gustu nang ianing, yay padalpetan yang Dios tung mga sarut ang atiang nagkarasambit asan*.

¹⁹ Ig kung tinu pa man ay magbuin tung napabtang asan, yay bawian yang Dios ta lugar nang magpakled tung siudad ang atiang sagradu ig indi ka mapamangan yang burak yang ayung pamuian ta unaynay ang yay nagkarasambit tung sulat ang atia.

²⁰ Numanyan ti Jesus ang pagpaingmatuud tung tanan ang isinulatu, may bitalang isinaleet na si ang maganing, “Talagang makaliaw rang maglekat asan,” maganing. Yang tuwalu tung anya, “Aay, Jesus ang Ginuu yamen, magkamaningan da ka man tiang nagaaning mu ang tung makali maglekata ra tani.”

Yang Pagtapusan Yang Sulat (22:21)

²¹ Buinu mga putulu, yang nagipagampu ang para tung numyung tanan asan ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman ni Ginuu tang Jesus ang pagpadagen-dagen tung numyu.

Ya ra ilem tia ay masulatu tung numyu,

Juan

* **22:18 22:18** Deuteronomio 4:2, 29:20

**Yang Baklung Ipinagpakigpaigu
New Testament in Tagbanwa, Calamian**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tagbanwa, Calamian)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7b428e71-b1e3-505c-8d33-c172c24b2fcd